

ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWO–TABELARYCZNE
CZĘŚCI UWARUNKOWAŃ
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW **TEKSTOWYCH I TABELARYCZNYCH**

NR	ZAŁĄCZNIK TEKSTOWO-TABELARYCZNY	STRONA
UT/1	SYMBOLE PRZEZNACZENIA TERENÓW - ROZWINIĘTA SYSTEMATYKA STUDIUM	
UT/2	SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ	
UT/3	SYSTEM KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ, W TYM KOLEJOWEJ	
UT/4	ENERGETYKA	
UT/5	SIEĆ GAZOWA	
UT/6	SIEĆ WODOCIĄGOWA	
UT/7	KANALIZACJA	
UT/8	TELEKOMUNIKACJA	
UT/9	CIEPŁOWNICTWO	
UT/10	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	
UT/11	POŁOŻENIE	
UT/12	BUDOWA GEOLOGICZNA I STRATYGRAFIA	
UT/13	RZEŻBA TERENU GEOMORFOLOGIA	
UT/14	WODY POWIERZCHNIOWE I ICH JAKOŚĆ	
UT/15	WODY PODZIEMNE I ICH JAKOŚĆ	
UT/16	WARUNKI KLIMATYCZNE	
UT/17	HAŁAS	
UT/18	ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	
UT/19	SZATA ROŚLINNA	
UT/20	OBIEKTY I TERENY CHRONIONE I PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ	
UT/21	UWARUNKOWANIA PRZYDATNOŚCI TERENÓW POD ZABUDOWĘ	
UT/22	ROZWÓJ PRZESTRZENNY MIASTA	
UT/23	SUBSTANCJA ZABYTKOWA I KULTUROWA	
UT/24	OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	
UT/25	OBIEKTY WPISANE DO EWIDENCJI ZABYTKÓW	
UT/26	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	
UT/27	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	
UT/28	LUDNOŚĆ	
UT/29	ZATRUDNIENIE	
UT/30	WARUNKI MIESZKANIOWE	
UT/31	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
UT/32	GOSPODARKA	
UT/33	GOSPODARKA ODPADAMI	
UT/34	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PUBLICZNYCH	

ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE I TABELARYCZNE NR UT/1

UWARUNKOWANIA – PROBLEMATYKA: SYMBOLE PRZEZNACZENIA TERENÓW STANU ISTNIEJĄCEGO - ROZWIĘTA SYSTEMATYKA STUDIUM

Tabela – Przeznaczenia

<i>SYMBOL TERENU STUDIUM</i>	<i>PRZEZNACZENIA TERENÓW STUDIUM</i>	<i>OPIS PRZEZNACZEŃ STUDIUM</i>
1	2	3
TERENY KOMUNIKACJI		
KDGP	Tereny dróg publicznych	głównych przyśpieszonych DTŚ – drogowa trasa średnicowa
KDG	Tereny dróg publicznych	głównych
KDZ	Tereny dróg publicznych	zbiorczych
KDL	Tereny dróg publicznych	lokalnych
TK	Tereny kolei	nieruchomości i obiekty położone w terenach kolejowych nie będących terenami zamkniętymi
TERENY ZABUDOWY		
S1	Tereny zabudowy śródmiejskiej	nieruchomości i obiekty: mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe, usługowe o charakterze śródmiejskim
M1	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i niskiej intensywności	nieruchomości i obiekty: mieszkaniowe jednorodzinne, mieszkaniowe wielorodzinne do 5 mieszkań
M2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	nieruchomości i obiekty mieszkaniowe wielorodzinne od 5 mieszkań wzwyż,
U1	Tereny zabudowy usług komercyjnych	nieruchomości i obiekty usług komercyjnych, w tym: handel, usługi nieprodukcyjne, gastronomia, hotele, motele, schroniska,
U2	Tereny zabudowy usług publicznych	nieruchomości i obiekty usług publicznych, w tym: oświata, nauka, administracja, służba zdrowia, służby publiczne, kultu religijnego,
U3	Tereny zabudowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²	nieruchomości i obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²
U5	Tereny zabudowy usługowo technicznej	nieruchomości i obiekty usługowo techniczne, w tym: logistyka, hurtownie, składy, magazyny, bazy, zajezdnie,
U6	Tereny zabudowy usługowo komunikacyjnej	nieruchomości i obiekty usługowo komunikacyjnej, w tym: dworce autobusowe, stacje paliw, stacje obsługi pojazdów, salony samochodowe
P1	tereny zabudowy przemysłowej	nieruchomości i obiekty usług przemysłowych, w których prowadzona jest działalność z sekcji D PKD z zastrzeżeniem indywidualnych działalności wykluczonych na podstawie kart terenów
P2	Tereny zabudowy produkcyjnej	nieruchomości i obiekty produkcyjne, w których prowadzona jest działalność z sekcji D PKD z zastrzeżeniem indywidualnych działalności wykluczonych na podstawie kart terenów
T1	Tereny zabudowy infrastruktury technicznej oraz składowisk odpadów	nieruchomości i obiekty infrastruktury technicznej, w tym: oczyszczalnie ścieków stacje transformatorowe, stacje redukcyjne, oraz składowiska odpadów,
Z1	Tereny cmentarzy	nieruchomości i obiekty istniejących cmentarzy, bezpośrednio przyległe doń tereny rezerwowe oraz nowe perspektywiczne rezerwy dla terenów Z1, z zakazem jakiegokolwiek innego przeznaczenia niż wynika to ze stanu istniejącego i przepisów odrębnych,
Z2	Tereny parków	nieruchomości: parków, skwerów,
Z4	Tereny sportu	nieruchomości i obiekty kubaturowe i niekubaturowe, związane ze sportem wyczynowym, amatorskim i kulturą fizyczna,
Z5	Tereny rekreacji	nieruchomości i obiekty niekubaturowe, związane ze sportem amatorskim i kulturą fizyczna,

TERENY CHRONIONE PRZED ZABUDOWĄ		
L1	Tereny lasów	nieruchomości zadrzewień wraz z obiektami budowlanymi zabudowanymi na nich, tereny nieurządzonych terenów zieleni,
Z3	Tereny zieleni pozostałej	nieruchomości zieleni pozostałej nie wymienionej w innych przeznaczeniach
Z6	Tereny ogrodów działkowych	nieruchomości zwartych zespołów ogrodów działkowych
TERENY POZOSTAŁE		
TZ	Tereny zamknięte	tereny zamknięte w rozumieniu przepisów odrębnych

PRZEZNACZENIA WEWNĄTRZ TERENÓW:

- 1) W zależności od potrzeb, wewnątrz terenu wyznacza się graficznie fragment terenu z istniejącą lub planowaną funkcją związaną z realizacją celów publicznych, takich jak:
- a) administracja – o symbolu **Ua**,
 - b) służby publiczne – o symbolu **Ui**,
 - c) edukacja – szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, o symbolu **Ue**,
 - d) oświata – przedszkola, o symbolu **Uo**,
 - e) kultura – o symbolach **Uk**,
 - f) służba zdrowia – szpitale, o symbolach **Uz**,
 - g) kult religijny – kościoły i klasztory, o symbolu **Ud**,
 - h) komunikacja – parkingi ogólnomiejskie, o symbolu **Up**,
 - i) zielen – ogrody działkowe, o symbolu **Zd**,
 - j) wody powierzchniowe, o symbolu **Ws**,
 - k) place miejskie, o symbolu **KDpl**.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

W Świętochłowicach łączna długość dróg publicznych o nawierzchni twardej, wojewódzkich, powiatowych i gminnych wynosi 75 km, co w przeliczeniu na 100 km² powierzchni daje 576,9 km, który to wskaźnik jest najwyższy w województwie.

W mieście zarejestrowanych jest 13,5 tysiąca pojazdów (2000 r.). Wskaźnik motoryzacji mieszkańców wynosił 188,9 samochodu osobowego na 1000 mieszkańców.

Przez miasto nie prowadzi żadna droga krajowa. Drogą wojewódzką jest Drogowa Trasa Średnicowa zrealizowana na odcinku przebiegającym od Zabrze przez Świętochłowice do Katowice, pozostałe odcinki są w trakcie budowy. DTS zapewnia bezproblemowe połączenie z Chorzowem i Katowicami. Przez sąsiednią Rudę Śląską przebiega droga wojewódzka nr 925 zapewniająca połączenie z Bytomiem w kierunku północnym i z południową częścią regionu katowickiego. Przez Rudę Śląską przebiega autostrada A4 będąca polskim fragmentem trasy europejskiej nr 4 z zachodniej Europy na wschód do Rosji i Ukrainy. Przez Zabrze i Bytom przebiega autostrada A1 (północ-południe).

Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Świętochłowice położone są w centrum aglomeracji śląskiej, stąd na obszarze miasta odbywa się duży ruch tranzytowy. Sieć głównych ulic miejskich – ulica Katowicka i ulica Bytomska, przebiegające przez centrum miasta, łączą Świętochłowice z jednej strony z Chorzowem Batorym, a dalej Katowicami, a z drugiej strony z Bytomiem. Ulica Chorzowska przebiegająca przez Lipiny i Piaśniki, łączy Świętochłowice z jednej strony z Chorzowem, a tam z drogą krajową 79, a z drugiej strony z Rudą Śląską i dalej Gliwicami. Ulice Wojska Polskiego i Śląska, prowadzą przez Zgodę do Rudy Śląskiej. Ponadto przez teren Świętochłowic przebiega Drogowa Trasa Średnicowa, która po ukończeniu łączyć będzie Świętochłowice z Katowicami i Gliwicami.

Na terenie miasta funkcjonują linie autobusowe łączące miasta aglomeracji śląskiej, z czego 1 linia to linia pośpieszna (Katowice - Gliwice) oraz linie lokalne łączące poszczególne dzielnice Świętochłowic. Na terenie miasta funkcjonują 4 linie tramwajowe (nr 7 - z Katowic do Bytomia, nr 9 - z Chorzowa do Bytomia, nr 11 - z Katowic do Rudy Śląskiej, nr 17 - z Chorzowa do Rudy Śląskiej-Chebie)

Uzupełnieniem dla komunikacji autobusowo-tramwajowej są przewozy świadczone przez prywatnych przewoźników. Ponadto przez miasto przebiega sieć linii autobusowych PKS.

Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w mieście. Część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni.

Niestety, Świętochłowice nie mają żadnego połączenia bezpośredniego z autostradami. Najbliższy węzeł DTS z A4 znajduje się w Chorzowie, z autostradą A1 w Bytomiu poprzez drogę powiatową. Dla rozwoju miasta ale również w skali aglomeracji najistotniejszym impulsem rozwojowym jest węzeł autostrady A1 i A4 pomiędzy Gliwicami i Zabrzem który to rozprowadza ruch w każdym kierunku Europy.

Miasto przecięte jest na trzy odrębne części, między którymi nie ma dobrego połączenia drogowego. Zauważalnym problemem jest brak pełnogabarytowego przekroczenia linii kolejowej Katowice-Gliwice, co utrudnia ruch tranzytowy północ-południe.

W mieście występują trudne warunki ruchu drogowego, występuje nakładanie się ruchu lokalnego i ruchu między miejskiego. Na niektórych odcinkach dodatkowym utrudnieniem jest torowisko tramwajowe wbudowane w jezdnię. Komunikacja autobusowa i tramwajowa zapewnia połączenia na wszystkich ważniejszych kierunkach.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Przez miasto przebiega linia kolejowa PKP na kierunku wschód-zachód, oznaczona jako E-30 stanowiąca część III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego (z Drezna do Lwowa). Łączy się on z VI Korytarzem w Katowicach oraz z linią E 59 (łączy korytarz III z II) we Wrocławiu. Linia E 30 na polskim odcinku przebiega od granicy państwa z Niemcami przez Zgorzelec, Węgliniec, Wrocław, Opole, Gliwice, Katowice, Kraków, Tarnów, Rzeszów i Przemyśl, do granicy z Ukrainą w Medyce. Linia objęta jest umowami AGC (o głównych międzynarodowych liniach kolejowych) i AGTC (o głównych międzynarodowych liniach transportu kombinowanego) i przeznaczona na odcinkach Opole – Katowice – Kraków oraz Kraków – Tarnów – Rzeszów – Medyka do modernizacji..

Zakres modernizacji obejmuje m.in.:

- wykonanie na szlakach, stacjach i przystankach prac w zakresie wymiany szyn, podkładów i rozjazdów,
- wybudowanie lub unowocześnienie wiaduktów, przejść podziemnych i przepustów,
- przebudowę istniejących przejazdów, a tam gdzie to konieczne budowę dróg równoległych,
- przebudowę urządzeń łączności oraz sterowania ruchem kolejowym dla umożliwienia zdalnego sterowania odcinkami linii kolejowej,
- korektę łuków umożliwiającą podniesienie szybkości jazdy pociągów.

Głównym celem modernizacji linii jest zwiększenie prędkości pociągów towarowych do 120 km/h a pasażerskich do 160-200 km/h i dopuszczalnego nacisku na oś do 221 kN. Poza tym planowana jest przebudowa układów torowych, która umożliwi kursowanie pociągów o długości 750 m oraz budowa lokalnych centrów sterowania.

Historia Świętochłowickich kolei sięga lat 1845-1846, kiedy zbudowano linię kolejową z Berlina przez Wrocław, Opole, Gliwice, Świętochłowice i Mysłowice do Krakowa.

Aktualnie sieć kolejowa odgrywa w transporcie drugorzędną rolę. Zapewnia ona głównie połączenia lokalne w kierunku wschód-zachód, tj. Gliwice – Katowice. Jest on częścią osi kolejowej aglomeracji katowickiej wschód-zachód oznaczonej nr 137, obsługującej ruch pociągów pospiesznych i ekspresowych nie zatrzymujących się na stacji kolejowej w Świętochłowicach. Obecnie Świętochłowice stanowią jedynie przystanek kolejowy, a na stacji tej zatrzymują się tylko lokalne pociągi osobowe.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

W zakresie sieci i urządzeń elektroenergetycznych na terenie Gminy Świętochłowice zlokalizowane są, eksploatowane przez Vattenfall Distribution Poland S.A., stacje elektroenergetyczne 110/SN, stacje SN/nN, przebiegają linie napowietrzne 110kV, linie kablowe średniego napięcia, a w rejonie istniejącej zabudowy sieci niskiego napięcia kablowe i napowietrzne.

Gmina Świętochłowice zaopatrywana jest w energię elektryczną z następujących źródeł:

- system Wysokich Napięć WN 110 kV, będący w eksploatacji Vattenfall Distribution Poland S.A.
- stacja 110/20/6 kV „Świętochłowice”
- część odbiorców zasilana jest ze stacji 110/20/6 kV „Łagiewniki” i „Paśniki” zlokalizowanych poza granicami Gminy Świętochłowice
- dodatkowo na terenie Gminy Świętochłowice zlokalizowana jest stacja 110/6 kV „Huta Florian” zasilana z sieci 110 kV nie będącej własnością Vattenfall Distribution Poland:

System wysokich napięć obsługiwany przez VDP S.A. składa się z następujących elementów:

- Linia dwutorowa 110 kV relacji „Wirek – Świętochłowice”.
- Linia dwutorowa 110 kV relacji „Wirek – Huta Florian – KWK Pokój”; „Huta Pokój – Wirek”
- Linia dwutorowa 110 kV relacji „Paśniki – Huta Pokój, Karol – Zygmunt – Łagiewniki – Chorzów”

Sieć elektroenergetyczna WN na terenie Świętochłowic obsługiwana przez VDP S.A. pracuje w układzie zamkniętym, w związku z czym w przypadkach awaryjnych istnieje możliwość wzajemnego połączenia wymienionych stacji.

Istnieją również powiązania na sieci średniego napięcia między stacjami, które mogą być odpowiednio konfigurowane w zależności od stanu awaryjności sieci.

Zasilanie miasta odbywa się poprzez stacje GPZ transformujące napięcie wysokie na średnie. Są to następujące GPZ-ty:

- „Świętochłowice” – 110/20/6 kV, o mocy 2 x 25 MVA
- „Łagiewniki” – 110/20/6 kV, o mocy 2 x 25 MVA
- „Paśniki” – 110/6 kV, o mocy 2 x 25 MVA

Do zasilania odbiorców na terenie Gminy Świętochłowice służy 130 stacji transformatorowych o napięciu 20/0,4 kV i 6/0,4 kV z transformatorami o łącznej mocy zainstalowanej w wysokości ok. 42,5 MVA. Stacje transformatorowe zasilane są liniami kablowymi: na napięciu 20 kV i 6 kV. Ogólny stan sieci SN jest dobry, występuje jednak znaczna awaryjność ze względu na występowanie szkód górniczych.

Na terenie miasta sieć rozdzielcza nN (kablowa i napowietrzna) pracuje w układzie TN-C 0,4/0,23 kV.

B) UWARUNKOWANIA:

System zasilający miasto w energię elektryczną charakteryzuje się z jednej strony posiadaniem rezerw źródłowych (w systemie WN), a z drugiej strony brakiem rezerw w niektórych obszarach odbiorczych, szczególnie w sieciach niskiego napięcia.

W sieci dystrybucyjnej nie występują rezerwy przepustowości. Nierównomierność odbioru związana z sezonowością wskazuje na istniejące rezerwy latem oraz znaczne dociążenie zimą (w centrum miasta chwilowe przeciążenia w porach szczytu dobowego).

Stan sieci nN jest zadawalający. Niemniej lokalnie w centrum miasta występują przeciążenia wynikające ze zbyt małych przekrojów w stosunku do przyłączonych mocy odbiorczych. W związku z tym trwa sukcesywna modernizacja sieci nN w postaci wymiany przewodów na nową w technologii NLK lub na linię kablową podziemną. Wszelkie inwestycje finansowane są z środków własnych VDP S.A. i uzależnione są od wyników finansowych przedsiębiorstwa oraz od analizy opłacalności budowy sieci i stacji transformatorowych. Sukcesywnie realizowana jest modernizacja stacji transformatorowych i modernizacja oświetlenia ulicznego miasta. Na bieżąco realizowane są zadania rozwojowe związane z przyłączaniem nowych klientów do istniejącej sieci.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ENERGETYCZNEJ:

Istniejący układ sieci energetycznej umożliwia jej rozwój w dostosowaniu do przyszłych potrzeb miasta.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Dostawa gazu dla miasta Świętochłowice odbywa się za pomocą sieci przesyłowych wysokiego ciśnienia które obsługiwane są przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.. Dystrybucja gazu wysokometanowego GZ-50 do poszczególnych odbiorców odbywa się przy wykorzystaniu sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia. Rozdzielnia Gazu znajduje się w Świętochłowicach przy ulicy Katowickiej 70. Przedsiębiorstwo to realizuje następujące zadania na terenie miasta:

- eksploatację i obsługę gazociągów oraz stacji gazowych
- obsługę odbiorców – odczyty urządzeń pomiarowych wraz z windykacją należności za sprzedany gaz
- usuwanie awarii oraz wykonywanie prac o charakterze naprawczo-konserwacyjnym

Na terenie miasta przebiegają następujące rurociągi wysokiego ciśnienia:

- DN 500 CN 1,6 MPa relacji Szobiszowice – Łagiewniki z odgałęzieniami:
 - DN 200 do SRP Bytom Huta Zygmunt
 - DN 200 do węzła pomiarowo-rozliczeniowego Bytom Łagiewniki ul. Ostatnia
 - DN 80 do SRP Bytom Łagiewniki Kolonia - Zgorzelec
- DN 500 CN 1,6 MPa relacji Szobiszowice – Szopienice z odgałęzieniami:
 - DN 300 do SRP Świętochłowice Huta Florian
 - DN 200 do SRP Chorzów Batory os. Kaliny

Na terenie miasta zlokalizowane są 3 stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia, z których Świętochłowice zaopatrywane są w gaz ziemny średnioprężny :

- Bytom Łagiewniki ul. Ostatnia – węzeł (30 000 m³/h)
- Chorzów Batory os. Kaliny (3 000 m³/h)
- Huta Florian (własność zakładu – brak danych)

Sieć dystrybucyjna niskiego ciśnienia zasilana jest poprzez stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia:

- ul. Ostatnia – węzeł (5 000 m³/h)
- ul. Waryńskiego (1 000 m³/h)
- ul. Polna (2 000 m³/h)
- ul. Zubrzyckiego (1 500 m³/h)
- ul. Bieszczacka (1 500 m³/h)
- ul. Bytomska Osiedle Wiślan (600 m³/h)

Długość sieci gazowej na terenie miasta Świętochłowice:

- sieć niskoprężna – 78,2 km
- sieć średnioprężna – 10,4 km

A) UWARUNKOWANIA:

W ostatnich latach nastąpił wzrost zużycia gazu ziemnego, jest to spowodowane wzrostem ilości odbiorców wykorzystujących ten nośnik energii na cele grzewcze.

Istniejące stacje redukcyjno-pomiarowe posiadają znaczne rezerwy przepustowości i mogą stanowić źródło dostawy gazu dla ewentualnej rozbudowy sieci gazowej jak i budowy przyłączy gazowych. Niedostatecznie rozbudowana sieć gazowa w jednostkach bilansowych Paśniki, Lipiny i Chropaczów znacznie ogranicza zużycie gazu u indywidualnych odbiorców użytkujących gaz ziemny do przygotowania posiłków, wytwarzania ciepłej wody użytkowej oraz w celach grzewczych.

Decyzja o rozbudowie sieci zostanie podjęta po zbadaniu zainteresowania mieszkańców, oraz po wykonaniu analizy technicznej i ekonomicznej.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI:

Istniejący układ sieci gazowej umożliwia rozwój systemów obsługi w szczególności w kierunku zwiększenia ilości indywidualnych odbiorców korzystających z gazu do celów grzewczych. Ma to istotny wpływ na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza.

A) INFORMACJE OGÓLNE:**Źródła wody**

Jakość wód podziemnych na terenie Świętochłowic nie spełnia wymogów jakości wody do picia. Również wody powierzchniowe w Świętochłowicach są bardzo zanieczyszczone. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych jest gospodarka komunalna, zrzuty ścieków przemysłowych i silnie zanieczyszczonych wód deszczowych. Świętochłowice są zaopatrywane w wodę siecią magistralną przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach (GPW) poprzez ok. 20 punktów zakupu wody. Woda kupowana jest od GPW przez Chorzowsko – Świętochłowickiego Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji (ChŚPWik), a następnie rozprowadzana jest do poszczególnych odbiorców za pomocą sieci rozdzielczej. Zasadniczą część klientów na terenie Świętochłowic stanowią gospodarstwa domowe. Duże przedsiębiorstwa zakupują wodę bezpośrednio od GPW.

Sieć wodociągowa

Na terenie gminy Świętochłowice właścicielem większości sieci wodociągowej jest Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji (ChŚPWik), będące spółką ze 100% udziałem gmin Chorzów i Świętochłowice. Przedsiębiorstwo to realizuje następujące zadania na terenie miasta:

- zarządzanie siecią wodociagową i kanalizacyjną
- zakup i sprzedaż wody
- odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
- eksploatację, remonty, przebudowę i budowę nowych fragmentów sieci oraz infrastruktury technicznej
- usuwanie awarii

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Świętochłowice podzielona jest na 21 niezależnych stref, które nie są za sobą połączone. Wszystkie strefy zaopatrywane są w wodę z sieci magistralnej z kierunku GPW Okręg Chropaczów poprzez pojedyncze punkty zakupu.

Rozdzielcza sieć wodociągowa na terenie Świętochłowic wykonana jest głównie z rur żeliwnych i stalowych z przewagą tych drugich (71%). 43 % długości sieci są to przewody pochodzące z końca XIX wieku i pierwszej połowy XX wieku. Przewody z tworzyw sztucznych stanowią 27 %. Stan sieci rozdzielczej ma istotny wpływ na jakość dostarczanej wody oraz na niezawodność dostawy.

W 2004 r. długość sieci wodociągowej wynosiła łącznie 69 km, największy udział w jej strukturze stanowiła sieć rozdzielcza o średnicach od 50mm do 400 mm W ostatnich latach ChŚPWik powiększyło obszar swojego działania głównie w wyniku nieodpłatnego przejmowania sieci należących do przedsiębiorstw, spółdzielni mieszkaniowych i innych instytucji. Na sieci wodociągowej zlokalizowanych jest ponadto 12 przepompowni wody i 9 hydroforowni. Liczba połączeń domowych wynosiła 2178, a długość połączeń domowych 27,1 km. Z sieci korzystało 55 554 mieszkańców. Średnie jednostkowe zużycie wody na cele konsumpcyjne mieszkańców wynosiło 110 litrów na mieszkańca na dobę. Sprzedaż ogółem wody ulega zmniejszeniu o ok. 2 % rocznie. Tendencję spadkową sprzedaży wody można przypisać malejącemu jej zużyciu przez gospodarstwa domowe.

W ostatnich latach znacznie spadło zużycie wody w przemyśle i usługach, co wynika w większości z zamykania wodochłonnych zakładów przemysłu ciężkiego oraz stosowania nowoczesnych technologii w produkcji, w których możliwe jest stosowanie „zamkniętych” obiegów wody.

B) UWARUNKOWANIA:

Jakość wody pobieranej od dostawcy GPW nie zawsze jest zgodna z obowiązującymi normami jakości wody pitnej. Dość często obserwuje się zawyżone zawartości związków żelaza, manganu i chloru. Stan sieci rozdzielczej ma istotny wpływ na dalsze pogarszanie się jakości wody otrzymywanej przez odbiorców. Woda ulega wtórnemu zanieczyszczeniu na skutek awarii występujących na sieci

rozdzielczej, na skutek korozji stalowych rur stanowiących 40% całkowitej długości sieci oraz wytrącania się osadów spowodowanego niskimi prędkościami przepływu w rurach o zbyt dużych średnicach.

W miarę dostępności środków finansowych ChŚPWik prowadzi następujące działania mające na celu poprawę jakości wody:

- wymiana skorodowanych odcinków rur stalowych na rury z tworzyw sztucznych (PE i PVC)
- dopasowanie średnic rurociągów do faktycznych potrzeb
- stabilizacja ciśnień w sieci na właściwym poziomie, uzyskiwana przez instalowanie aparatury kontrolno pomiarowej i automatyki.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNEJ:

Istniejący układ sieci wodociągowej umożliwi rozwój systemu.

Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji realizuje przedsięwzięcia mające na celu poprawę gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świętochłowice. Przedsięwzięcia te są współfinansowane ze środków Funduszu Spójności i mają na celu:

- modernizację systemu wodociągowego
- poprawę istniejącego zaopatrzenia pod względem ilościowym i jakościowym,
- poprawa stanu i budowa nowych wodociągów,
- zmniejszenie strat wody oraz zwiększenie pewności dostawy wody.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Zdecydowana większość ścieków powstających na terenie Świętochłowic jest doprowadzana za pomocą systemu kanalizacji ogólnospławnej do oczyszczalni ścieków Klimzowiec znajdującej się na terenie miasta Chorzowa. Wyjątek stanowią ścieki z części dzielnicy Chropaczów, które odpływają bez oczyszczenia do potoku Guidotto będącego dopływem rzeki Bytomki. Główną oś systemu kanalizacyjnego Świętochłowic tworzy kolektor ściekowy – rzeka Rawa, o łącznej długości ok. 6 km, doprowadzająca ścieki do oczyszczalni ścieków Klimzowiec. Rawa wypływa ze stawu Marcin znajdującego się na granicy Rudy Śląskiej i Świętochłowic. Ilość wody wypływającej ze stawu Marcin jest niewielka i jest ona nieznacznie zanieczyszczona. W wyniku industrializacji i urbanizacji zlewni Rawa została pozbawiona naturalnych źródeł zasilania i obecnie płyną w niej wyłącznie ścieki komunalne i przemysłowe oraz wody drenażowe i opadowe. Całkowita długość Rawy w granicach Świętochłowic wynosi około 4,3 km.

B) UWARUNKOWANIA:

Na terenie gminy Świętochłowice odbiór ścieków odbywa się poprzez sieć kolektorów ogólnospławnych, odprowadzane są razem wody opadowe wraz ze ściekami bytowo gospodarczymi z gospodarstw domowych i przemysłowymi z terenów przemysłowo-składowych. Postępująca industrializacja i urbanizacja terenu a z nią „uszczelnienie” powierzchni powoduje, że istniejąca kanalizacja nie ma wystarczającej przepustowości dla przyjęcia wód opadowych. Widać to podczas opadów w podmościach torów kolejowych, gdzie tworzą się nieprzejezdne zalewiska.

Rzeka Rawa pełni rolę centralnego kolektora transportującego ścieki do oczyszczalni Klimzowiec.

Niektóre tereny miasta znajdują się w zlewniach bezodpływowych wywołanych eksploatacją górnictwem. Ze zlewni bezodpływowych zarówno ścieki jak i wody opadowe trzeba odpompowywać. Stwarza to dodatkowe problemy związane z wydajnością pompowni, możliwością ich zalania, ich eksploatacją oraz kosztami energii elektrycznej, a także z bezpieczeństwem zatrudnionych tam ludzi.

Na terenie Świętochłowic przeważa kanalizacja zbudowana z rur betonowych o przekroju kołowym i eliptycznym. Kolejnym materiałem użytym do budowy kanalizacji jest kamionka i niewielkie ilości nowo wybudowanych sieci z PVC i PE. Największe kryte kanały mają przekrój 1600 mm.

W centrach dzielnic kanały zostały wybudowane wraz z ich rozwojem w końcu XIX wieku i z początkiem XX wieku. Stan tej kanalizacji jest zły, co stwierdzono podczas odkrywek oraz badań kamerą telewizyjną. Stwierdzono głęboką korozję betonu, przesunięcia wzajemne rur, rozszczelnienie połączeń, odwrotne spadki i wywołane tym zamulenia kanałów.

Znaczny wpływ na stan kanalizacji miała eksploatacja górnictwa i związane z nią zmiany w ukształtowaniu terenu oraz wstrząsy tektoniczne.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ

System kanalizacyjny w mieście wymaga gruntownego remontu i modernizacji. Głównym problemem Świętochłowic jest:

- utrzymanie prawidłowego stanu technicznego starej, wysłużonej sieci narażonej w przeszłości na występowanie szkód górniczych.
- uporządkowanie i przekrycie głównego kanału otwartego Rawy
- zapewnienie odpływu ścieków i wód opadowych z terenów bezodpływowych

Pomoc w osiągnięciu tych celów ma zapewnić realizacja projektów współfinansowanych z programów ISPA oraz z Funduszu Spójności.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Obsługa telekomunikacyjna na obszarze miasta jest dobrze rozwinięta. Podstawowe potrzeby mieszkańców zaspokaja telefonia przewodowa, zapewniają ją operatorzy: Telekomunikacja Polska S.A. i Netia S.A.

Operatorzy zapewniają możliwość kompleksowej realizacji sieci teletechnicznej zapewniającej pełną obsługę wszystkich istniejących i projektowanych obszarów zabudowy, a także poza tymi obszarami zgodnie z potrzebami abonentów.

Na terenie miasta działają wszystkie sieci telefonii komórkowej i praktycznie cały teren miasta jest w zasięgu wszystkich operatorów działających w kraju.

B) UWARUNKOWANIA:

W związku z szybkim postępowaniem w rozwoju technologii telekomunikacyjnych, zastosowaniem sieci światłowodowych i sieci bezprzewodowych rozwój sieci telekomunikacyjnych na terenie miasta jest nieograniczony. Jedynym ograniczeniem w liczbie abonentów sieci stacjonarnej jest przepustowość centrali telefonicznej.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Na terenie gminy zlokalizowane są:

- źródła ciepła z systemami dystrybucji ciepła w Świętochłowicach i w Chorzowie
- lokalne źródła ciepła

Główny system ciepłowniczy na terenie Gminy Świętochłowice obsługuje Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. (PEC) z Katowic. Spółka zarządza na terenie Świętochłowic siecią ciepłą o długości 28,9 km w tym 13,4 km to sieci magistralne – wysokoparametrowe, 12,7 km to sieci rozdzielcze – niskoparametrowe oraz 2,8 km przyłączy. Przedsiębiorstwo realizuje zadania w następującym zakresie:

- zakup, wytwarzanie, przetwarzanie i dystrybucja energii ciepłej,
- eksploatacja urządzeń ciepłowniczych,
- rekonstrukcja i modernizacja systemów ciepłowniczych,
- wydawanie zapewnień dostaw ciepła oraz warunków podłączenia do sieci ciepłej,
- wydawanie uzgodnień terenowych,
- świadczenie usług remontowych oraz transportowych.

System ciepłowniczy zasilany jest w całości z Elektrociepłowni Chorzów „ELCHO” sp. z o.o.

Moc osiągalna Elektrociepłowni Chorzów "ELCHO" sp. z o.o. wynosi 204 MW (netto) mocy elektrycznej i 500 MW mocy ciepłej wytwarzanej w 2 blokach składających się z cyrkulacyjnego kotła fluidalnego (CFB) i parowego turbozespołu kondensacyjno-upustowego. Wytworzona energia elektryczna sprzedawana jest do Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. zgodnie z 20 letnią "Umową na dostawę energii elektrycznej", zaś energia ciepła sprzedawana jest głównie Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej Katowice S.A. stosownie do kontraktu długoterminowego.

Największymi odbiorcami energii ciepłej na terenie gminy Świętochłowice są spółdzielnie mieszkaniowe, następnie podmioty gospodarcze i budownictwo komunalne. Na dalszych miejscach plasuje się szkolnictwo i służba zdrowia.

Rada Miejska przyjęła uchwałę nr XLIX/387/2002 „Plan zaopatrzenia w ciepło dla Gminy Świętochłowice”, który wyznacza kierunki działań Gminy na lata 2002 – 2008 , obejmujące realizację zadań zapewniających poprawę warunków dostawy ciepła dla odbiorców, a tym samym realizację zadania własnego gminy jakim jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie zaopatrzenia w energię ciepłą.

B) UWARUNKOWANIA:

System ciepłowniczy podzielony jest na 2 podsystemy:

- północny – zasilany magistralą 2x DN 500 – wysokoparametrowa sieć zasilająca osiedla: Chropaczów, Leśne, Na Wzgórzu, Paśniki, Lipiny.
- południowy – zasilany magistralą 2 x DN 600 - wysokoparametrowa sieć zasilająca śródmieście i zakłady zlokalizowane po zachodniej stronie ul. Szkolnej

Dodatkowo sieć niskoparametrowa doprowadzona jest w rejon skrzyżowania ulic Bytomskiej i Wyzwolenia.

Na terenie gminy Świętochłowice zlokalizowane są również lokalne źródła ciepła. Są to niewielkie niskoparametrowe systemy ciepłownicze wyprowadzone z kotłowni lokalnych. Należą do nich:

- kotłownia na olej opałowy przy ul. Górniczej 9 o mocy zainstalowanej 690 kW
- kotłownia węglowa „Słoneczna” przy ul. Bukowej o mocy zainstalowanej 3300 kW
- kotłownia gazowa przy ul. Świerczewskiego 10 o mocy zainstalowanej 460 kW
- kotłownia gazowa przy ul. Wojska Polskiego 25 o mocy zainstalowanej 140 kW

- kotłownia gazowa przy ul. Wojska Polskiego 37a o mocy zainstalowanej 210 kW
- kotłownia koksowa przy ul. Łagiewnickiej 46b o mocy zainstalowanej 690 kW

Oprócz ww. źródeł ciepła na terenie Świętochłowic zlokalizowanych jest szereg kotłowni lokalnych zaopatrujących w ciepło zakłady przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe, budynki mieszkalne itp. Kotłownie te w większości wykorzystują do produkcji energii cieplnej paliwo węglowe, gaz ziemny i olej opałowy, sporadycznie źródła energii odnawialnej. Nadal znaczna część budownictwa mieszkaniowego ogrzewana jest piecami węglowymi. Stanowią one źródła tzw. niskiej emisji. Do źródeł niskiej emisji zalicza się lokalne kotłownie o emitorach nie wyższych niż 40m oraz indywidualne ogrzewanie mieszkań i budynków mieszkalnych.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA SYSTEMU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO:

1. Źródła ciepła - zasoby:

- Główne źródło ciepła – Elektrociepłownia Chorzów "ELCHO" sp. z o.o. jest liderem przemian ekologicznych polskiej branży energetycznej. Ponad czterdziestoletni układ technologiczny został zastąpiony przez budowę nowego obiektu. Elektrociepłownia ELCHO wyposażona jest w dwa bloki energetyczne, ciepłowniczo-kondensacyjne. Do produkcji energii stosowane są dwa kotły fluidalne produkcji firmy Foster Wheeler z cyrkulacyjnym złożem fluidalnym (CFB) oraz dwie ciepłowniczo-kondensacyjne turbiny parowe. Skuteczność odsiarczania w instalacjach wynosi 95%, natomiast niska temperatura w złożu powoduje radykalne zmniejszenie emisji tlenków azotu (NO_x). Wysokosprawne elektrofiltry dostarczone przez "ELWO" Pszczyna zapewniają maksymalną emisję pyłów na poziomie zgodnym z najostrzejszymi przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Elektrociepłownia Chorzów "ELCHO" sp. z o.o. posiada nadwyżkę mocy cieplnej. Pozwala to na dalszą rozbudowę systemu ciepłowniczego i podłączenie nowych odbiorców.
- Pozostałe źródła ciepła: lokalne kotłownie i indywidualne piece i kotły węglowe, gazowe i olejowe zaspokajają potrzeby cieplne pozostałych odbiorców. Struktura zużywanych nośników energii ze względu na efektywność energetyczną oraz wielkość emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery: ponad 50% energii cieplnej pochodzącej z tych źródeł ciepła wytwarzanych jest w niskosprawnych piecach i kotłach węglowych, które nie posiadają żadnych urządzeń ograniczających emisję zanieczyszczeń. Taka struktura źródeł ciepła jest ściśle związana z dominującym na terenie gminy rodzajem budownictwa (stare domy mieszkalne). Zastępowanie lokalnej produkcji ciepła, a w szczególności ogrzewania piecowego dostarczaniem energii cieplnej centralnie ze źródeł zdalacynnych powinno stanowić ważny kierunek rozwoju miasta. Likwidacja ogrzewania piecowego i zastępowanie go produkcją ciepła w dużych, nowoczesnych ciepłowniach przekłada się bezpośrednio na zmniejszenie niskiej emisji i polepszenie jakości powietrza w mieście.

2. System ciepłowniczy – możliwości rozwoju:

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. (PEC) z Katowic jest zainteresowane rozwojem infrastruktury ciepłowniczej na terenie Gminy Świętochłowice i poszerzeniem zakresu obszarów, dla których ciepło jest dostarczane z sieci eksploatowanej przez PEC Katowice S.A. Dotyczy to zwłaszcza obszarów nie wyposażonych jeszcze w sieć ciepłowniczą (dzielnice: Centrum, Lipiny i Zgoda). Przedsiębiorstwo jest zainteresowane realizacją przyłączy ciepłowniczych do istniejących i nowopowstających obiektów budowlanych o ile takie przyłącza są technicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione.
- Istniejąca sieć magistralna i rozdzielcza pozwala na zaspokojenie potrzeb części odbiorców. Konieczne są jednak działania modernizacyjne systemu dystrybucji ciepła zdalacynnego w celu ograniczenia strat ciepła na przesyle i uniknięcia przerw w dostawie spowodowanych awariami systemu. Prowadzone sukcesywnie działania modernizacyjne polegają na wymianie sieci ciepłowniczych kanałowych na preizolowane, budowie sieci ciepłowniczych preizolowanych w miejsce likwidowanych zewnętrznych instalacji odbiorczych kanałowych, wymianie izolacji napowietrznych sieci ciepłowniczych, modernizacji węzłów cieplnych, zakupie i montażu systemu telemetryczno-informatycznego dla systemu ciepłowniczego.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Do źródeł energii odnawialnej zalicza się:

- a. - energię wiatru,
- b. - energię słoneczną,
- c. - energię geotermalną, energię geotermalną wód kopalnianych
- d. - biomasę,
- e. - gaz wysypiskowy, gaz z oczyszczalni ścieków, inne rodzaje biogazu,
- f. - energię ciepłą nagromadzoną w środowisku
- g. - konwencjonalną energię wodną,
- h. - energię fal morskich i pływów morskich.

B) UWARUNKOWANIA

W warunkach gminy Świętochłowice możliwości wykorzystania energii odnawialnej są ograniczone. Jedynie niektóre jej rodzaje są obecnie wykorzystywane i mają możliwości rozwoju.

a) **Energia wiatru:**

- położenie wg mapy stref energetycznych wiatru w Polsce prof. H. Lorenc na podstawie danych pomiarowych z lat 1976-2005 w strefie mało korzystnej, średnia prędkość wiatru wynosi tu tylko 2,5 m/s (minimalna prędkość wiatru zapewniająca opłacalność przedsięwzięcia wynosi 5 m/s, przy czym turbina powinna pracować minimum 2 tys. godzin w roku. Warunki wietrzności w gminie Świętochłowice są niekorzystne technicznie i ekonomicznie, nieuzasadnione byłyby próby wykorzystania tej energii,
- brak rozległych terenów otwartych,
- relatywnie wysokie nakłady inwestycyjne budowy elektrowni wiatrowych, wysokie koszty prac towarzyszących inwestycji przy równoczesnym braku możliwości przewidywania w dłuższym okresie cen sprzedaży do sieci elektroenergetycznej.

b) **Energia słoneczna:**

Średnie usłonecznienie dla okolic Świętochłowic wynosi około 1500 h/rok, a średnia roczna ilość energii promieniowania słonecznego – ok. 1000 kWh/m². Najczęściej stosowanymi sposobami użytkowania energii słonecznej jest jej przetworzenie w energię ciepłą w kolektorach cieczowych lub powietrznych oraz w energię elektryczną w ogniwach fotowoltaicznych.

Wykorzystanie energii słonecznej na terenie gminy powinno mieć miejsce w budownictwie, szczególnie w nowym poprzez odpowiednie usytuowanie i konstrukcję budynków, zastosowanie odpowiednich technologii i urządzeń umożliwiających wykorzystanie promieniowania słonecznego do ogrzewania ciepłej wody użytkowej oraz ogrzewania pomieszczeń. Biorąc pod uwagę możliwość wystąpienia okresów pochmurnych, kolektory słoneczne muszą być wtedy dublowane innym sposobem ogrzewania.

c) **Energia geotermalna:**

W Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach zakończył się projekt badawczy „Wody geotermalne regionu górnośląskiego – pozyskanie energii w celu użytkowym”, realizowany na zlecenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2005-2007. celem projektu było określenie możliwości eksploatacji ciepłych wód podziemnych i ich wykorzystania. W ramach projektu wykonano 94 mapy, które pozwoliły na wskazanie miejsc kwalifikujących się pod inwestycje geotermalne. Gmina Świętochłowice znajduje się poza obszarami występowania wód geotermalnych z korzystnymi warunkami wykorzystania. Wyniki projektu wykazały jednak, że największą i jak dotychczas

niewykorzystaną szansą jest pozyskanie energii geotermalnej z wód wypompowywanych z kopalń węgla kamiennego. Kopalnie czynne jak i zlikwidowane muszą wypompowywać wody dopływające do wyrobisk górniczych, aby nie zatopić własnych wyrobisk lub wyrobisk sąsiednich kopalń. Pompowanie to będzie musiało być prowadzone, aż do zakończenia eksploatacji w danym regionie. W ostatnich latach do kopalń dopływało 600 tys. m³ wody na dobę. Po wypompowaniu na powierzchnię ich temperatura wynosiła od 13°C do 22°C. Biorąc pod uwagę, że koszty pompowania ponosi budżet Państwa wody kopalniane są interesującym źródłem energii cieplnej. Z nieistniejącej już Kopalni Węgla Kamiennego „Polska” wypompowuje się 9200 m³/d wód kopalnianych.

Energia geotermalna pozyskana z wód kopalnianych może być wykorzystana do celów grzewczych, najlepiej w odległości do 0,5 km od otworu/szybu odwodnieniowego. Zużyta (schłodzona) wodę można zatłaczać do wyżej położonych wyrobisk, co pozwoli na uniknięcie zanieczyszczania rzek ładunkiem soli.

d) Energia wykorzystująca spalanie biomasy i paliw z odpadów komunalnych:

- Spalanie biomasy: ze względu na brak w okolicach Świętochłowic znaczniejszych zasobów odpadów energetycznych z upraw rolnych, czy plantacji energetycznych, nie ma ekonomicznego uzasadnienia podjęcia inwestycji związanych z energetycznym wykorzystaniem biomasy.

- Odpady komunalne – instalacje zapobiegające emisji niebezpiecznych zanieczyszczeń ze spalarni śmieci do atmosfery są bardzo kosztowne i dlatego koszty inwestycyjne dla małych jednostek są bardzo wysokie. W związku z tym celowym byłoby rozpatrywanie budowy spalarni śmieci w ramach związku komunalnego kilku gmin (np. w ramach Górnośląskiego Związku Metropolitalnego).

e) Gaz wysypiskowy, gaz z oczyszczalni ścieków, inne rodzaje biogazu

- Gaz wysypiskowy – gaz powstający na składowisku odpadów komunalnych w przypadku niekontrolowanej emisji może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, oraz zagrożenie możliwością wybuchu. Wpływa również na pogłębienie się efektu cieplarnianego. Dlatego celowe jest pozyskiwanie i utylizacja biogazu z wysypiska śmieci.

W 1994 roku założono na głębokości 2,2 m studnie probiercze do analiza gazu wysypiskowego na nieczynnym składowisku odpadów komunalnych w Lipinach przy ul. Żelaznej 20. Wyliczona teoretyczna ilość gazu wysypiskowego (metanu) wynosi 122 000 tys m³. Składowisko nie posiada dobrych warunków do produkcji metanu, stanowi jednak teren zagrożenia wybuchowego i powinno być odgazowywane, a gaz unieszkodliwiony. W sąsiedztwie wysypiska, w Rudzie Śląskiej – Goduli znajduje się spalarnia odpadów szpitalnych, a w odległości ok. 750 m kotłownia ZM Silesia Zakładu „Lipiny”, gdzie potencjalnie można wykorzystywać gaz wysypiskowy jako paliwo.

- Gazy fermentacyjne i osady ściekowe z oczyszczalni ścieków – energia zawarta w tych gazach może być wykorzystywana lokalnie do ogrzewania pomieszczeń oczyszczalni lub do wspomaganie procesu technologicznego w oczyszczalni, a parametry energetyczne osadów ściekowych są zbliżone do torfu. W Gminie Świętochłowice nie ma możliwości energetycznego wykorzystania gazów fermentacyjnych i osadów ściekowych, gdyż gmina nie posiada własnej oczyszczalni ścieków.

f) Energia cieplna nagromadzona w środowisku

Pompa ciepła jest urządzeniem umożliwiającym wykorzystanie energii cieplnej nagromadzonej w środowisku naturalnym. Pompy ciepła są obecnie najtańszym w eksploatacji źródłem ciepła do ogrzania domu i przygotowania ciepłej wody, gdyż wykorzystują energię odnawialną zgromadzoną w środowisku: w gruncie, w wodzie lub w powietrzu. Pompa ciepła odbiera ciepło z „zimnego otoczenia”. Następnie pompuje to ciepło na poziom temperaturowy, który jest absolutnie wystarczający, aby ogrzać budynek. Nawet jeśli na zewnątrz jest bardzo zimno, pompa ciepła ciągle wydobywa z ziemi, wody lub powietrza tyle energii, ile potrzeba do ogrzania pomieszczeń. Źródłem energii cieplnej dla pompy ciepła może być zarówno ośrodek naturalny: grunt, woda, powietrze, jak i ośrodek sztuczny: ciepłe wody technologiczne w przemyśle, ścieki komunalne, powietrze wentylacyjne z kopalni itp.

g) Konwencjonalna energia wodna

- Mała energetyka wodna obejmuje pozyskanie energii z cieków wodnych. Istniejące w Gminie Świętochłowice ciekły wodne nie stanowią zasobów wodnych umożliwiających realizację obiektów małej energetyki wodnej.

- h) Energia fal morskich, pływów morskich:
- nie dotyczy.

Aktualnie na terenie Gminy Świętochłowice energię odnawialną wykorzystuje się sporadycznie. W perspektywie najbliższych lat realny i możliwy do wykorzystania na terenie Gminy jest zasób energii wód kopalnianych, biogazu z wysypiska odpadów komunalnych oraz energia słoneczna i energia cieplna nagromadzona w środowisku. Przewiduje się wzrost udziału energii odnawialnej wykorzystywanej w gminie Świętochłowice.

A) UWARUNKOWANIA:

Gmina Świętochłowice położona jest w środkowej części województwa śląskiego, administracyjnie stanowi miasto na prawach powiatu. Od północy graniczy z Bytomiem od zachodu i południowego zachodu z Rudą Śląską, a od wschodu i południowego wschodu z Chorzowem. Powierzchnia 13,31 km², położenie geograficzne 50° 17' N i 18° 55' E wysokość 249 – 314 m n.p.m. Rozciągłość w kierunku południowym wynosi ok. 6 km, a w kierunku równoleżnikowym ok. 3,7 km. Długość granic wynosi 23,22 km. Podzielone na pięć dzielnic (uchwała nr XLVI/305/97 Rady Miejskiej w Świętochłowicach): Centrum, Chropaczów, Lipiny, Paśniki, Zgoda.

Układ komunikacyjny Świętochłowic tworzą tranzytowa linia kolejowa, Drogowa Trasa Średnicowa, sieć ulic z głównymi: Katowicką, Bytomską, Chorzowską, Łagiewnicką, Wojska Polskiego i Śląską.

A) UWARUNKOWANIA:

Pod względem usytuowania jednostek tektonicznych Świętochłowice położone są w obrębie dwóch jednostek Zapadliska Górnośląskiego: niecki bytomskiej oraz części siodła głównego, przebiegającego wzdłuż osi Zabrze – Mysłowice.

W obrębie niecki bytomskiej występują skały triasu należące do dwóch starszych ogniw tj. pstręgo piaskowca i wapienia muszlowego. Są to niewielkie powierzchnie piasków i ilów pstrych oraz ilów czerwonych, wapieni, wapieni jamistych, dolomitów i margli. Z piętra wapienia muszlowego pochodzą wapienie i margle warstw gogolińskich. Skały triasu pocięte są licznymi uskokami powstałymi zapewne w trakcie orogenezy alpejskiej.

Karbońskie skały należące do do jednostki siodła głównego na powierzchni pojawiają się w południowej części miasta. Stanowią one niewielkie części większych struktur rozciągających się poza granice tego opracowania. Są one reprezentowane przez piaskowce i łupki warstw rudzkich.

Cały obszar występowania litego podłoża skalnego pokryty jest przez luźne osady czwartorzędowe reprezentowane przez plejstocenijskie gliny zwałowe pochodzące ze zlodowacenia środkowopolskiego oraz pojedyncze płyty piaskowców fluwioglacjalnych związanych z tym samym zlodowaceniem. Na osadach plejstocenijskich głównie w dolinach rzecznych i w otoczeniu Stawu Kalina występują holocenijskie piaski jeziorne.

Teren miasta Świętochłowice posiada stosunkowo prostą budowę geologiczną. Nie występują tu na powierzchni skały, które należałoby uznać za wartościowe z uwagi na ich wiek, genezę czy skład mineralogiczny. Ponadto pokrywa osadów polodowcowych uniemożliwia bezpośrednią obserwację starszego podłoża. Jedynie na Wzgórzu Hugona w wyrobiskach odkrywkowych spotkać można fragmenty wychodni skał karbońskich. Są to bardziej odporne na wietrzenie ławice piaskowców i zlepieńców. Tylko te wychodnie oraz leżące pojedyncze bloki piaskowców karbońskich należy uznać za skały posiadające walory dydaktyczne.

Działalność zakładów przemysłowych, zwłaszcza kopalń węgla i hut, spowodowała tak daleko idące przeobrażenia powierzchni ziemi, że naturalne formy terenu prawie nie istnieją. Ich miejsce zajęły formy antropogeniczne, wśród których należy wymienić różnego rodzaju zwały (hałdy), powstałe ze skał płonnych jako produktu odpadowego przy wydobywaniu węgla, z żużli wielkopieczowych i paleniskowych oraz innych odpadów produkcyjnych. W północnej części miasta występują formy związane z powierzchniową eksploatacją, zwłaszcza piasku i gliny. W wyniku eksploatacji węgla powstały na powierzchni ziemi różnego rodzaju formy wklęsłe: zapadliska, niecki, szczeliny i uskoki.

A) UWARUNKOWANIA:

Obszar Świętochłowic rozciąga się w obrębie Wyżyny Śląskiej, na jej fragmencie który charakteryzuje się budową zrębową. Stanowią ją duże zręby pochodzenia hercyńskiego z fragmentami zrównań paleogeńskich. Zręby te o charakterze płaskowyżów przechodzą w kierunku południowym progiem tektonicznym do doliny Kłodnicy. Omawiana część wyżyny zbudowana jest z utworów miękkich i przedstawia lekko faliste formy, bez wyraźnych załamań, o spłaszczonych kulminacjach i łagodnych zboczach. Skrajna wartość deniwelacji obszaru miasta wynosi ok. 65m, natomiast średnia nie przekracza 20m. Najwyższym wzniesieniem jest Góra Hugona – 314 m n.p.m. znajdująca się na południu miasta w obrębie Wzgórz Chropaczowskich. Natomiast najniżej położona jest dolina Lipinki, znajdująca się na wysokości ok. 249 m n.p.m.

Teren Świętochłowic wchodzi w skład dwóch jednostek geomorfologicznych mieszczących się w obrębie Płaskowyżu Bytomsko-Katowickiego: Doliny Górnej Bytomki oraz Wzgórz Chorzowskich, w skład których wchodzi dwie podjednostki w zachodzące na teren miasta – Obniżenie Górnej Rawy i Wzgórze okolic Chorzowa.

Dolina Górnej Bytomki

W obrębie Świętochłowic znajduje się jedynie fragment lewego zbocza, obejmującego zachodnią część dzielnicy Chropaczów. Stanowi ona starą przedczwartorzędową rynną erozyjną, wyżłobioną w utworach karbońskich. Wyścielają ją gliny i piaski plejstoceny o średniej miąższości ok. 40m. Dno doliny płaskie, bardzo podmokłe, ograniczone jest od strony Wzgórz Chorzowskich stromym zboczem, rozczłonkowanym licznymi wąskimi i na ogół krótkimi parowami. Przekrój poprzeczny doliny jest wyraźnie asymetryczny – ze zboczem lewym, południowym bardziej stromym niż prawe, północne. Ta asymetria jest wynikiem podcinania lewego zbocza przez Bytomkę, płynącą tu łukiem w kierunku południowym oraz nierównomiernego osiadania terenu, większego po stronie południowej, co powoduje zsuwanie się koryta Bytomki w tym kierunku.

Wzgórze Chorzowskie

Na obszarze Świętochłowic znajduje się właściwie ich środkowa część obejmująca Obniżenie Górnej Rawy i otaczające je od północy i południa łagodne wzniesienia, które są fragmentami Wzgórz okolic Chorzowa. Wzniesienia te występują w obrębie dzielnic Chropaczów, Lipiny i Zgoda oraz w południowej części Śródmieścia.

Na wzgórze okolic Chorzowa składa się kilka szerokich płaskich garbów o orientacji równoleżnikowej, występujących całkowicie lub częściowo w obrębie miasta. Stok tych Wzgórz opadający w kierunku północnym do doliny Bytomki jest rozczłonkowany kilkoma dolinami płaskodennymi, wyścielonymi glinami morenowymi. Powierzchnia stoku pokryta jest piaskami plejstoceny, spod których w partiach szczytowych odsłaniają się niewielkie fragmenty starszego podłoża karbońskiego.

Centralną część Wzgórz okolic Chorzowa stanowi w obrębie miasta Obniżenie Górnej Rawy. Jest to przedczwartorzędowe rozległe obniżenie, wyścielone piaskami i glinami plejstoceny, zalegającymi do głębokości około 25m. Składa się nań kilka płytkich nieck rozpościerających się wokół obszaru zabudowanego Śródmieścia. W ukształtowaniu powierzchni Obniżenia zaznaczają się wyraźnie dwa poziomy: pierwszy – niższy, stanowiący wąskie, płaskie i podmokłe dno holoceny, rozcięte korytem Rawy, drugi – Wyższy, będący powierzchnią erozyjno-denuwacyjną, powstałą po zlodowaceniu środkowopolskim. Poziom ten (wyższy) objęty jest zabudową Śródmieścia.

Obniżenie Górnej Rawy w przekroju poprzecznym ma kształt asymetryczny. Zbocze północne ma profil wypukły o łagodniejszych nachyleniach w górnej części i bardziej stromych w dolnej, co jest uwarunkowane wychodniami odpornych piaskowców w dolnej części. Jest ono rozczłonkowane na kilka części płaskimi peryglacjalnymi nieckami o podmokłych dnach oraz jedną dużą głęboką doliną, mającą swój początek w kilku nieckach, rozciągających się między Chropaczowem a Chorzowem. Ich dna są zniekształcone zapadliskami, gdzie znajdują się liczne stawy. Dolina ta łączy się z doliną Rawy we wschodniej części Śródmieścia. Zbocze południowe jest bardziej jednolite i łagodniejsze. Rozcina je jedna duża płytka peryglacyjna dolina, mająca charakter niecki, usytuowana równolegle do osi doliny Rawy, z którą łączy się na obszarze Chorzowa Batorego.

A) UWARUNKOWANIA:

Obszar Świętochłowic leży w strefie wodo dzielnej zlewisk górnej Wisły i górnej Odry. Oddzielający te zlewiska dział wodny I rzędu przebiega północną częścią miasta z południowego zachodu na północny wschód. Obszar należący do zlewiska Wisły jest odwadniany przez Rawę, prawy dopływ Brynicy i stanowi ok. 80% powierzchni miasta. Pozostała część odwadniana jest przez płynącą poza obrębem miasta Bytomkę, prawy dopływ Kłodnicy, a później Odry.

Rawa

Jej źródła znajdowały się kiedyś w Rudzie Chebddie, lecz wskutek prowadzonej eksploatacji górniczej zniknęły tam i obecnie znajdują się w stawie zapadliskowym na zachodniej granicy Świętochłowic.

Na całym odcinku przepływu przez miasto koryto jej jest uregulowane i wybrukowane lub wybetonowane dla zabezpieczenia przed przenikaniem wód do gruntu, w większości swojego biegu jest przykryta betonowymi płytami. Dwa dopływy: Czarny Rów i ciek płynący z rejonu KWK Polska-Wirek prowadzą wody równie zanieczyszczone co sama Rawa.

Odprowadzane z terenu miasta ścieki bytowo gospodarcze i przemysłowe, przekraczające kilkakrotnie zasoby wód powierzchniowych przekraczające kilkakrotnie zasoby wód powierzchniowych, powodują że zarówno Rawa jak i Bytomka straciły charakter naturalnych cieków i stały się kanałami ściekowymi. Przykładowo Rawa prowadzi średnio ok. 10% swoich wód z własnej zlewni w stosunku do całej płynącej w jej korycie masy różnorodnych ścieków. Przy takim stężeniu zanieczyszczeń wody stanowią barierę biologiczną, tzn. ma tu miejsce zanik wszystkich szlachetnych form faunistyczno-florystycznych.

Na obszarze miasta występuje 14 większych zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego. Zastąpiły one liczną sieć stawów hodowlanych funkcjonujących do XIX. Stawów tych kiedyś było więcej, lecz zostały zasypane w trakcie akcji zagospodarowania nieużytków. Stan Sanitarny stawów jest zróżnicowany, za najbardziej zanieczyszczony uważa się Staw Kalina, Staw Szwajcera, Staw Marcin oraz zbiornik przy Hucie Florian. W większości stawy są zarybiane i użytkowane wędkarsko, z możliwością rewitalizacji i renaturalizacji.

Łączna powierzchnia wód na obszarze miasta wynosi ok. 48 ha, co stanowi 3,6% jego powierzchni. Odsetek ten jest największy spośród wszystkich miast GOP-u. Największym zbiornikiem jest Staw Kalina.

Na terenie Świętochłowic brak jest punktów monitoringu jakości wód powierzchniowych. Najbliższy na Rawie znajduje się poniżej oczyszczalni „Klimzowiec” na terenie sąsiedniego Chorzowa.

Klasyfikację kolektora Rawa na podstawie poszczególnych oznaczeń przedstawiono w tabeli poniżej.

Rzeka (długość), punkt monitoringu	Klasyfikacja na podstawie poszczególnych oznaczeń								Klasyfikacja ogólna
	Tlen	BZT ₅	ChZT	utlenialność	Związki biogenne	Związki mineralne	Metale ciężkie	Zawiesina	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Rzeka Rawa (18,0 km)									
poniżej oczyszczalni Klimzowiec 12,0 km	III	non	non	II	I	III	non	non	

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świętochłowice

Jakość wody w badanym punkcie jest pozaklasowa. O zaliczeniu do wód pozaklasowych decydowały ponadnormatywne zanieczyszczenia w zakresie BZT5, ChZT, związków biogennych i bakteriologii. Potwierdza to fakt, że rzeka jest odbiornikiem ścieków sanitarnych i deszczowych z terenu Miasta.

Przeważająca większość stawów ma charakter bezodpływowy. Część z nich posiada wody pozaklasowe, przykładem jest staw Piaśniki, który posiada przekroczenia ChZT i BZT5, ale najbardziej zanieczyszczonym zbiornikiem jest staw Kalina posiadający duże przekroczenia wszystkich badanych parametrów, w tym zwłaszcza fenoli. Na tak duże zanieczyszczenie wpływ mają odcieki z pobliskiej hałdy odpadów poprodukcyjnych Zakładów Chemicznych Hajduki.

A) UWARUNKOWANIA:

Wody podziemne na obszarze miasta Świętochłowice związane są z triasowymi poziomami wodonośnymi wapienia muszlowego i retu. Wody tego piętra wodonośnego na terenie Miasta do niedawna zaliczane były do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych oznaczonego numerem 329 o nazwie Bytom. Ze względu na złą jakość wód wyłączono z tego zbiornika całą środkową część w rejonie Bytomia.

Najbliższe punkty monitoringu wód podziemnych znajdują się na terenie Bytomia. Należą one do sieci regionalnego monitoringu wód podziemnych i oznaczone są numerami 13 i 14.

Wyniki badań wód podziemnych przedstawiono w tabeli poniżej.

L.P.	Nr punktu	Lokalizacja	Klasa Jakości	Typ hydrochemiczny	Składniki decydujące o przynależności do danej klasy jakości	Składniki chemiczne przekraczające wartości graniczne dla danej klasy jakości
1	2	3	4	5	6	7
1	13	Bytom	non	SO ₄ -Ca-Mg	Przewodność elektrolityczna, Substancje rozpuszczone, Mg, Zn, SO ₄ , Mętność Twardość ogólna, K	
2	14	Bytom	non	SO ₄ -HCO ₃ -Ca-Mg-Na	Przewodność elektrolityczna, Substancje rozpuszczone, Zn, Cd, SO ₄ , HCO ₃ , K, Mg, Twardość ogólna	

non – pozaklasowa jakość wody

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świętochłowice

Jakość wód podziemnych w badanych punktach jest pozaklasowa. Wpływ na taki stan mogą mieć zanieczyszczenia z całego obszaru Niecki Bytomskiej, które infiltrują z powierzchni terenu.

A) UWARUNKOWANIA:

Świętochłowice leżą w obrębie śląsko-krakowskiej dzielnicy klimatycznej. Charakteryzuje ją przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi oraz sporadyczne oddziaływanie docierających tu od południowego zachodu przez Bramę Morawską mas powietrza zwrotnikowego.

Teren ten charakteryzuje różnorodność typów pogody. Najczęściej napływa tu powietrze polarno-morskie, które w zimie powoduje ocieplenie, częste odwilże oraz zwiększone zachmurzenie i opady. W cieplejszej porze roku pojawia się ono jako powietrze chłodne, powodujące duże zachmurzenie z przejaśnieniami i obfite, najczęściej przelotne, opady oraz częstokroć burze.

Średnie roczne temperatury obracają się ok. 8oC.

Najwyższe temperatury przypadają tu na lipiec-czerwiec średnia 19,1oC.

Najniższe temperatury pojawiają się w styczniu i w lutym i rzadko spadają poniżej -28 oC.

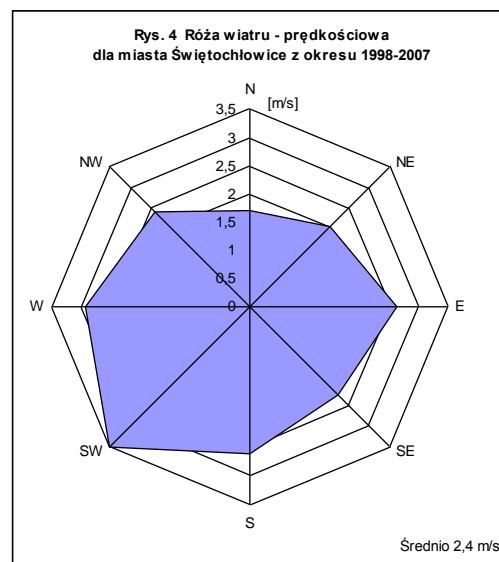
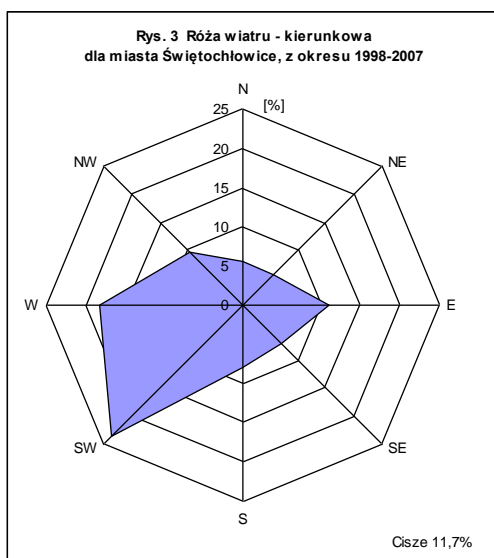
Największym zachmurzeniem odznaczają się miesiące zimowe, najmniejsze natomiast jest wiosną oraz w lipcu

Liczba dni pochmurnych waha się w ciągu roku od 175 do 225, pogodnych - w granicach 140-190.

Wysokość opadów wynosi przeciętnie 660-700 mm w ciągu roku.

Częstym zjawiskiem, zwłaszcza w zimie i na wiosnę, jest występowanie ciężkich mgieł, spowodowanych stosunkowo niewielkim nasłonecznieniem tego terenu oraz raptownym oziębianiem się napływających zwykle od zachodu mas ciepłego powietrza.

Opad śnieżny pojawia się od października do maja, przeważnie w ciągu 35-40 dni w roku.

Rysunek. Róża wiatrów

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Problemy związane ze stanem środowiska Świętochłowic, w tym oddziaływania akustyczne, spowodowane są wieloma czynnikami m.in. historią przemysłową regionu, wieloletnimi zaniedbaniami, wysoką koncentracją przemysłu wydobywczego, i hutniczego, stopniem urbanizacji, gęstością sieci drogowej i kolejowej.

Hałas przemysłowy

Na hałas przemysłowy składają się wszelkie źródła dźwięku znajdujące się na terenie zakładu, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są np. wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków. Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu.

W Świętochłowicach działa ponad 3000 małych i średnich firm oraz kilka dużych zakładów przemysłowych (Huta „Florian” SA, ZUT „Zgoda” SA, Fabryka Kosmetyków „Pollena-Malwa” Sp. z o.o., „Alpinus” SA). Działalność tych zakładów kształtuje klimat akustyczny terenów bezpośrednio z nimi sąsiadujących.

Interwencje mieszkańców na ponadnormatywne oddziaływania hałasu, dotyczą uciążliwości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca zamieszkania interweniujących. Są to głównie przypadki polegające na uskarżaniu się lokatorów na zbyt głośną pracę instalacji klimatyzacyjnych i wentylacyjnych mieszczących się w sąsiedztwie zakładów i sklepów.

Hałas drogowy

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi w tym po torach tramwajowych. Jest to hałas typu liniowego.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji. Konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch wewnątrzmiejski,
- dekapitalizacja zasobów drogowej i szynowej infrastruktury komunikacyjnej,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego, aż do godziny 22⁰⁰ włącznie,
- powstanie nowych obszarów będących w zasięgu uciążliwości hałasu,
- wzrost populacji zamieszkałych przy głównych drogach i ulicach,
- stały wzrost uciążliwości hałasu i drgań wywołanych przez ruch drogowy,
- wzrost uciążliwości hałasu i drgań na terenach wypoczynkowych.

Hałas kolejowy

Pod pojęciem hałasu kolejowego rozumie się hałas powstający w wyniku eksploatacji linii kolejowych.

Przez teren Świętochłowic przebiega linia kolejowa dwutorowa, zelektryfikowana zapewniająca Świętochłowicom poprzez węzły kolejowe w Katowicach i Gliwicach połączenia z Europą Zachodnią (Berlin, Drezno, Lipsk, Frankfurt n/Menam), Europą Południową (Praga, Budapeszt) i Europą

Wschodnią (Kijów) oraz połączenia krajowe (Warszawa, Wrocław, Kraków, Gdańsk, Gdynia, Częstochowa, Olsztyn, Szczecin, Zielona Góra). Na terenie miasta znajduje się stacja kolejowa PKP Świętochłowice.

Ponadto na terenie Świętochłowic istnieje system linii kolejowych wyłączających się z linii PKP związanych głównie z obsługą górnictwa i hutnictwa oraz z systemem punktów przeładunkowych na terenie miasta.

Generalnie w całej Polsce hałas kolejowy kształtuje się na jednakowym poziomie. W porze nocnej hałas pochodzący od linii kolejowej może przekraczać dopuszczalną wartość 50 dB w odległości do około 80 m od osi torów. Lokalnie mogą wystąpić niekorzystne zmiany ze względu na, stan infrastruktury (torowiska), prędkości przejazdu, rodzaju taboru kolejowego, stanu taboru kolejowego, położenia torowiska (nasyp, wawóz, teren płaski).

A) UWARUNKOWANIA:

Gleby obszaru Świętochłowic wykazują duży stopień przekształcenia ich naturalnej struktury w związku z czym można je zaliczyć do gleb antropogenicznych. Ze względu usytuowanie w zasięgu oddziaływania szkodliwych czynników przemysłu i terenów zurbanizowanych, wykazują one daleko idące zmiany fizykochemiczne, zniekształcające i tak niewysokie walory jakościowe. Duże są również zniekształcenia mechaniczne spowodowane głównie zwałowaniem i składowaniem odpadów produkcyjnych oraz budową licznie występujących nasypów i wkopów związanych z trasami komunikacyjnymi. Charakter tych zmian oraz stopień natężenia zjawisk jest wynikiem wpływu szeregu czynników oddziałujących bezpośrednio na gleby, bądź na naturalne czynniki glebotwórcze. Do najważniejszych należą zanieczyszczenia pyłowe i gazowe, zmiany stosunków wodnych, wywołane eksploatacją górnictwem (zwałowiska), zanieczyszczenia wód powierzchniowych ściekami bytowo-gospodarczymi.

Tereny użytków rolnych zlokalizowane są w północnej części Gminy. Ponadto tereny tam położone zajmują łąki, będące siedliskiem roślin i zwierząt.

<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Powierzchnia w ha</i>	<i>Udział procentowy w całości miasta</i>
1	2	3	4
1.	Ogólna powierzchnia Gminy Świętochłowice	1322	100
2.	Użytki rolne w tym:	137	10,13
2.1	Grunty orne	112	8,32
2.2	Łąki	12	0,90
2.3	Pastwiska	13	0,90
2.4	Sady	-	0
7.	Lasy i grunty leśne	-	0
8.	Tereny zabudowane i zurbanizowane	1188	89,86

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świętochłowice

Z powyższego zestawienia wynika, że największą powierzchnię zajmują tereny zurbanizowane i zagospodarowane – prawie 90%, bardzo mało jest użytków rolnych - tylko 10% powierzchni. Brak lasów i gruntów leśnych, jest bardzo niekorzystnym czynnikiem wpływającym na zanieczyszczenie środowiska.

Na terenie miasta istnieją tereny, takie jak zadrzewienia zakrzaczenia parki, a także zieleń miejska, przyczyniają się one do poprawy klimatu. Stanowią one około 20% powierzchni.

W Świętochłowicach zlokalizowane są ogródki działkowe, głównie w północno – wschodniej, wschodniej oraz częściowo w południowej części miasta. Wszystkie te ogródki działkowe mają bardzo niekorzystną lokalizację ze względu na bliskość zakładów przemysłowych i niską, lokalną emisję.

Według badań przeprowadzonych w latach osiemdziesiątych przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach ogródki zaliczono do lokalizacji B, jest to klasa niekorzystna przydatności gleb dla upraw spożywczych. Wobec tego należy wprowadzić konieczność ograniczenia upraw warzyw.

Jakość gleb na obszarze Świętochłowic była średnia. Zaklasyfikowano je do klas bonitacyjnych IVa i IVb gruntów orných i klas IV i V użytków zielonych. Obecnie mimo, iż część gruntów jest nadal użytkowana rolniczo wymagają ponownej klasyfikacji przydatności rolniczej.

Według monitoringu powierzchni ziemi i gleb przeprowadzonych przez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska w Katowicach wynika, że w Świętochłowicach są wielokrotnie przekroczone normy zawartości metali ciężkich. Tereny te nie nadają się do upraw spożywczych i wskazana jest uprawa roślin paszowych, przemysłowych przeznaczanych na biopaliwa.

A) UWARUNKOWANIA:

Szata roślinna Miasta Świętochłowice została znacznie przekształcona różnorodną działalnością człowieka, związaną głównie z rozwojem przemysłu i urbanizacją tego terenu. Zbiorowiska roślinne reprezentowane są tu niemal wyłącznie przez układy antropogeniczne, nieprzedstawiające większej wartości przyrodniczej (zbiorowiska ruderalne — klasa Artemisietea, często z udziałem tzw. kenofitów — gatunków obcych, trwale zadomowionych w Polsce, tereny parkowe, wtórne zadrzewienia). Cenne ze względu na tworzenie warunków do bytowania w ich płatach szeregu chronionych gatunków fauny, w tym wielu ptaków, są zbiorowiska szuwarów z klasy Phragmitetea australis, towarzyszące brzegom zbiorników wodnych. Ich charakter zbliżony jest do naturalnego.

Na terenie Miasta odnotowano stanowiska 6 gatunków roślin objętych w Polsce ochroną prawną i występujących na stanowiskach zbliżonych do półnaturalnych oraz w zbiorowiskach antropogenicznych:

1. Kruszczyk rdzawoczerwony (*Epipactis atrorubens*) — (ochrona ścisła)
2. Kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*) — (ochrona ścisła)
3. Bluszcz pospolity (*Hedera helix*) — (ochrona ścisła)
4. Centuria pospolita (*Centaurium erythraea*) — (ochrona częściowa)
5. Porzeczka czarna (*Ribes nigrum*) - (ochrona częściowa)
6. Kalina koralowa (*Viburnum opulus*) — (ochrona częściowa)

Spośród herpetofauny, której wszystkie rodzime gatunki objęte są ochroną prawną na terenie Świętochłowic stwierdzono występowanie zaskrońca (*Natrix natrix*), w „zespołe rolniczo-leśnym północno-zachodnich Świętochłowic”. Natomiast do chronionych gatunków płazów spotykanych w granicach Miasta należą:

1. Traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*)
2. Ropucha szara (*Bufo bufo*)
3. Ropucha zielona (*Bufo viridis*)
4. Rzekotka drzewna (*Hyla arborea*)
5. Kumak nizinny (*Bombina bombina*)
6. Żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*)
7. Żaba trawna (*Rana temporaria*)

Spośród chronionych gatunków ptaków, których na terenie Miasta zanotowano 44, na uwagę zasługują gatunki zagrożone w skali lokalnej i są to:

1. Remiz (*Remiz pendulinus*)
2. Trzcinniczek (*Acrocephalus scirpaceus*)
3. Łozówka (*Acrocephalus palustris*)
4. Zimorodek (*Alcedo atthis*)
Pustułka (*Falco tinunculus*)

Obszary leśne, zalesienia i zadrzewienia

Na terenie Miasta Świętochłowice brak jest terenów leśnych, występują jedynie zbiorowiska lasopodobne i sztucznie utworzone zalesienia w tzw. „zespołach rolniczo-leśnych” i „parkowo-leśnych” północno-zachodniej, południowej, wschodniej i centralnej jego części.

Pomimo braku obszarów leśnych na terenie Miasta, w ramach jednostek funkcjonalnych wyróżniono tzw. „zespoły rolniczo-leśne” (północno-zachodnie Świętochłowice), „parkowo-leśne” („Piaśniki-

Chropaczów”, „Planty Bytomskie”) oraz tereny sztucznie utworzonych zalesień („Wzgórze Hugona”), obejmujące tereny zieleni wysokiej nieurządzonej (szczątkowe zbiorowiska łąkowe, zbiorowiska sukcesji naturalnej), sztucznie utworzone zalesienia, zbiorowiska lasopodobne, mocno przemieszane ze sobą — zwłaszcza w północno-zachodnich Świętochłowicach oraz „Piaśnikach-Chropaczowie”.

Ogółem grupy zadrzewień i zakrzewień ww. obszarów zajmują ok. 133 ha, natomiast istnieje możliwość zagospodarowania w tym samym kierunku połowy istniejących nieużytków, tj. ok. 100 ha.

Ww. kierunek zwiększenia powierzchni zadrzewień i zalesień w skali Świętochłowic — z uwzględnieniem zagrożenia erozyjnego gruntów — ze względu na niewielką powierzchnię terenów rolniczych (ok. 140 ha) ma podrzędne znaczenie dla terenów niskich klas gleb i trwale odłogowanych.

Najważniejsze zamierzenia Miasta w zakresie realizacji zadrzewień i zalesień, jako elementu zwiększania powierzchni obszarów przyrodniczo cennych (docelowo — ok. 36% ogólnej powierzchni) to:

1. Stymulowanie procesów sukcesji naturalnej (gatunki „pionierskie”, zbiorowiska zaroślowe) o planowane nasadzenia drzew i krzewów na terenie nieużytków, terenów poeksploatacyjnych.
2. Stopniowa przebudowa składu gatunkowego sztucznie założonych zalesień, wprowadzanie warstwy podszytu.
3. Uzupelnianie fragmentów zieleni wysokiej (łąkowej) w dolinach cieków wodnych i sąsiedztwie stawów i mokradł.
4. Urządzanie nowych zadrzewień śródpolnych w układzie „wyspowym” lub „pasmowym” — z dostosowaniem składu gatunkowego drzew i krzewów do warunków siedliskowo-glebowych.

Biorąc pod uwagę aktualny stan środowiska przyrodniczego Miasta, zamierzenia rozwojowe w zakresie zwiększania powierzchni zadrzewień i zakrzewień należą do najważniejszych obok kształtowania terenów zieleni ogólnomiejskiej.

Zieleń urządzona

Zieleń urządzona, w tym parki, zieleńce oraz zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej, oraz głównym ciągom komunikacyjnym, stanowią ważny składnik Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh) Miasta, a dodatkowo, w trybie art. 10 ust. 1 pkt 8 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. — konieczne jest zachowanie przed zabudową terenów zadrzewionych, łąk, ogrodów, cennych dla prawidłowej gospodarki zasobami przyrody w skali lokalnej.

Szczególną rolę w strukturze zieleni Miasta spełniają:

1. Zespół Ośrodka Sportowo Wypoczynkowego „Skalka” — bardzo cenny dla rekreacji, sportu i wypoczynku oraz estetyki krajobrazu — element łącznikowy z sąsiednimi ekosystemami: Piaśniki, Chropaczów, Planty Bytomskie, tereny przyrodniczo cenne Chorzowa.
2. Park leśny „Piaśniki” — z grupami starodrzewia w wieku 80-100 lat — tereny rekreacji i wypoczynku.

W strukturze terenów zieleni ogólnomiejskiej Świętochłowic (ogólna powierzchnia ok. 300 ha) występują:

1. Parki spacerowo-rekreacyjne (5 obiektów) — pow. ok. 46 ha,
2. Zieleńce (70 obiektów) — pow. ok. 116 ha,
3. Tereny zieleni osiedlowej — pow. ok. 139 ha.

Inne istotne obiekty zieleni miejskiej to:

1. Zieleń przyuliczna (z grupami starodrzewia),
2. Żywopłaty formowane i nieformowane,
3. Dodatkowo na terenie Miasta występują obiekty zieleni ogólnodostępnej innych jednostek.

Planowane zamierzenia w zakresie kształtowania nowych kierunków zieleni miejskiej oraz adaptacji istniejącej zieleni wysokiej do funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych i estetycznych w krajobrazie to:

1. Urządzanie terenów zieleni w obrębie samodzielnych placówek oświatowych i innych prowadzonych przez ZPO — tworzenie arboretów, ogrodów dendrologicznych oraz ogrodów botanicznych roślin górskich, rozbudowa już istniejących;
2. Tworzenie stref izolacyjnych i ochronnych zieleni niskiej i wysokiej,
3. Renowacja pasów zieleni przyulicznej (stopniowa wymiana drzewostanów),
4. Prace pielęgnacyjno-konserwacyjne cennych grup starodrzewia parków miejskich,
5. Wzbogacanie składu gatunkowego zieleni wysokiej i niskiej parków miejskich,
6. Realizacja terenów zieleni urządzonej wokół obiektów rekreacyjno-sportowo-wypoczynkowych,
7. Wymiana drzewostanów na terenach osiedlowych.

Ilość i różnorodność podejmowanych działań w zakresie kształtowania i odnowy terenów zieleni miejskiej ogólnodostępnej wpływa również bezpośrednio na jej funkcje rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowe oraz ogólne walory estetyczno-kompozycyjne w krajobrazie miejskim — poprzez odpowiedni dobór gatunków i odmian (ozdobnych) drzew i krzewów dostosowany do warunków siedliskowo-glebowych.

Wprowadzanie rzadkich i cennych gatunków i odmian drzew i krzewów powinno być formą promocji walorów Miasta i zwiększać walory estetyczne krajobrazu miejskiego.

Według informacji uzyskanych w Urzędzie Miasta powierzchnia terenów zieleni jest stale powiększana poprzez przejmowanie do stałego utrzymania terenów gminnych oraz komunalizowanych dawnych terenów pokopalnianych — z docelowym nadaniem funkcji rekreacyjnych.

A) UWARUNKOWANIA:

Na obszarze miasta zostały utworzone dwa użytki ekologiczne:

1. Użytek ekologiczny nad stawem "Foryśka"

Niewielki zbiornik wodny „Foryśka” położony przy Osiedlu Paśniki II w Świętochłowicach jest jednym z cenniejszych, pod względem przyrodniczym, obiektów na terenie miasta. W samym akwenu i w jego bezpośrednim otoczeniu żyje stosunkowo dużo gatunków zwierząt rzadkich w skali regionu i podlegających w Polsce ochronie prawnej.

Zbiornik przylega z jednej strony do osiedlowych parkingów, otaczają go też ogródki działkowe oraz nieużytki. Linię brzegową porasta roślinność wynurzona tworząc miejscami dość szerokie pasma szuwarów, w których dominuje głównie pałka (*Typha*). Miejscami brzegi stawu porastają wierzby (*Salix*), bez czarna (*Sambucus nigra*) i inne w większości nasadzone drzewa i krzewy oraz gęste zarośla rdestowca (*Reynoutria*). Ta ostatnia roślina jest obcym i niezwykle ekspansywnym elementem, wypierając w wielu miejscach gatunki rodzime.

Niewątpliwie przyrodniczą atrakcją na tym terenie jest gniazdowanie w nadbrzeżnych zaroślach remiza (*Remiz pendulinus*). Ten niewielki, kontrastowo ubarwiony, należący do rodziny sikorowatych, ptak zamieszkuje głównie doliny rzek i zarośla nad zbiornikami wodnymi. Samce tego gatunku budują misterne gniazda z traw i „puchu” wierzby oraz topoli. Gniazda te są dość duże, w kształcie odwróconej, jednopalczastej rękawicy zawieszanej na cienkich gałązkach, często bezpośrednio nad taflą wody. Gatunek ten podlega w Polsce ochronie prawnej i powinno się także ochraniać miejsca jego gniazdowania.

W szuwarach otaczających zbiornik wodny licznie gniazdują łyski (*Fulica atra*). Ptaki te należą do rzędu chruścieli i pomimo swego wyglądu nie są spokrewnione z kaczkami. Do tego samego rzędu należą występujące w szuwarach kokoszki wodne (*Gallinula chloropus*). Ten gatunek jednak w przeciwieństwie do łyski rzadko można obserwować na otwartym lustrze wody. Kokoszki prowadzą skryty tryb życia przebywają najczęściej wśród gęstych zarośli i szuwarów. Gatunek ten jest objęty w naszym kraju ochroną prawną.

Na stawie występują również kaczki krzyżówki (*Anas platyrhynchos*), najpospolitszy w naszym kraju gatunek kaczek. Część ptaków zakłada (lub usiłuje zakładać) tu gniazda, część zalatuje nad zbiornik jedynie czasowo.

Na tafli wodnej można łatwo zaobserwować charakterystyczne sylwetki perkoza dwuczubego (*Podiceps cristatus*). Gatunek ten poluje na drobne rybki i larwy owadów, a swoje gniazda buduje w pasie szuwarów. Ten najpospolitszy z polskich perkozów jest również gatunkiem podlegającym ochronie prawnej.

W okolicy akwenu można również obserwować inne gatunki ptaków, zalatujące tu regularnie w poszukiwaniu pokarmu lub odpoczywające i pożywiające się tu w czasie przelotów. Nad lustrem wody częste są polujące jaskółki oknówki (*Riparia riparia*), na samym zbiorniku widać odpoczywające lub polujące mewy śmieszki (*Larus ridibundus*). W okresie jesiennych przelotów zalatują tu także inne ptaki związane z zbiornikami wodnymi np. rybitwy czarne (*Chlidonias niger*).

W zaroślach nadwodnych zakładają swe gniazda drobne ptaki śpiewające jak np. łożówki (*Acrocephalus palustris*), potrzosy (*Emberiza schoeniclus*) oraz cierniówki (*Sylvia communis*). Wszystkie wymienione powyżej gatunki ptaków objęte są w naszym kraju ochroną prawną.

Wzdłuż brzegu akwenu i w szuwarach występują żaby z grupy zielonych, należące prawdopodobnie do gatunku żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*). Płazy z tej grupy krzyżują się ze sobą, a ich oznaczanie jest dość trudne. Żaby te, które częściej można usłyszeć niż zobaczyć, całe życie spędzają w pobliżu zbiorników wodnych. Odbywają w nich też gody i przechodzą przeobrażenie. Gatunki żab z grupy zielonych objęte są w Polsce ochroną prawną. W pobliżu zbiornika występują też nieliczne inne gatunki płazów, które odbywają w nim gody. Spotkać tu można traszkę zwyczajną (*Triturus vulgaris*) oraz ropuchę szarą (*Bufo bufo*) czy żabę trawną (*Rana temporaria*). Gatunki te poza okresem godowym trudno zauważyć ponieważ prowadzą nocny tryb życia. Zarówno traszki jak i ropuchy oraz żaby trawne żyją na terenie pobliskich ogródków działkowych i nieużytków, chowając się w dzień pod kamieniami, deskami czy w norach gryzoni. Niestety stają się one coraz rzadsze i ich spotkanie nie jest łatwe. Wszystkie one podlegają w naszym kraju ochronie prawnej i powinno się także ochraniać

miejsca ich rozrodu. Gatunki te jak i pozostałe płazy są jednymi z najbardziej zagrożonych zwierząt w Polsce, które znikają dosłownie na naszych oczach. Powinno się ochraniać wszystkie tereny, na których mają one jeszcze szansę przeżycia.

W samym zbiorniku, żyje kilka gatunków ryb i akwen ten jest wykorzystywany przez wędkarzy. Spotykamy tu wzdręgi (*Scardinius erythrophthalmus*), karasie srebrzyste (*Carassius auratus gibelio*), karasie pospolite (*Carassius carassius*), słonecznice (*Leucaspius delineatus*), a także karpie (*Cyprinus carpio*), wprowadzone tu celowo przez wędkarzy.

W wodzie rozwijają się również bezkręgowce stanowiące ważne ogniwo w sieci pokarmowej. Z owadów spotykamy tu larwy ochotek (*Chironomidae*) i innych muchówek jak również larwy ważek (*Odonata*) oraz chrząszczy wodnych. Na tafli wody możemy również obserwować nartniki (*Gerridae*) reprezentujące rząd pluskwiaków różnoskrzydłych (*Heteroptera*).

2. Użytek ekologiczny: "Las na Górze Hugona"

Góra Hugona jest najwyższym wzniesieniem miasta. Przebiega tu granica między Świętochłowicami, Rudą Śląską oraz Chorzowem. W 1803r. obszar ten pokrywały całości lasy. Jednak postępujący rozwój przemysłu spowodował, że od 1883r. teren ten został silnie zdegradowany. Szczególne znaczenie dla bytu wielu gatunków roślin i zwierząt miały zmiany spowodowane szkodami górniczymi. Zanik źródeł, bajerek oraz strumieni spowodował stopniowe wymarcie licznych gatunków we florze i faunie wodnej. Jednak w miarę upływu czasu w miejsce naturalnych mokradła wskutek działalności ludzkiej pojawiły się zbiorniki wodne i mokradła pochodzenia przemysłowego, do których wyniku procesów wtórnosukcesyjnych powracają rośliny i zwierzęta, tworząc względnie zrównoważone ekosystemy. Te miejsca ze względu na wysoką wartość przyrodniczą są godne objęcia ochroną prawną.

Na Wzgórzu Hugona jest kilka hałd o różnej powierzchni. Największa z nich zajmuje obszar 15 ha. Jest ona porośnięta trawami i krzewami. Pozostałe zwałowiska zostały całkowicie porośnięte lasem mieszanym. Z innych form antropogenicznych można odnaleźć we wschodniej części Wzgórza Hugona kamieniołomy porośnięte lasem mieszanym oraz krzewami. Posiadają one istotne walory przyrodnicze. Szata roślinna na omawianym terenie należy do najlepiej wykształconych i zróżnicowanych w Świętochłowicach. Choć jest prawie w całości pochodzenia antropogenicznego, posiada dużą wartość przyrodniczą i spełnia ważną rolę biocenotyczną. Jest siedliskiem licznych gatunków roślin, grzybów i zwierząt w tym także gatunków podlegających ochronie. Wpływa w znacznym stopniu na poprawę warunków mikroklimatycznych i zdrowotnych mieszkańców sąsiadujących osiedli, a także poprawia walory krajobrazowe tej części miasta. Odnotowano tu ok. 110 gatunków roślin naczyniowych, wśród których można odnaleźć dwa gatunki objęte ścisłą ochroną (kruszczyk szerokolistny i bluszcz pospolity) oraz gatunki częściowo chronione (kalina koralowa, konwalia majowa, kruszyna pospolita).

Prawie w całości Górę Hugona porastają zbiorowiska leśne, gdzie leśne gatunki roślin stanowią około 50% ogólnej liczby flory. W wyniku szczegółowej analizy flory uznano, że na znacznej powierzchni omawianego obszaru występuje słabo wykształcona postać grądu subkontynentalnego, a także na mniej żyznym siedlisku występują fitocenozy w postaci bardzo słabo wykształconego kontynentalnego boru mieszanego. Bujnie rozwija się tu podszyt, którego zwarcie wynosi ok. 60-70%.

Ze względu na faunę występującą na Wzgórzu Hugona wyróżniono kilka ekosystemów:

- a. Ekosystem lasu - najliczniejszą gromadą kręgowców w lesie są ptaki, zakładające gniazda w różnych jego piętach. I tak spotykamy tu min. kruką, gołębia grzywacza, jastrzębia, sójkę, kosa, paszkota, kowalika, dzięcioła dużego, dzięciołka i wiele innych. Spotykane są tu również drobne ssaki owadożerne jak ryjówka aksamitna, kret i jeż.
- b. Wody powierzchniowe - w obrębie Góry Hugona brak rzek i potoków. Można natomiast odnaleźć liczne oczka wodne, które są miejscami bytowania i rozrodu płazów (żaba trawna, żaba moczarowa, traszki: zwyczajna, grzebieniasta, ropucha szara, ropucha zielona, żaba jeziorowa, kumak nizinny, ropucha paskówka, rzekotka drzewna i inne) drapieżników (zaskroniec zwyczajny) czy ptaków (czapla siwa, bocian biały). Odnotowano również występowanie licznych bezkręgowców (ważka płaskobrzucha, nartnik, pływak żółto-brzeżek i inne). Z ssaków na uwagę zasługuje występowanie wydry. Wśród ryb stwierdzono karasia, lina, okonia, płoć, ukleję. W otoczeniu omawianego terenu znajduje się silnie zanieczyszczony związkami fenolowymi staw „Kalina”, na którym jednak mimo znacznego skażenia odnotowano występowanie takich ptaków jak: perkoz dwuczuby, łyski, kaczkę czy płazów (żaba jeziorowa, żaba wodna).
- c. Trzciniowiska - u podnóża Góry Hugona, w dolince znajduje się trzciniowisko – podmokły zalewany teren, tworzący dość duży stawek o powierzchni lustra wodnego ok. 200 m². Jest to miejsce

gniazdowania ptactwa wodno- błotnego, trzciniaka, kaczek, łysek, rozrodu płazów, pobytu zaskrońca zwyczajnego, a w suchych miejscach, okresowego schronienia zajęcy i saren.

- d. Agrocenozy - znajduje się tu niewielka powierzchnia gruntów ornych. Związane są z nią pokarmowo sarny i zajęce, bażanty, krety, ryjówki, kuropatwy, skowronki a także szkodniki pól jak np. mysz domowa czy nornica. Otwarta przestrzeń pól przyciąga jastrzębie, myszołowy, pustułki. W pobliżu zabudowań gospodarskich w olbrzymich wypróchniałych wierzbach widywana bywa sowa puszczyk.
- e. Ogródki działkowe - są dogodnym miejscem bytowania nietoperzy, jeży, ptaków śpiewających, sów, a także kretów, wiewiórek, kun domowych czy też szkodników upraw.
- f. Budynki przemysłowe - kominy przemysłowe zakładów, wieże wyciągowe, szyby wentylacyjne, zabudowania są miejscem bytu kawki, pustułki, wróbla, nietoperzy, a ponadto pełnią rolę rekwizytu ekologicznego do wypatrywania zdobyczy.

Na terenie Wzgórza Hugona odnaleziono dotychczas 92 gatunki kręgowców - 5 gatunków ryb, 15 gatunków reprezentujących herpetofaunę, 53 gatunki ptaków oraz 19 gatunków ssaków. Spośród nich aż 71 podlega ochronie prawnej a trzy chronione są prawem łowieckim.

Do największych osobliwości faunistycznych należą: traszka grzebieniasta, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha paskówka, rzekotka drzewna oraz zaskroniec zwyczajny, a także krogulec, zimorodek, dzięcioł zielony, trzciniak i derkacz.

Badania przeprowadzone na omawianym obszarze wykazały, że Górę Hugona charakteryzuje bardzo duże zróżnicowanie siedlisk i niezwykle wysoka bioróżnorodność.

A) UWARUNKOWANIA:

Analiza gruntów występujących na terenie Świętochłowic pod kątem ich przydatności do zabudowy pozwoliła wyróżnić cztery kategorie gruntów, których warunki budowlane są:

- I. dobre i średnio dobre – grunty skaliste węglanowe, piaskowcowe i łupkowe oraz gliniaste; ich zasięg odpowiada miejscom występowania na powierzchni skał karbonu górnego, węglanowych skał triasu oraz czwartorzędowych glin polodowcowych – przeważające na terenie miasta;
- II. dobre lub dostateczne – grunty skaliste iło-łupkowe pochodzące z triasu – stanowiące małe powierzchnie północno-zachodniej części miasta;
- III. dostateczne lub dobre – plejstocenijskie grunty piaszczysto-żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej – występujące na małych powierzchniach przylegających do dolin;
- IV. złe – zasięg ograniczony do zagłębień bezodpływowych i den dolinnych wyścielonych holoceńskimi osadami piaszczystymi i piaszczysto madowymi.

Świętochłowice

Jedna z najstarszych osad na Górnym Śląsku. Pierwsza wzmianka w przekazach źródłowych pochodzi z 1313 roku, jednak osada powstała prawdopodobnie 100 – 150 lat wcześniej jako wieś rycerska. Świętochłowice zaistniały w formie dwóch osad:

- wcześniejszej z (prawdopodobnie) XII wieku, zwanej Świętochłowicami Małymi lub Świętochłówkami – mającej przypuszczalnie formę wielodrożnicy o chaotycznej zabudowie i nieregularnym układzie pól, zlokalizowane na wschód od obecnej ul. Żołnierskiej;
- późniejszej – Wielkich Świętochłowic, założonej na przełomie XIII/XIV wieku na prawie magdeburskim, rozlokowanej w formie rzędówki wzdłuż Rawy i równoległej do niej drogi (obecnej ul. Wyzwolenia), z regularnymi parcelami na północ od wsi. W miejscu skrzyżowania drogi wiejskiej z traktem Bytom – Świętochłowice – Mikołów – Cieszyn (obecna ul. Bytomska) od 1723 roku stała gospoda, a w jej sąsiedztwie, wzdłuż traktu, powstało kilkanaście wiejskich chat.

Złączenie obu wsi nastąpiło w 1790 roku. Do tego czasu Świętochłowice zmieniały często właścicieli; ostatnimi właścicielami obszaru dworskiego Świętochłowic byli: Józef von Lipa, Jan Poremski (1817), Emil von Rheinhaben (1827), w końcu tereny te nabył Karl Lazarus Henckel von Donnersmarck (1828). Najbardziej dynamiczne procesy urbanizacyjne odbyły się w okresie między połową XIX i początkiem XX wieku, wraz z gwałtownym rozwojem przemysłu. W latach 30 XIX w. w południowej części osady zostały założone huta „Bethlen – Falwa” (później „Florian”) i pierwsze kopalnie, zjednoczone w 1873 pod nazwą „Deutschland” (później „Polska”). W 1845 r. przez osadę przeprowadzono główną linię Kolei Górnośląskiej – Mysłowice – Wrocław. Pierwszy dworzec, który obsługiwał Świętochłowice i Królewską Hutę (Chorzów) zlokalizowano w okolicach dzisiejszego Urzędu Miejskiego Tuż po założeniu kolei, zbudowano w latach 1848-49 tzw. "szosę akcyjną", prowadzącą od dworca do Królewskiej Huty, a w 1852 roku tzw. "szosę premiową" – od dworca do Wirku. Dla gminy Świętochłowice największe znaczenie miała budowa w 1879 roku dzisiejszej ulicy Katowickiej, którą nazwano Bahnhofstrasse (Dworcowa).

W następstwie wytyczono również inne ulice obecnego śródmieścia – Dworcową (d. Kolejową), Poczтовую (d. Apteczną), Szkolną (przedłużenie drogi do Szarłocińca, który dawniej leżał w granicach gminy i obszaru dworskiego Świętochłowic), Wodną, Rzeczną (d. Rawy), Biskupa Kubiny (d. Farną), wpisując je w układ złożony ze starych dróg - obecnych ulic: Bytomskiej, Wyzwolenia, Polnej, Szpitalnej (droga do Królewskiej Huty), Szkolnej (droga do Szarłocińca). Nieco później uregulowano również zabudowę w rejonie ulic Bankowej i 1-go Maja.

W II poł. XIX w. postępowała również zabudowa małych osiedli domów mieszkalnych robotniczych, które w większości nie dotrwały do naszych czasów. Były to kolonie m.in. „Pod Lasem”, „Kolonie” u wylotu ul. B-pa Kubiny, „Będzin”, kolonia „Deutschland”.

Na przełomie XIX i XX w. zabudowane zostały kwartały nowo wytyczonych ulic. Najbardziej reprezentacyjne kamienice mieszczańskie powstały w okolicach skrzyżowania Bytomskiej i Katowickiej. Pozostała zabudowa kwartałów to w większości kamienice czynszowe o zróżnicowanym standardzie. Powstało wówczas kilka znaczących gmachów publicznych. Do 1918 roku kopalnia „Deutschland” w zarządzie koncernu Donnersmarcka wzniosła kolonię robotniczą 17 kamienic (familoków) przy obecnych ulicach Polaka i Cementarnej, powstały domy dla robotników przy ul. Strzelców Bytomskich, Górnicy oraz pomiędzy ulicami Metalowców i Hutniczą.

W latach międzywojennych na południe od linii kolejowej zostało zbudowane duże osiedle domów jednorodzinnych, bliźniaczych – nazwane imieniem wojewody Grażyńskiego (dziś Ustronie).

W dzieje Świętochłowic wpisana jest również kilkunastoletnia historia najmniejszego w Polsce (82 km²) i najgęściej zaludnionego powiatu świętochłowickiego – utworzonego w 1922 roku, zlikwidowanego 1 kwietnia 1939 roku. Składał się on z dwóch części rozciętych klinem terytorium niemieckiego; siedzibą powiatu był budynek w którym obecnie mieści się Urząd Miejski.

Chropaczów

Pierwsza wzmianka o osadzie pochodzi z 1295 roku. Na początku XVI wieku był zamieszkiwany przez 10 gospodarzy. Na przestrzeni wieków jego właścicielami, znanymi ze źródeł historycznych, byli: Jan z Chropaczowa, Jadwiga Świętochłowska, Stanisław Rayski, Krzysztof Mieroszewski, Mikołaj Skrzyszowski, Jan Jarocki, Mikołaj Lewandowski, Karol Józef Kamiński, Henryk Goły, Jerzy Goszycki,

Karol von Woysrch, Jerzy Karol (hrabia Hesji), Maksymilian Józef (król Bawarii), Karol Łazarz Henckel von Donnersmarck.

Rozwój Chropaczowa z rolniczej osady w prężną osadę przemysłową związany był działalnością von Donnersmarcków. W momencie kupna osada miała charakter dwustronnej ulicówki zabudowanej krytymi słomą chałupami. Pierwsza kopalnia „Król Saul”, założona przez spadkobierców Jerzego Giszego powstała tam w 1825 roku, kolejne „Quintoforo” w 1926 roku, w latach 1827 – 35 „Matylda” oraz „Franciszek” (ich pola górnicze mieściły się na terenie obecnych Piaśnik, Lipin i Chropaczowa). W latach 1823 - 24 założono hutę cynku „Dawid”, w 1847 „Constantia”, w latach 1852-53 „Gabor”.

Po odłączeniu w 1879 roku gminy Lipiny, głównymi zakładami przemysłowymi Chropaczowa były: kopalnia „Śląsk”. utworzona w 1883 r. z wcześniejszych nadań górniczych „Gabor” i „Jung – Detlev” oraz huta cynku „Guidotto”.

W 1898 roku postawiono wieżę wodną przy ul. Kościelnej i uruchomiono szkołę i remizę strażacką przy ul. Łagiewnickiej, kolejną szkołę przy ul. Kościelnej zbudowano w latach 1903-7, w latach 1910-12 wybudowano kościół, a w latach 1911 - 1912 urząd gminy.

Administracyjnie Chropaczów był samodzielną gminą do 1951 roku, gdy włączono go do Świętochłowic.

Lipiny

Pierwsza wzmianka pochodzi z 1802 roku. Obszar dworski Chropaczowa, do którego należały Lipiny z własnym folwarkiem, kupił w 1826 roku hrabia Łazarz Henckel von Donnersmarck. Istniały tu już wówczas pierwsze kopalnie i huta cynku. Przed rozruchem kopalni „Król Saul” sprowadzono gwarków z rodzinami, dla których wybudowano kolonię 7 domów. Osada rozwijała się szybko, w połowie XIX wieku liczyła ponad 1000 mieszkańców, z czego ponad 200 pracowało w hutach cynku, 10 lat później – 4000 mieszkańców (900 rodzin), w 1890 r. liczba ludności przekroczyła 12 000, a w latach 30. Lipiny liczyły ok. 18,5 tys. mieszkańców.

W ciągu lat 1818 - 26 przez Lipiny przeprowadzono drogę (obecną ul. Chorzowską) łączącą Gliwice i Królewską Hutę, na jej trasie w 1894 roku pojawił się tramwaj, w 1898 – pierwsze elektryczne oświetlenie ulicy. Kolej przemysłowa z Lipin do Bytomia powstała w 1875 roku. W 1879 osada została wydzielona z Chropaczowa jako odrębna administracyjnie gmina. Pierwszy szpital powstał w 1864 roku, apteka w 1870, pocztę uruchomiono w 1873. W 1872 roku poświęcono kościół św. Augustyna, w 1901 – kościół ewangelicki. Sieć wodociągowa powstawała od 1892 roku. Na początku XX wieku wzniesiono budynki komunalne – urząd gminy i remizę strażacką z salą gimnastyczną. Głównymi zakładami przemysłowymi na terenie gminy były na przełomie XIX i XX w. huta cynku „Silesia” i kopalnia „Matylda”.

W 1951 roku gmina Lipiny została włączona do gminy Świętochłowice jako dzielnica.

Piaśniki

Powstały w północnej części gminy Świętochłowice (później znalazły się w granicach gminy Lipiny), jako zaplecze administracyjno – mieszkalne dla zarządu Śląskiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa Cynkowego, założonej w 1853 przez Gwidona Henckel von Donnersmarcka (spółki, która przejęła część dotychczasowych kopalń i hut cynku Donnersmarcków). W 1860 roku powstał zespół obiektów zarządu spółki z reprezentacyjnym budynkiem dyrekcji i parkiem (1866). Przy Szosie Następcy Tronu (Chorzowskiej) zbudowano kolonię niewielkich powtarzalnych domków robotniczych (1862 – 70), zabudowa rozwinęła się również po drugiej stronie szosy, wzniesiono kamienice i w 1865 1906 roku szpital. W okresie międzywojennym wybudowano kolonię domków fińskich. W 1938 roku powstała parafia. Szybki rozwój dzielnicy nastąpił w latach 70 i 80 XX w. – zbudowano nowe osiedla, w 1979 roku szkołę, przedszkole, żłobek i niewielki kompleks handlowy, a w 1990 nowy kościół parafialny.

Zgoda.

Pierwsze źródła wskazują na tereny leśne noszące nazwę Szwarzwald (Czarny Las), pierwsza wzmianka datowana jest na 1369 rok. Dla ich ochrony przed rabunkową gospodarką powstały leśniczówki, w tym jedna na obszarze dzisiejszej Zgody.

W XIX wieku Czarny Las stał się skupiskiem zakładów przemysłowych: kopalń, hut cynku („Klara” zbudowana w latach 1820-22, zlikwidowana w 1924r) i żelaza („Eintracht”, czyli „Zgoda”, założoną w roku 1838, przekształcona później w fabrykę maszyn przemysłowych), cegielnie. W 1852 roku powstała tzw. „droga premiowa” prowadząca z dworca w Świętochłowicach do Wirku. Pierwsze osiedla robotnicze powstawały przy obu hutach – w 1871 roku rdzenna Eintrachthütte, zbudowana wokół huty o tej nazwie, liczyła 245 mieszkańców, posiadała szkółkę i gospodę. Następne rozwijały się kolonie: Klary, Drzymały, Hugona. W 1883 roku powstała parafia św. Józefa na Otylii w Rudzie, obecny kościół został wybudowany w 1930 roku.. Od 1897 do 1914 roku funkcjonował przyzakładowy szpital

Eintrachthutte, potem w jego miejsce otworzono przychodnię zakładową. W latach 1930-31 powstały pierwsze domy kolonii Szalińskiego.

Administracyjnie Eintracht należał do Bytomia do roku 1922, wtedy przypadł Polsce i zmieniono jego nazwę na Zgoda, dzielnicą Świętochłowic jest od 1 stycznia 1931 roku.

Tragicznym rysem historii Zgody jest działanie na jej terenie w czasie 26 maja 1943 – 23 stycznia 1945 roku hitlerowskiego obozu – filii KL Auschwitz, przejętego i prowadzonego od lutego do listopada 1945 roku przez Urząd Bezpieczeństwa.

Źródła:

„Kronika Świętochłowic” Teofil Bronny w *Roczniku Świętochłowickim tom VII, Świętochłowice 2006.*

„Powiat Świętochłowicki. Monografia” pod redakcją T. Szalińskiego; Katowice 1931

„Od wsi do miasta Świętochłowice” Edward Brzozowski, Władysław Marchacz Biblioteka Towarzystwa Miłośników Świętochłowic;

„Migawki z przeszłości Świętochłowic” Edward Brzozowski; Biblioteka Towarzystwa Miłośników Świętochłowic;

„Nasz Chropaczów. W 700 lecie pierwszej wzmianki” red. Stefan Wajda, Świętochłowice 1995r,

„Lipiny. Zarys dziejów osady, gminy, dzielnicy” Grzegorz Grzegorek, Marian Piegza, KorGraf Katowice 2002r;

„Zgoda. Zarys dziejów osady, gminy, dzielnicy” Marian Piegza, Świętochłowice 2004r;

„Dawne Świętochłowice” Marian Piegza, Muzeum Miejskie w Świętochłowicach 2003r.

1/. Historyczne szlaki komunikacyjne

- szlak komunikacyjny pokrywający się z przebiegiem obecnej ulicy Bytomskiej, który prowadził następnie śladem ul. Hutniczej, przez teren huty i dalej obecną ulicą Śląską w kierunku Wirku w Rudzie Śląskiej – najstarszy trakt Bytom – Świętochłowice – Mikołów - Cieszyn, widoczny już na mapie z 1573 roku. Jego wyraźny ślad zatarł się po przecięciu koleją i wybudowaniu wiaduktu nad ul. Metalowców, która przejęła główny ruch w kierunku północ - południe na swoim odcinku;
- „Droga Następcy Tronu” - obecna ulica Chorzowska – nazwana tak ze względu na trasę przejazdu podróży lustracyjnej następcy tronu pruskiego (potem króla Fryderyka Wilhelma IV), zbudowana w latach 1818 – 26 z inicjatywy zarządu huty „Królewskiej” zainteresowanego szybkim transportem węgla i wyrobów hutniczych na trasie z Królewskiej Huty do królewskiej odlewni żeliwa w Gliwicach – i Kanału Kłodnickiego, który stanowił wówczas główną arterię transportową;
- wiejska droga, wzdłuż której rozlokowana była od prawdopodobnie od XIII wieku osada Wielkie Świętochłowice - obecna ulica Wyzwolenia;
- ulica Katowicka (dawniej Dworcowa, Wolności, potem Armii Czerwonej) zbudowana w roku 1879 w związku z koniecznością poprawienia dojazdu do dworca i jako odciążenie wąskiej ulicy Wyzwolenia;
- linia kolejowa – wybudowana w 1845 roku jako fragment głównej trasy Kolei Górnośląskiej Wrocław – Mysłowice; przecina miasto z północnego zachodu na południowy wschód. Pierwszy dworzec znajdował się za obecnym Urzędem Miasta (zbudowany możliwie najbliżej Królewskiej Huty, nie posiadającej jeszcze połączenia kolejowego), a jego lokalizacja przyczyniła się do rozwoju Kolonii Dworcowej. W 1913 r., po realizacji odgałęzienia kolejowego z Hajduk (Chorzowa Batorego) do Chorzowa oddano do użytku dworce w Chorzowie Batorym i Świętochłowicach (w dzisiejszej lokalizacji), a pierwszy dworzec stał się stacją wyłącznie towarową. Budynek dworca w Świętochłowicach z 1913 r. został rozebrany w połowie lat 90 XX wieku.
- Szosa Akcyjna – zbudowana w 1848-1849 dzisiejsza ul. Wolności, prowadziła z dworca do Królewskiej Huty (Chorzowa)
- Szosa Premiowa – zbudowana w 1852 r. prowadziła z dworca do Wirku (ulice Wojska Polskiego - Śląska)

2/. Obiekty sakralne

- Kościół ewangelicki p.w. Jana Chrzciciela przy placu Ks. Raabego.
Wybudowany w latach 1900-01 według projektu architekta Memmingerera, który adaptował do lokalnych warunków architekt Nixdorf - ceglany, neogotycki.
- Kościół p.w. świętych Piotra i Pawła przy ul. Katowickiej.
Wybudowany w 1891 roku wg projektu radcy budowlanego Pawła Jakischa z Bytomia, ceglany, neogotycki.
- Kościół p.w. św. Augustyna w Lipinach.
Wybudowany w latach 1871-72, ceglany, neogotycki.
- Kościół Matki Boskiej Różańcowej w Chropaczowie.
Wybudowany w latach 1910 – 12 wg projektu Maksy Giemsy z Katowic, ceglany, neoromański.
- Kaplica przy Szpitalu Powiatowym w Piaśnikach (ok. 1906).
- współczesny kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Piaśnikach.
- Kaplice cmentarne (na terenie cmentarza przy ul. Szpitalnej i Cmentarnej)
- Kaplice przydrożne: współczesna kaplica przy ul. Sikorskiego z przeniesioną rzeźbą św. Jana Nepomucena, kaplica przy ul. Łagiewnickiej 10 oraz współczesna kaplica na osiedlu Na Wzgórzu, kapliczka w Chropaczowie przy ul. Łagiewnickiej oraz kaplica Męki Pańskiej przy ul. Kościelnej.

3/. Obiekty użyteczności publicznej

Wyróżniające się w kwartałach zabudowy kubaturą, bogatą historyzującą architekturą, stanowią przeważnie lokalne dominanty w krajobrazie miasta:

- dawne ratusze: budynek Urzędu Miasta - dawna (lata 1922-38) siedziba starostwa świętochłowskiego, oraz te, które zmieniły swoją funkcję: dawny budynek zarządu obszaru dworskiego Donnersmarcków i Urzędu Okręgowego przy ul. Polaka 1 (1907 do ok. 1916), później urząd gminy, następnie komenda Policji (obecnie czeka na remont po pożarze); stanowiący piękną dominantę w kwartale zabudowy budynek urzędu gminy Lipiny, przy ul. Sądowej i dawny budynek urzędu gminy Chropaczów przy ul. Łagiewnickiej - obecna przychodnia;
- budynki administracyjne: reprezentacyjna Generalna Dyrekcja Hut i Kopalń Księcia Donnersmarcka z 1897 r., budynek zarządu Śląskiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa Cynkowego w parku w Piaśnikach;
- inne: szpital wybudowany przez Donnersmarcków w latach 1883-84 dla pracowników huty „Falva” przy ul. Szpitalnej, szkoły przy ul. Sienkiewicza, Szkolnej, Bukowego, Armii Ludowej, Wojska Polskiego, dom kultury na Zgodzie (obecnie Centrum Kultury Śląskiej), dom gościnny z salą widowiskową przy ul. Chorzowskiej w Lipinach (obecnie filia CKŚ)

4/. Obiekty mieszkalne

Zachowana zabytkowa zabudowa mieszkalna przeważnie ceglana, bardzo prosta historyzująca, częściowo modernistyczna, pochodzi przeważnie z przełomu XIX i XX wieku, skupiona wzdłuż głównych ulic dzielnic: w Lipinach - Chorzowskiej, Barlickiego, w Chropaczowie - Łagiewnickiej, wzdłuż ulic pochodzącego z XIX wieku śródmieścia: Katowickiej, Bankowej, Bytomskiej, Kubiny, Szkolnej, Pocztovej, Dworcowej.

Zunifikowaną formą charakteryzują się budynki wielorodzinne osiedli robotniczych przy ulicach:

- Strzelców Bytomskich,
- Polaka, Cmentarnej,
- Metalowców, Hutniczej,
- Górnicy,
- Działkowców, Bocznej,
- Średniej, Węglowej, Łagiewnickiej,
- Kamionki.

Osiedle dla robotników i urzędników Śląskiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa Cynkowego w Lipinach (przy ulicach Chorzowskiej, Walisa, Moniuszki, Sawickiej, św. Jana, Imieli, Krótkiej, Mickiewicza, Pieczki) wyróżnia się staranną formą i detalem architektonicznym oraz układem zabudowy.

5/. Obiekty fortyfikacji

Schrony bojowe Obszaru Warownego „Śląsk” - polskich fortyfikacji granicznych z lat 1933-1939 zbudowano dla obrony zakładów przemysłowych Górnego Śląska przed atakiem niemieckim.

Umocnienia OW „Śląsk” rozmieszczone były wzdłuż granicy na odcinku ok. 60 km. W I linii obrony zbudowano 10 tzw. punktów oporu. Każdy z nich składał się z 10-15 schronów o zróżnicowanej funkcji, liczbie członków załogi, wyposażeniu i uzbrojeniu. 5 schronów I linii obrony z lat 1936-39, znajduje się na obszarze północnych Świętochłowic.

Są to:

wchodzące w skład punktu oporu „Łagiewniki”

1. jednokondygnacyjny schron bojowy dla broni maszynowej,
2. ciężki dwukondygnacyjny schron bojowy dla armaty przeciwpancernej i ckm, pełniący prawdopodobnie funkcję schronu dowodzenia

oraz - wchodzące w skład punktu oporu „Godula” (w pobliżu granicy z Rudą Śląską)

1. ciężki, jednokondygnacyjny schron bojowy z kopułą pancerną, którego uzbrojenie stanowiły m.in. armata przeciwpancerna i dwa ckm,
2. ciężki, jednokondygnacyjny schron bojowy z garażem dla armaty polowej,
3. jednokondygnacyjny schron inżynieryjno-saperski – pełniący m.in. funkcję składu amunicji.

W pobliżu - przy ul. Chorzowskiej ulokowano bunkier komory łącznikowej.

Pozostałe schrony należą do II linii obrony. Są to:

1. ciężki dwukondygnacyjny schron bojowy wyposażony w kopułę pancerną - pełnił funkcję schronu dowodzenia odcinka "Chorzów" (w rejonie ul. Ślęzan w lasu przy granicy z Chorzowem),
2. ciężki schron bojowy z 1937 roku w parku Heiloo (Piaśniki),
3. schron pozorno – bojowy przy torach kolejowych i ul. Sikorskiego,
4. ciężki schron bojowy przy ul. Górniczej.

6/. Założenia zieleni

Najstarszym założeniem zieleni w mieście (i jednym z najstarszych w okolicy) jest obecny park im. Mieszkańców Heiloo w Piaśnikach, powstały w 1866 roku w otoczeniu zespołu budynków zarządu Śląskiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa Cynkowego. Zabytkowym założeniem są również Planty przy ul. Sikorskiego, powstałe w 1908 roku na terenie szybu Zimnola, w latach 30-tych XX wieku wzbogacone o ogród jordanowski.

W roku 1928 powstał park chropaczowski, nazwany „Ogrodem Odrodzenia” (na pamiątkę 10 rocznicy odzyskania niepodległości).

Założeniami zabytkowej zieleni są również cmentarze:

- obydwie cmentarze w Lipinach (z 1872 i 1899?),
- „Stary Cmentarz” - parafii świętych Piotra i Pawła przy ulicy Cmentarnej, założony w 1894 roku,
- drugi – „Nowy Cmentarz” - parafii świętych Piotra i Pawła przy ulicy Szpitalnej, założony w 1923 roku,
- opuszczony cmentarz ewangelicki w Lipinach, założony przy pierwszym, budowanym w 1901 roku kościele ewangelickim (rozebranym w 1936 roku z powodu szkód górniczych),
- cmentarz ewangelicki założony w 1910 roku przy ulicy Szpitalnej,
- cmentarz w Chropaczowie obok kościoła założony w 1901 roku, poszerzony w 1912,
- cmentarz na Zgodzie z 1933 roku.

7/. Obiekty charakterystyczne w krajobrazie miasta:

1). Dominanty (charakterystyczne obiekty wyróżniające się wysokością i kubaturą z otaczającego krajobrazu):

- wieża kościoła p.w. świętych Piotra i Pawła,
- wieża kościoła ewangelickiego p.w. Jana Chrzciciela,
- wieża kościoła p.w. św. Augustyna,
- wieża kościoła p.w. Matki Bożej Różańcowej,
- wieża kościoła p.w. św. Józefa,
- wieże wyciągowe kopalni „Polska”,
- wieża wodna pomiędzy zabudową przy ul. Katowickiej 60-64, a linia kolejową,
- wieża dawnej hali targowej przy ul. Katowickiej 31,
- wieżyczka budynku przy ul. Bytomskiej 26 (dominanta lokalna).

2). Akcenty krajobrazowe (niewielkie obiekty wyróżniające się formą architektoniczną i funkcją z otaczającego krajobrazu):

- kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa,
- kapliczka z figurą Jana Nepomucena w parku przy stawach Magiera,
- kapliczka przy osiedlu wieżowców Wzgórze,
- kaplica Męki Pańskiej przy ul. Kościelnej w Chropaczowie,
- kaplica przy ul. Łagiewnickiej w Chropaczowie,
- pomnik obok Urzędu Miejskiego,
- pomnik na skwerze Mijanka,
- pomnik w parku Heiloo,
- pomnik na placu Zawadzkiego,
- pomnik na placu Słowiańskim.

3). Oś widokowa (linia wiodąca wzdłuż ciągu zabudowy zakończona elementem charakterystycznym, wyróżniającym się z krajobrazu (dominanta, oś symetrii reprezentacyjnej elewacji), bądź przez przestrzeń otwartą pomiędzy dwoma takimi obiektami):

- pomiędzy kościołem ewangelickim a reprezentacyjnym budynkiem dawnej Generalnej Dyrekcji Hut i Kopalń dla Górnictwa i Hutnictwa Księcia Donnersmarcka przez plac – obecnie zatarta współczesną zabudową powstałą na placu,

- wzdłuż ulicy Strzelców Bytomskich prostopadle przechodzącej przez ulicę Katowicką pomiędzy domami nr 29 i 32, wzdłuż osi symetrii placu księdza Raabego do widocznych w oddali wież wyciągowych kopalni „Polska”,
- wzdłuż ulicy Katowickiej w kierunku na zachód na wieżę kościoła p.w. świętych Piotra i Pawła,
- wzdłuż ulicy Chorzowskiej, w kierunku na wschód, na wieżę kościoła p.w. świętego Augustyna.

Źródła:

„Od wsi do miasta Świętochłowice” Edward Brzozowski, Władysław Marchacz Biblioteka Towarzystwa Miłośników Świętochłowic;

„Migawki z przeszłości Świętochłowic” Edward Brzozowski; Biblioteka Towarzystwa Miłośników Świętochłowic;

„Nasz Chropaczów. W 700 lecie pierwszej wzmianki” red. Stefan Wajda, Świętochłowice 1995r,

„Lipiny. Zarys dziejów osady, gminy, dzielnic” Grzegorz Grzegorek, Marian Piegza, KorGraf Katowice 2002r;

„Zgoda. Zarys dziejów osady, gminy, dzielnic” Marian Piegza, Świętochłowice 2004r;

„Dawne Świętochłowice” Marian Piegza, Muzeum Miejskie w Świętochłowicach 2003r,

Fortyfikacje Obszaru Warownego „Śląsk”. Historia, przewodnik. Piekary Śląskie 2006

strona internetowa Muzeum Miejskiego w Świętochłowicach (www.muzeum.swietochlowice.pl);

Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych**1. Zespół zabudowań walcowni na terenie dawnych zakładów cynkowych „Silesia” w Świętochłowicach – Lipinach – wpis do rejestru decyzją A/1355/87 z dnia 23.12.1987 roku.**

Zakłady Cynkowe „Silesia” tworzyło w II połowie XIX wieku 9 hut z zakładami pomocniczymi, funkcjonujących w latach 1861 – 78, następnie w wyniku zmian technologicznych, szczególnie pod koniec XIX wieku, przebudowie ulegały obiekty kompleksu. Produkcja, jako uciążliwa dla środowiska, stopniowo była zatrzymywana pod koniec lat 60 XX wieku. W czasie swojej świetności były jednym z większych kombinatów w hutnictwa cynkowego w Europie w XIX i na początku XX w.

Zespół walcowni znajduje się przy granicy z Rudą Śląską, tworzy go grupa obiektów kubaturowych, dróg i torów bocznic kolejowej. Głównym elementem zespołu jest hala mieszcząca walcownię z częścią maszynowni, ważnym w krajobrazie elementem jest również wysoki komin kotłowni.

Obiekty kubaturowe objęte decyzją wpisu do rejestru to:

- budynek walcowni z 1856 roku wraz z urządzeniami napędowymi, walcarkami, nożycami, stołami odlewniczymi, piecami topliwymi,
- budynek kotłowni z II połowy XIX wieku, z kotłami, zraszaczami, kominem przemysłowym,
- budynek warsztatu mechanicznego ze strugarką, tokarką, suwnicą,
- budynek pralni i rozdzielni elektrycznej z I połowy XX wieku,

2. Kościół ewangelicki p.w. Jana Chrzciciela przy placu Ks. Raabego 1 – wpis do rejestru decyzją nr A/65/02 z dnia 7.03.2002 roku.

Kościół usytuowany na placu pomiędzy torami kolejowymi a ulicą Katowicką, wolnostojący, orientowany. Ufundowany przez von Donnersmarcków, zwrócony frontem do, wyznaczającego przeciwległą ścianę placu, budynku Dyrekcji Kopalń i Hut. Wybudowany w latach 1900-01 ceglany, na rzucie krzyża łacińskiego, historyzujący w stylu neogotyku. W 1904 roku dobudowano plebanię. Kompozycja placu i ekspozycja kościoła zakłócone lokalizacją pomiędzy obiektami reprezentacyjnymi pawilonów handlowych.

3. Zespół 2 wież wyciągowych szybów I i II dawnej kopalni „Polska” – wpis do rejestru PSOZ/II/226/93 z dnia z 1993 roku.

Wieże zbudowano dla obsługi kopalni „Deutschland” utworzonej w 1873 roku. Wieżę I wzniesiono około 1880 roku, a następnie wzniesiono od nowa w 1908 roku, na skutek modernizacji urządzeń szybowych; konstrukcja kratowa jest widoczna na zewnątrz trzonu obudowanego ścianą o stalowej konstrukcji szkieletowej wypełnionej cegłą, w całości nawiązując kształtem do młotka górniczego. Wieża II, przekryta charakterystyczną kolebkową konstrukcją kratową powstała na początku lat 90 XIX wieku, wyposażono ją wówczas w pierwszą na Górnym Śląsku elektryczną maszynę wyciągową.

Obydwie wieże stanowią bardzo istotny element w krajobrazie miasta, pełniąc funkcję „świadka” jego przemysłowej historii.

4. Kościół Matki Boskiej Różańcowej w Chropaczowie – wpis do rejestru decyzją nr A/152/05 z 2005 roku.

Wolnostojący, ceglany, neoromański, wybudowany w latach 1910 – 12 (konsekracja 1913r) wg projektu Maksymiliana Giemsy, od lat 30 XX wieku ulegający silnym uszkodzeniom na skutek szkód górniczych. Prace remontowe i zabezpieczające wykonano w latach 1981-86.

Źródła: karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa udostępnione przez UM Świętochłowice

ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE I TABELARYCZNE NR UT/25

UWARUNKOWANIA – PROBLEMATYKA: OBIEKTY ZABYTKOWE

I. Obiekty zabytkowe i tradycyjne wskazane do objęcia ochroną zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1/. Świętochłowice Centrum

typ	l.p.	obiekt	lokalizacja	uwagi
Obiekty sakralne		kościół parafii świętych Piotra i Pawła wraz z otoczeniem i plebanią	ul. Księdza Kubiny	projekt Paul Jackisch
		kościół ewangelicki p.w. Jana Chrzciciela wraz z otoczeniem i plebanią	plac Ks. Raabego 1	wpis do rejestru zabytków nieruchomości
		kaplica cmentarna	ul. Szpitalna	
		kaplica cmentarna	ul. Cmentarna	
Obiekty użyteczności publicznej		Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych	ul. Kubiny 11	
		budynek Komendy Policji	ul. Polaka 1	1907r, pierwotnie – bud. zarządu obszaru dworskiego Donnersmarcków i Urzędu Okręgowego
		zabudowania Szpitala Miejskiego	ul. Szpitalna 2	
		szkoła podstawowa	ul. Szkolna 13	
		szkoła	ul. Sienkiewicza 3	
		Muzeum Miejskie	ul. Dworcowa 14	
		willa	ul. Dworcowa 6	po wojnie żłobek, obecnie przebudowana na hotel- „Willa Brant”
		Dom Związkowy przy kościele św. Piotra i Pawła	ul. Kubiny 6	
		budynek mieszkalny	ul. Bytomska 26	dawny dom gościnny, po 1945 r. do 2006 przychodnia ZOZ
		dawna Generalna Dyrekcja Hut i kopalń Księcia Donnersmarcka	ul. Katowicka 30	obecnie budynek mieszkalny
		przychodnia	ul. Katowicka 34	d. Policja, UB
		willa	ul. Katowicka 35	obecnie OPS
		Urząd Miejski	ul. Katowicka 54	
	willa	ul. Katowicka 53	obecnie bank i USC	
Obiekty mieszkalne		budynki mieszkalne	Ul. Bankowa 3	
		budynki mieszkalne	ul. Bytomska 3, 6, 6a, 7, 8, 9, 9a, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22	
		budynki mieszkalne	ul. Cmentarna 1, 3, 5, 6/8/10, 7/9/11, 12/14/16, 18/20/22	
		budynki mieszkalne	ul. Dworcowa 4, 5, 5a, 5b, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29	
		budynki mieszkalne	ul. Findera 1, 1a, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16	
		budynki mieszkalne	ul. Fornalska 2, 3, 5, 6, 7	
		budynki mieszkalne	ul. Górnicza 4-6-8, 10-12-14, 1-3-5	
		budynki mieszkalne	ul. Hutnicza 1, 1b, 1c, 1d, 1e, 5, 6, 7a, 7b, 7c, 7d, 9b, 11a, 11b	
		budynki mieszkalne	ul. Katowicka 1, 3-3a, 4, 5 z oficyną, 6, 6a, 7, 8, 9, 9a, 10, 11,	

		12, 12a, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30c, 31a, 31c, 32, 33, 36, 37 z oficyną, 38, 39, 40, 41, 44, 49, 51, 55, 57, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 75, 78/78a	
	budynki mieszkalne	ul. Kubiny 2, 4, 12, 14, 16, 18, 19, 21, 25, 27	
	budynki mieszkalne	ul. 1 Maja 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 32	
	budynki mieszkalne	ul. Matejki 2, 4, 6	
	budynki mieszkalne	ul. Metalowców 7a-7b-7c, 9a-9b-9c-9d, 11, 13, 15, 33,	
	budynki mieszkalne	ul. Ogrodowa 6	
	budynki mieszkalne	ul. Pocztowa 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 15	
	budynki mieszkalne	ul. Polaka 2, 10, 12, 3/5/7, 9/11, 13/15/17, 19/21/23, 25/27/29, 31/33/35, 14/16, 18/20/22, 24, 26/28/30, 26a/28a/30a, 32/34/36, 32a/34a, 38/40/42, 38a/40a, 44/46/48, 50	
	budynki mieszkalne	ul. Reja 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8	
	budynki mieszkalne	ul. Rzeczna 1, 1a, 2, 3, 3a, 5	
	budynki mieszkalne	ul. Sienkiewicza 1, 2, 4, 5	
	budynki mieszkalne	ul. Szkolna 4, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 16	
	budynki mieszkalne	ul. Szpitalna 6	
	budynki mieszkalne	ul. Strzelców Bytomskich 1, 3, 5, 7	
	budynki mieszkalne	Ul Świerczewskiego 1d	
	budynki mieszkalne	ul. Wodna 1, 3, 4, 5	
	budynki mieszkalne	ul. Wyzwolenia 4, 6, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 26, 28, 29, 30, 32, 36, 38, 40, 53, 69, 71, 73, 75, 79, 81	
	budynki mieszkalne	ul. Żołnierska 8, 10, 12, 18, 19, 25	
Obiekty techniki	wieża ciśnień	po między zabudową i ul. Katowicka 62-64 a linia kolejową	1909 rok
	wieże wyciągowe KWK Polska		wpis do rejestru zabytków nieruchomości
	budynek laboratorium		obiekt Huty Florian
	zespół bud. administracyjnych, działu zarządzania majątkiem i służb remontowych		obiekt Huty Florian
	budynek służb energetycznych		obiekt Huty Florian
	zespół zabudowy warsztatów remontowo – mechanicznych z bud. administracyjnym		obiekt Huty Florian
	wiadukt kolejowy	ul. Metalowców	
	wiadukt kolejowy	Mijanka	
	mosty na Rawie		
	lokomotywnia przy Mijance		
Fortyfikacje	schron bojowy	ul. Sikorskiego	obiekt Obszaru Warownego Śląsk
	schron bojowy	ul. Górnicza	obiekt Obszaru Warownego Śląsk
Pozycje	Planty Bytomskie z kompleksem Ogrodu		część niezrealizowanego Parku Ludowego

		Jordanowskiego		
		cmentarz rzymsko-katolicki „Nowy”	ul. Szpitalna	
		cmentarz rzymsko-katolicki „Stary”	ul. Cmentarna	
		cmentarz ewangelicko-augsburski	ul. Szpitalna	
Obiekty małej architektury sakralnej		kapliczka św. Jana Nepomucena	ul. Sikorskiego	obiekt współczesny, figura przeniesiona z ul. Polnej w połowie lat 70
		krzyż	ul. Kubiny	przeniesiony ze skrzyżowania ul. Bytomskiej z ul. Polną (w dawnym przebiegu)
		grupa Ukrzyżowania	na placu przy kościele ŚŚ. Piotra i Pawła	
		krzyż	na Nowym Cmentarzu	
		krzyż	na Starym Cmentarzu	
		krzyż	na cmentarzu ewangelickim	

2/. Lipiny

typ	l.p.	obiekt	lokalizacja	uwagi
Obiekty sakralne		kościół parafii świętego Augustyna wraz z otoczeniem i plebanią	ul. Chorzowska	
Obiekty użyteczności publicznej		dawny budynek urzędu gminy Lipiny	ul. Sądowa 1	
		Centrum Kultury Śląskiej	ul. Chorzowska 73	
		dawna gospoda hutnicza	ul. Wallisa 9	
		szkoła	ul. Bukowego 17	Zespół Szkół Ekonomiczno-Informatycznych
Obiekty mieszkalne		budynki mieszkalne	ul. Chorzowska 61/63/65, 64, 67, 71, 73/75/77/79, 80, 81/81a/83, 82, 84, 86, 87/89/91/93, 90, 92, 94, 96, 98, 99, 100, 102, 102a, 106, 108, 110, 112, 112a-112b, 114, 122, 124, 126, 136, 138	
		budynki mieszkalne	ul. Barlickiego 1, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 15, 17, 20, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 37, 47/49, 53	
		budynki mieszkalne	ul. Boczna 2-2a, 3-3a, 4-4a, 5-5a, 6-6a, 8-8a	
		budynki mieszkalne	ul. Świerczyny 7, 14, 18, 20	
		budynki mieszkalne	ul. Okrzei 10-10a	
		budynki mieszkalne	ul. Graniczna 1, 3, 5, 11, 13	
		budynki mieszkalne	ul. Wallisa 1/3, 5, 7/9, 8, 10	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
		budynki mieszkalne	ul. Moniuszki 2, 4, 6, 8, 10, 12/14	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
		budynki mieszkalne	ul. Sawickiej 2, 4/6, 8, 10/12, 14/16, 18/20, 22/24/26/28/30, 32/34, 36/38, 9/11, 13/15/17, 19/21/23, 25, 27/29	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
		budynki mieszkalne	ul. Św. Jana 1/3/5, 2/4/6	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
		budynki mieszkalne	ul. Imieli 1/3, 5/7, 9/11, 2/4, 6	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
		budynki mieszkalne	ul. Krótka 1, 2	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
		budynki mieszkalne	ul. Mickiewicza 1/3/5/7, 9, 4/6/8, 10, 12/14	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia

		budynki mieszkalne	ul. Pieczki 1/3/5/7, 2/4/6/8/10	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
		budynki mieszkalne	ul. Chorzowska 87/89/91/93, 99	domy osiedla robotniczego d. Huty Silesia
Obiekty techniki		hala walcowni i maszynowni (*)		„Zakłady Metalurgiczne Silesia”, obiekty oznaczone (*) objęte decyzją wpisu do rejestru zabytków nieruchomości
		kotłownia (*)		
		warsztat mechaniczny (*)		
		budynek pralni z rozdzielnią (*)		
		budynek „starej” kubkowi		
		magazyn blach cynkowych		
		laboratorium		
		magazyn		
		budynek warsztatowy		
		budynek dawnej parowozowni		
		warsztat ślusarski		
		łaźnia		
		rozdzielnia		
		magazyn drewna		
		budynek Zarządu		
		sprężarkownia		
		warsztat		
		kuźnia		
		łaźnia		
		cechownia		
	maszyniownia			
	inne obiekty			
	dawna łaźnia	ul. Chorzowska 112	obiekt po cynkowni	
Fortyfikacje		schron bojowy		obiekt Obszaru Warownego Śląsk
Obiekty małej architektury sakralnej		krzyż		
		krzyż		
		krzyż		
		krzyż		
		krzyż		
Zespoły zieleni		Planty Lipińskie		
		cmentarz rzymsko-katolicki		
		cmentarz rzymsko-katolicki		

3/. Chropaczów

typ	I.p.	obiekt	lokalizacja	uwagi
Obiekty sakralne		kościół parafialny Matki Boskiej Różańcowej wraz z plebanią	ul. Armii Ludowej 11	wpis do rejestru zabytków nieruchomości
Obiekty użyteczności publicznej		szkoła podstawowa	ul. Armii Ludowej 12	
		Przychodnia	ul. Łagiewnicka 34	d. Urząd gminy Chropaczów
		Biblioteka Pedagogiczna	ul. Łagiewnicka 68	dawna szkoła
		Budynek dawnej Straży Pożarnej	ul. Łagiewnicka 66	

Obiekty mieszkalne		budynki mieszkalne	ul. Armii Ludowej 2, 5, 7, 9	
		budynki mieszkalne	ul. Bohaterów Westerplatte 2, 4, 8, 12	
		budynki mieszkalne	ul. Buczka 1	
		budynki mieszkalne	ul. Figuły 7, 14, 16, 20, 22, 24, 26, 28	
		budynki mieszkalne	ul. Lampego 4-8	
		budynki mieszkalne	ul. Szygarska 3, 4, 4a, 6	
		budynki mieszkalne	ul. Wolności 2-2a, 4-4a	
		budynki mieszkalne	plac Zawadzkiego 1, 5, 6, 7, 8, 9	historyczne centrum wsi
		willa	ul. Kościelna 15	
		budynki mieszkalne	ul. Łagiewnicka 1, 2, 3, 4, 5 a-h, 9, 10, 11, 13, 15, 21, 23, 25, 22, 24, 31, 33, 34, 36, 35, 38, 41, 52	
		budynki mieszkalne	ul. Średnia 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15	budynki kolonii robotniczej
		budynki mieszkalne	ul. Węglowa 1, 2	budynki kolonii robotniczej
		budynki mieszkalne	ul. Kamionki 2, 4-4a, 6-6a, 8-8a	budynki kolonii robotniczej
Obiekty techniki		budynki po KWK Śląsk		
		komin		
Obiekty architektury sakralnej		kapliczka przydrożna	ul. Łagiewnicka obok nr 10	
Zespoły zieleni		Park Chropaczowski		
		cmentarz rzymsko-katolicki	ul. Kościelna	

4/. Piaszniki

typ	I.p.	obiekt	lokalizacja	uwagi
Obiekty sakralne		kaplica przy Szpitalu Powiatowym	ul. Chorzowska przy nr 34	
Obiekty użyteczności publicznej		Budynek Zarządu Śląskiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa Cynkowego	ul. Bytomska 55	po wojnie przedszkole
		magazyn (apteka)	przy Szpitalu Nr 2 przy Chorzowskiej 34	
		budynek	Ul. Bytomska 55, 69	
Obiekty mieszkalne		budynek mieszkalny	ul. Bytomska 69	
		budynki mieszkalne	Ul. Chorzowska 25, 27, 29, 31, 33	
Fortyfikacje		schron bojowy	w parku	obiekt Obszaru Warownego Śląsk
małej architektury		krzyż	przy bud. ZOZ-u	

		krzyż	przy kościele parafialnym NSPJ	
Zespoły zieleni		Park im. Mieszkańców Heiloo		
		Planty lipińskie		

5/. Zgoda

typ	I.p.	obiekt	lokalizacja	uwagi
Obiekty sakralne		kościół parafialny świętego Józefa	ul. Wojska Polskiego 13	lata 30. proj. Jan Affa
Obiekty użyteczności publicznej		gimnazjum nr 5	ul. Wojska Polskiego 75	
		Centrum Kultury Śląskiej	ul. Krauzego 1	
		budynek wolnostojący	ul. Wojska Polskiego 83	
Obiekty mieszkalne		wille	ul. Wyszyńskiego 8, 11, 13	dawne osiedle Szalińskiego
		wille	ul. Nowa 10, 14, 20	dawne osiedle Szalińskiego
		wille	ul. Krzyżyńskich 2, 4, 5, 6	dawne osiedle Szalińskiego
		wille	ul. Komandra 22, 24, 26	dawne osiedle Szalińskiego
		kamienice	ul. Hajduki 23/25/27/29	
		kamienice	ul. Wojska Polskiego 3, 6/8, 7/9/11, 10, 19/21/23, 24, 26, 30, 32, 34, 54/56, 69, 74, 76,	
	familoki	ul. Drzymały 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9		
Obiekty techniki		hala Wydziału Mechanicznego W1		Obiekty Huty „Zgoda”
		podstacja A i kompresorownia		
		hala Wydziału Mechanicznego		
		hala odlewni		
		estakada składu materiałów wsadowych		
		budynek modelarni z magazynem modeli i laboratorium		
		oddział transportu		
		dyrekcja	ul. Wojska Polskiego	
	remiza zakładowej straży pożarnej			
Fortyfi kacje		komora łącznościowa		
Obiekty małej architektury sakralnej		krzyż	ul. Wojska Polskiego	

Zespoły zieleni		cmentarz rzymsko-katolicki	ul. Komandra	
-----------------	--	----------------------------	--------------	--

Na terenie miasta występuje jedno stanowisko archeologiczne dokumentujące występowanie osadnictwa w czasach starożytnych (znaleziono 7 ułamków ceramiki) i średniowiecza (znaleziono 2 ułamki ceramiki). Przeprowadzono badania terenowe, powierzchniowe i oceniono wartość poznawczą stanowiska jako małą. Stanowisko zewidencjonowane jest z numerem 1 w miejscowości, numerem 8 na obszarze 97-46 AZP. Obecnie, na skutek szkód górniczych, znajduje się pod wodą (staw Marcin) i nie ma możliwości chronienia go.

Źródło: karta ewidencji stanowiska archeologicznego, dokumentacja udostępniona przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wartości niematerialne

Ślady historii, trudne do uchwycenia we współczesnym widzialnym obrazie miasta, mają znaczenie dla jego tożsamości i indywidualizacji, warte są podkreślenia w programach promocji miasta.

1/. Nazwy miejscowe:

- Świętochłowice – odimienna prawdopodobnego imienia właściciela – Świętośława lub Świętochela, pierwsza wzmianka nazwy z 1313 roku ;
- Chropaczów– odimienna prawdopodobnego przezwania właściciela – Chropacza, pierwsza wzmianka nazwy z 1295 roku;
- Lipiny – charakteryzująca pierwotny teren, prawdopodobnie lipy rosły na terenie wcześniejszego od osady przemysłowej folwarku, pierwsza wzmianka nazwy z 1802 roku; druga hipotezą jest rodowód nazwy jako odimiennej od imienia Lipina - dawnego wójta;
- Zgoda – od nazwy założonej w 1838 roku huty żelaza („Eintracht”), wokół której rozrosły się kolonie robotnicze

2/. Herb i pieczęć gminy:

- 1) Świętochłowice – na tarczy pieczęci używanej jeszcze (obok innych) w pierwszych latach po wojnie, uwidocznił się święty Antoni z Dzieciątkiem na lewej ręce i lilią w prawej. W latach 20 XX wieku na budynku starostwa i jego witrażu pojawił się odmienny herb (prawdopodobnie powiatu świętochłowickiego), który stał się wzorem obecnego herbu miasta: podzielony na cztery (obecnie trzy) pola, z lewej (pierwotnie przedzielonej) strony pół orła śląskiego, z prawej na górze skrzyżowane młotki górnicze, na dole zębate koło;
- 2) Chropaczów, do 1951 roku samodzielna gmina, nawiązując do rozpowszechnionego na Śląsku kultu św. Jana Nepomucena, posiadała na tarczy pieczęci postać tego świętego na tle czterostupowej kapliczki.

3/. Krajobraz przemysłowy

Pozostał już tylko w pamięci i na zdjęciach krajobraz, w który dominowały wielkie zakłady przemysłowe: kopalnie „Polska Wirek”, „Śląsk” i „Matylda”, huty cynku „Guidotto” i „Silesia” znacząco wpływające na przełomie XIX i XX wieku na rozwój miasta. Pozostały wpisane do rejestru zabytków pojedyncze obiekty przemysłowe: wieże wyciągowe kopalni „Polska” i walcownia huty „Silesia”.

4/. Miejsca pamięci.

- kościół p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła - wybudowany jako wotum za szczęśliwe uratowanie 43 górników zasypanych w katastrofie górniczej kopalni „Niemcy” (obecnie „Polska”) w 1884 roku. Pozwolenie rządu nadeszło w 1889 roku i w tym samym roku poświęcono kamień węgielny, a budowę ukończono w 1893 roku. Plany budowy kościoła sporządził radca budowlany Jakisch z Bytomia, obecny wystrój prezbiterium kościoła wykonano według projektu prof. Adama Lisika z Politechniki Śląskiej oraz artysty plastyka Józefa Kołodziejczyka.
- pomnik – brama w miejscu lokalizacji hitlerowskiego obozu jenieckiego „Eintrachthutte”, będącego filią obozu koncentracyjnego w Auschwitz-Birkenau. Obóz działał w czasie od 26 maja 1943 do 23 stycznia 1945 roku, przebywali tu obywatele państw walczących z III Rzeszą, pracujący jako więźniowie w zakładach zbrojeniowych. Śmierć poniosło tu kilkuset ludzi. W lutym 1945 roku obóz „Eintrachthutte” przejęty został przez Armię Czerwoną, przemianowany na „Zgoda” i przeznaczony dla obywateli polskich pochodzących ze Śląska oskarżanych m.in. o niechęć do władzy komunistycznej. Część więźniów pracowała w pobliskich kopalniach i hutach. Podczas działania obozu do listopada 1945 roku śmierć poniosło tu około 2000 ludzi.
- pomnik Powstańca Śląskiego w Lipinach – przedstawiający postać żołnierza z karabinem na cokole – wzniesiony na placu Słowiańskim, znaczącym dla historii powstań – był miejscem wymarszu pułku

piechoty III powstania, w skład którego wchodziły świętochłowickie kompanie, miejscem powitania w 1922 roku Wojska Polskiego obejmującego miejscowość w posiadanie, obchodów w okresie międzywojennym narodowych uroczystości. Pierwszy pomnik wzniesiony w 1924 roku, zburzony został przez hitlerowców w 1939 roku. Po wojnie to miejsce upamiętniono drewnianą (1948 rok), potem metalową (1956 rok) tablicą. Rekonstrukcji pierwotnego pomnika i jego odsłonięcia dokonano w 1981 roku.

- pomnik Powstańca Śląskiego w Chropaczowie przy ul. Łagiewnickiej – przedstawiający postać żołnierza na cokole, z karabinem w jednej i wińcem zwycięstwa w drugiej ręce - wzniesiony w 1923 roku, zburzony w 1939. Obecnie na jego miejscu stoi pomnik – głaz.

5/. Tradycje strojów ludowych.

Obecnie tradycyjny ubiór ludowy noszą jeszcze niektóre kobiety, natomiast męski i dziewczęcy występuje już tylko w czasie uroczystości państwowych, religijnych, regionalnych i rodzinnych. Tradycyjnymi elementami wieloczęściowego stroju są jedwabne fartuchy, płócienne zapaski, kabotki, wstążki do stroju, chustki i chusty

Źródła:

„Od wsi do miasta Świętochłowice” Edward Brzozowski, Władysław Marchacz Biblioteka Towarzystwa Miłośników Świętochłowic;

„Migawki z przeszłości Świętochłowic” Edward Brzozowski; Biblioteka Towarzystwa Miłośników Świętochłowic;

„Nasz Chropaczów. W 700 lecie pierwszej wzmianki” red. Stefan Wajda, Świętochłowice 1995r,

„Lipiny. Zarys dziejów osady, gminy, dzielnicy” Grzegorz Grzegorek, Marian Piegza, KorGraf Katowice 2002r;

„Zgoda. Zarys dziejów osady, gminy, dzielnicy” Marian Piegza, Świętochłowice 2004r;

„Dawne Świętochłowice” Marian Piegza, Muzeum Miejskie w Świętochłowicach 2003r,

"Rocznik Świętochłowicki". T. 1., Zofia Brachaczek, Świętochłowice 1999

strona internetowa Muzeum Miejskiego w Świętochłowicach (www.muzeum.swietochlowice.pl);

A) INFORMACJE OGÓLNE**1. Zaludnienie**

Świętochłowice zamieszkuje obecnie ok. 55 tys. mieszkańców.

Tabela 1: Liczba ludności według płci w Świętochłowicach.

Wyszczególnienie	2002 rok	2003 rok	2004 rok	2005rok	2006rok
1. Liczba ludności ogółem	57 026	56 370	55 960	55 065	54 938
W tym:					
Kobiety	29 490	28 748	29 011	28 533	26 520
% udziału	51,7 %	51%	51,8%	51,85 %	48,27%
Mężczyźni	27 536	27 622	26 949	26 532	28418
% udziału	48,3 %	49%	48,2%	48,15 %	51,73%
2. Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn	107,1	104	107,7	107,5	93,3

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007/

Tabela2: Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r.

Ludność	Liczba
Ogółem	54 938
Kobiety	28 418
Mężczyźni	26 520

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007/

Z powyższego zestawienia tabelarycznego wynika ,że w grudniu 2006 r. na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet.

Poniżej dla porównania podano jak kształtowała się liczba ludności w kilku latach minionego okresu:

Tabela nr3: Liczba ludności w okresie 2000-2006r.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Liczba ludności	58 193	57 448	57 026	56 370	55 960	55 065	54 938

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007; Opracowanie analityczne do Raportu o Stanie Miasta Świętochłowice – 2005r/

WNIOSKI:

Jak widać z przedstawionych danych, w tym okresie liczba ludności miasta ulegała niewielkim zmianom, systematycznie spadając od roku 2000. Tempo spadku liczby ludności w ostatnich latach maleje w stosunku do spadku na początku XXI w.

Poniżej dla porównania podano liczbę ludności wg stałego zameldowania na stan 31.12.2006r w wybranych śląskich miastach

Tabela nr 4 : Liczba ludności w wybranych śląskich miastach /dane na 2006 r./

Miasto	Typ gminy	Liczba ludności wg stałego miejsca zameldowania (stan na 31.12.2006 r.)
Będzin	gmina miejska	58821
Bielsko-Biała	miasto na prawach powiatu	176158
Bytom	miasto na prawach powiatu	187338
Chorzów	miasto na prawach powiatu	114036
Cieszyn	gmina miejska	34838
Czechowice-Dziedzice	gmina miejsko-wiejska	43271
Częstochowa	miasto na prawach powiatu	242636
Dąbrowa Górnicza	miasto na prawach powiatu	129802
Jastrzębie-Zdrój	miasto na prawach powiatu	95745
Jaworzno	miasto na prawach powiatu	96220
Katowice	miasto na prawach powiatu	313219
Lubliniec	gmina miejska	23724
Mysłowice	miasto na prawach powiatu	75170
Piekary Śląskie	miasto na prawach powiatu	59502
Racibórz	gmina miejska	57008
Ruda Śląska	miasto na prawach powiatu	145988
Rybnik	miasto na prawach powiatu	141772
Siemianowice Śląskie	miasto na prawach powiatu	72394
Sosnowiec	miasto na prawach powiatu	224503
Świętochłowice	miasto na prawach powiatu	54 938
Zabrze	miasto na prawach powiatu	190424
Zawiercie	gmina miejska	53146
Żory	miasto na prawach powiatu	62964
Żywiec	gmina miejska	32076

/źródło: własne na podstawie opracowania „Badanie procesów demograficznych w miastach członkowskich Związku Miast Polskich” Paweł Krawczyk Związek Miast Polskich Poznań 2008/

WNIOSKI:

Stan na 2007 rok Województwo Śląskie liczy 4685 tys. mieszkańców, co stanowi 12% ludności Polski i jest najludniejszym (po Województwie Mazowieckim) województwem w Polsce. Gęstość zaludnienia wynosi 380 os./km² i jest najwyższa w Polsce. Najgęściej zaludniony jest centralny obszar województwa - ponad 1000 osób na km². Na terenie województwa leży najgęściej zaludnione miasto, a zarazem i powiat w Polsce - Świętochłowice ok. 55 tys. mieszkańców.

2. Prognoza demograficzna

Tabela 5: Prognoza demograficzna na lata 2010-2030r.

Miasta na prawach powiatu:	WYSZCZEGÓLNIENIE w tys.				
	2010	2015	2020	2025	2030
Bytom	176,6	164,9	152,4	139,3	126,1
Chorzów	107,6	101,1	94,2	86,9	79,3
Dąbrowa Górnicza	128,3	124,8	120,1	114,1	106,9
Gliwice	192,8	184,0	173,7	162,0	149,6
Jaworzno	94,5	92,3	89,2	85,3	80,6
Katowice	304,5	288,4	270,2	250,3	229,3
Mysłowice	74,6	73,2	71,2	68,4	64,8
Piekary Śląskie	57,3	54,8	52,0	48,7	45,3
Siemianowice Śląskie	70,2	67,2	63,8	59,8	55,6
Sosnowiec	219,0	209,2	197,8	184,6	170,3
Świętochłowice	53,3	51,2	48,8	46,0	43,0
Tychy	127,7	123,3	117,5	110,7	102,9
Zabrze	181,3	170,9	159,5	147,0	134,0
Podregion centralny śląski	1785,6	1705,3	1610,4	1503,1	1387,7
Woj. Śląskie	4574,2	4452,4	4312,7	4145,6	3952,4

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007/

WNIOSKI:

Opracowana przez GUS prognoza demograficzna wskazuje na ciągły spadek liczby mieszkańców zarówno Świętochłowic jak i całego Województwa Śląskiego. Spadek ten prognozowany jest na ok. 2 – 3 tysiące mieszkańców na 5 lat.

Prognoza GUS zakłada wariant pesymistyczny – spadek liczby ludności o 12 000 tj. przeszło 20 % w perspektywie roku 2030. Tym niemniej czynniki zewnętrzne, wzbogacenie oferty, uruchomienie nowych terenów mieszkaniowych i wywołanie w okresie długofalowym większego ruchu migracyjnego przy jednoczesnym założeniu utrzymania lub wzrostu ruchu naturalnego może doprowadzić do urzeczywistnienia wariantu stabilnego – utrzymania się liczby ludności, lub nawet niewielkiego wzrostu. Na potrzeby studium należałoby założyć wariant nieco mniej pesymistyczny lub wariant stabilny (tj. utrzymania w okresie 20 lat liczby ludności na niezmiennym poziomie).

3. Struktura ludności

Tabela 6: Liczba urodzeń według płci w Świętochłowicach

Wyszczególnienie	2005	2006	2007
	Liczba urodzeń	Liczba urodzeń	Liczba urodzeń
Świętochłowice urodzenia -Razem	532	545	
Dziewczynki	247	354	
Chłopcy	287	291	
Województwo śląskie urodzenia -Razem	42458	40763	
Dziewczynki	20654	19812	
Chłopcy	21804	20951	

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007/

Tabela 7: Wybrane wskaźniki demograficzne w Świętochłowicach

Wyszczególnienie	2005	2006	2007
Świętochłowice związki małżeńskie	383	334	
Świętochłowice rozwody			
Świętochłowice zgony -Razem	627	623	
kobiety	292	270	
mężczyźni	335	353	
Województwo śląskie związki małżeńskie	25411	27847	
Województwo śląskie rozwody	9168	10718	
Województwo śląskie zgony -Razem	46315	46336	
kobiety	21741	21528	
mężczyźni	24574	24808	

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007/

Tabela 8: Ludność wg płci i wieku w 2006r.

	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wyszczególnienie	liczba	% ogółu
Ogółem	54 938	26 520	28 418	Ogółem	54 938	100%
0-4	2 586	1 330	1 256	Przedszkolny	2 586	5%
5-9	2 434	1 192	1 242	Szkolno-licealny	8963	16%
10-14	2 971	1 503	1 468			
15-19	3 558	1 825	1 733			
20-24	4 468	2 161	2 307			
25-29	4 470	2 187	2 283			
30-34	4 026	2 094	1 932	Produkcyjny	36249	66%
35-39	3 641	1 873	1 768			
40-44	3 741	1 924	1 817			
45-49	4 470	2 191	2 279			
50-54	4 762	2 289	2 473			
55-59	4 038	1 979	2 059			
60-64	2 633	1 177	1 456			
65-69	2 688	1 244	1 444	poprodukcyjny	7140	13%
70 i więcej	4 452	1 551	2 901			

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007/

Udział ludności w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym 34/100

WNIOSKI:

Struktura ludności wskazuje na tendencje starzenia się społeczeństwa Świętochłowic, brak impulsu rozwojowego prowadzi do sytuacji w której w perspektywie 15 lat roku liczba osób w wieku produkcyjnym spadnie o ok. 30% natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrośnie nawet o ok. 40%. Zauważalna tendencja spadku liczby dzieci w wieku od 0-12 będzie tę sytuację w dalszych latach pogłębiać. Zmianę tendencji ruchu naturalnego winny przynieść działania prodemograficzne.

4. Migracja ludności oraz ruch naturalny

Tabela 8: Migracje na podstawie danych meldunkowych w 2006r.

		zameldowania	wymeldowania	saldo migracji
w ruchu wewnętrznym	ogółem	663	773	-110
	mężczyźni	325	377	-52
	kobiety	338	396	-58
zagranica	ogółem	11	171	-160
	mężczyźni	6	95	-89
	kobiety	5	76	-71

/ Źródło: Rocznik Statystyczny GUS, 2007/

Tabela 8: Ruch naturalny ludności w 2006 r.

Ludność	Mażeń-stwa	Rozwody	Urodze-nia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny	Ogólne saldo migracji	Przyrost roczny	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych
ogółem	na 1000 ludności							
Województwo Śląskie								
4669137	6	2,3	9,1	9,9	-0,8	-2,6	-3,6	7,3
Subregion centralny								
2846979	5,8	2,5	8,8	10,3	-1,5	-3,3	-4,8	7,9
Świętochłowice								
54938	6	2,6	9,9	11,3	-1,4	-4,9	-7	11

WNIOSKI:

Ujemne saldo migracji w perspektywie długofalowej powoduje wzmocnienie tendencji spadku liczby ludności wskazanej w prognozie demograficznej GUS. Saldo migracji za granicę jest wyższe niż saldo migracji wewnętrznej, co może być przejściowe, związane z emigracją zarobkową. Wskaźniki ruchu naturalnego ludności mają wartości ujemne i są wyższe od wskaźnika wojewódzkiego i subregionalnego, co wskazuje na niekorzystną sytuację demograficzną Świętochłowic.

B) UWARUNKOWANIA

Analiza podstawowych danych charakteryzujących ruch demograficzny w Świętochłowicach, wskazuje na tendencję spadkową oraz na starzenie się społeczności miasta. Zakładając, utrzymanie liczby ludności na obecnym poziomie w okresie najbliższych 15 lat zmianie ulegnie struktura wiekowa oraz struktura produkcyjna, co jednocześnie przełoży się na zmianę świadczonych usług publicznych, zmniejszenia zapotrzebowania na media, będzie miało wpływ na układ komunikacyjny.

Próby zmiany tej tendencji winny nastąpić w okresie najbliższych 5 lat. Najistotniejszym z punktu widzenia polityki demograficznej jest stworzenie optymalnych warunków życia dla różnych grup wiekowych, tworząc nowe miejsca zamieszkiwania, kształcenia się, nauki, pracy, odpoczynku.

Brak działań w tym zakresie doprowadzi do przyspieszenia niekorzystnych z punktu widzenia polityki demograficznej tendencji w mieście.

A) UWARUNKOWANIA**POZIOM I STRUKTURA ZATRUDNIENIA W MIEŚCIE ŚWIĘTOCHŁOWICE****UWAGI OGÓLNE**

1. Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Nie ujęto pracujących w jednostkach budżetowych resortów spraw wewnętrznych i obrony narodowej oraz duchowieństwa wszystkich wyznań, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego,
- 2) pracodawców pracujących na własny rachunek:
 - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - b) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych).

2. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonywanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej wykonanie pracy poza jej terenem.

3. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną, umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie. Do agentów nie zalicza się osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowanych w systemie REGON, z którymi przedsiębiorstwo zawiera umowę na wykonanie określonych usług.

4. Dane o pracujących prezentuje się:

1) w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), opracowanej na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT - „Nomenclature des Activités de Communauté Européenne - NACE rev. 1.1”, wprowadzonej 1 maja 2004 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. Nr 33, poz. 289). Zakwalifikowania pracujących do poszczególnych sekcji dokonano - zaliczając odpowiednio poszczególne jednostki (przedsiębiorstwa) - na podstawie numerów identyfikacyjnych, nadanych w systemie REGON. W stosunku do obowiązującej PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”,

2) według sektorów własności:

a) sektor publiczny - grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

b) sektor prywatny - grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego,

3) według rodzajów działalności:

a) w usługach rynkowych dotyczą sekcji: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”, „Działalność usługowa

komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”,

b) w usługach nierynkowych - sekcji: „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne”, „Edukacja” oraz „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”.

5. Dane o liczbie pracujących prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i prowadzonego rodzaju działalności jednostki (przedsiębiorstwa).

6. Źródłem danych o pracujących jest roczne sprawozdanie statystyczne Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy w 2005 r. według stanu na dzień 31 XII, obejmujące: osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w których liczba pracujących wynosi powyżej 9 osób.

Tabela 1: Pracujący w głównym miejscu pracy.

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Pracujący wg płci									
ogółem	osoba	10 852	10 489	10 594	9 620	8 813	8 278	8 129	8 270
mężczyźni	osoba	5 838	5 402	5 707	5 071	4 774	4 558	4 490	4 603
kobiety	osoba	5 014	5 087	4 887	4 549	4 039	3 720	3 639	3 667

/Źródło: dane GUS za odpowiednie lata/

Tabela 2: Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów własności, rodzajów działalności, w 2006 r.

Wyszczególnienie	Ogółem			Z liczby ogółem w tym			
	Razem	W tym kobiety	Mężczyźni	Rolnictwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
						Rynkowe	Nierynkowe
Świętochłowice	8 270	3 667	4 603	12	3 430	2 839	1 989
				0,1%	41%	34%	24%

/Źródło: dane GUS za odpowiednie lata/

Tabela 3: Liczba zatrudnionych w latach 2003 - 2006 r.

	2003	2004	2005	2006
Ogółem	8 813	8 278	8 129	8 270
Mężczyźni	4 774	4 558	4 490	4 603
Kobiety	4 039	3 720	3 639	3 667

/Źródło: dane GUS za odpowiednie lata i Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach /

WNIOSKI:

Z ogółu ludności w wieku produkcyjnym tj. 36249 zatrudnionych jest 39557 co stanowi około 49,6 %, Pozostałą część stanowią bezrobotni oraz młodzież ucząca się ok. 1/3 ludności w wieku produkcyjnym. Zatrudnienie w sektorach prywatnym i publicznym jest prawie na równym poziomie, ponad 75% ludności zatrudnionych jest w usługach, co świadczy o prawidłowym i nowoczesnym ukształtowaniu struktury zatrudnienia w mieście.

POZIOM I STRUKTURA BEZROBOCIA REJESTROWEGO

Tabela 4: Bezrobocie w latach 2003 – 2006r.

	2003	2004	2005	2006
Ogółem	4 622	4 559	3 847	3 062
Mężczyźni	2 058	1 987	1 628	1 181
Kobiety	2 564	2 572	2 219	1 881

/Źródło: dane GUS za odpowiednie lata i Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach /

Tabela 5: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na dzień październik 2008r.

Bezrobotni zarejestrowani		Osoby niepełnosprawne		Osoby z prawem do zasiłku		Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy					
						Do 25 roku życia		Długotrwale bezrobotne		Powyżej 50 roku życia	
ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Październik 2005											
4097	2392	127	70	489	258	913	525	2785	1712	620	311
Październik 2006											
3269	2020	113	63	442	223	572	356	2179	1421	616	299
Październik 2007											
2293	1490	113	56	282	185	352	235	1427	980	566	296
Październik 2008											
1234	822	90	52	221	150	261	180	520	362	290	152

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach /

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świętochłowicach na październik 2008 roku wynosiła 1234 i była o 1059 osób mniejsza niż w październiku 2007 roku. Największa grupa bezrobotnych na październik 2008 roku wynosiła 520 i była o 907 osób mniejsza niż w październiku 2007 roku.

Tabela6: Stopa bezrobocia w latach 2003 – 2008r.

POLSKA	WOJEWÓDZTWO	ŚWIĘTOCHŁOWICE
Październik 2003		
17,4%	16,1%	26,9%
Październik 2004		
18,7%	16,7%	27,9%
Październik 2005		
17,3 %	15,4 %	26,4 %
Październik 2006		
14,9 %	13,1 %	22,3 %
Październik 2007		
11,3 %	9,5 %	16,4 %
Październik 2008		
8,8%	6,5%	9,2%

/Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Świętochłowicach /

Stopa procentowa bezrobocia według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świętochłowicach na październik 2008 roku wynosiła 9,2 % i była o 7,2 % mniejsza niż w październiku

1. UWAGI OGÓLNE

Zasoby mieszkaniowe

Pod pojęciem zasobów mieszkaniowych rozumiemy ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych.

Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Mieszkanie

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenia pomocnicze należy rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

Mieszkania niezamieszkałe

Za mieszkanie niezamieszkałe uznaje się takie, w którym nie zamieszkuje na stałe ani nie przebywa czasowo żadna osoba. Mieszkania te niezamieszkałe są z różnych przyczyn i dlatego sklasyfikowano je jako:

- a) przeznaczone do stałego zamieszkania, tzn. mieszkania:
 - przeznaczone na sprzedaż bądź na wynajem, stanowiące lokale funkcyjne, niezamieszkałe z powodu postępowania sądowego, z powodu załatwiania formalności administracyjno-prawnych, a także stanowiące rezerwę mieszkaniową gmin,
 - nowe, jeszcze nie zasiedlone, znajdujące się w budynkach nowozbudowanych i rozbudowanych,
 - będące w remoncie lub oczekujące na remont,
 - wynajęte placówkom dyplomatycznym innych państw;
- b) tzw. drugie mieszkania, które wykorzystywane są przez swoich właścicieli (lokatorów) do czasowego lub sezonowego przebywania;
- c) wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej (jedynie te, które nie zostały na trwale przystosowane do takiej działalności).

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem mieszkania

Mieszkania sklasyfikowano według następujących form własności:

- komunalne – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury,
- spółdzielni mieszkaniowych – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu),
- Skarbu Państwa – mieszkania pozostające w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych (dawniej Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa), Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości, w zarządzie organów władzy państwowej, administracji państwowej, kontroli państwowej itp.,
- zakładów pracy – sektora publicznego i prywatnego,
- towarzystw budownictwa społecznego (TBS),
- wspólnot mieszkaniowych – pojęcie to odnosi się do budynku (lub kilku budynków) wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnione własności osób fizycznych, potwierdzone wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych),

- innych podmiotów – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze nie sprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, związków zawodowych, samorządów zawodowych i gospodarczych itp.

Izba

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m²..

Za izbę uważa się zarówno pokoje jak i kuchnię spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izbę - bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia - przedpokoju, holu, łazienki, ubikacji, spiżarni, obudowanej werandy, ganku, garderoby, alkowy, schowku itp.

Powierzchnia użytkowa mieszkań

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności pomieszczeń takich jak: pokój, kuchnia (z oknem i bez okna), spiżarnia, przedpokój, alkowa, holl, łazienka, ubikacja, obudowana weranda, ganek, garderoba oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

Powierzchnię sieni z reguły zalicza się do powierzchni mieszkania. Nie wlicza się jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- sień łączy część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską,
- w budynku znajduje się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana jest wspólnie jako ogólnodostępny korytarz.

Do powierzchni użytkowej mieszkania nie zalicza się powierzchni: balkonów, tarasów, loggii, antresoli, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, wózkowni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału, a także garaży, hydroforni i kotłowni.

Mieszkania socjalne

Mieszkania takie występują jedynie w zasobach gminnych. Są to zwykle mieszkania o obniżonej wartości użytkowej wynikającej z gorszego wyposażenia technicznego. Zajmowane są na podstawie umowy najmu na taki lokal. Przeznaczone są dla rodzin, które znalazły się w niedostatku.

Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne

Obejmuje mieszkania, w których występuje co najmniej jedno z niżej wymienionych urządzeń sanitarno-technicznych: wodociąg, ustęp splukiwany, łazienkę, centralne ogrzewanie lub gaz z sieci.

Remonty budynków mieszkalnych

Informacje o remontach mieszkań w budynkach mieszkalnych ustalono dla zasobów stanowiących własność spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, osób fizycznych w budynkach wspólnot mieszkaniowych i pozostałych podmiotów. Dane dotyczą remontów zakończonych w roku sprawozdawczym. Efekty rzeczowe wykonanych prac zilustrowano - liczbą mieszkań w budynkach, w których przeprowadzono remonty kapitalne lub wykonano roboty remontowe nie stanowiące remontu kapitalnego; liczba mieszkań obejmuje wszystkie mieszkania znajdujące się w budynkach objętych remontami i określa pośrednio wielkość tych budynków, jak również liczbą mieszkań w budynkach, do których doprowadzono instalacje sanitarno-techniczne (wodociąg, kanalizację, centralne ogrzewanie, ciepłą wodę, gaz sieciowy i zbiorcze anteny telewizyjne), a których określone budynki i mieszkania w tych budynkach wcześniej nie posiadały;

Pod pojęciem **remontu kapitalnego** budynku rozumie się roboty remontowe mające na celu przywrócenie budynkowi (mieszkaniu) pierwotnej lub prawie pierwotnej wartości technicznej i użytkowej. Do budynków poddanych remontowi kapitalnemu zaliczono budynki, w których co najmniej 60% podstawowych elementów budowlanych i instalacyjnych zostało poddanych naprawom głównym bądź wymianom. Przez naprawę główną rozumie się gruntowny remont obejmujący co najmniej 50% stanu fizycznego poszczególnego elementu budynku lub instalacji.

W skład zasobów mieszkaniowych Bytomia: budynki komunalne, spółdzielcze, stanowiące własność osób prawnych i fizycznych oraz wspólnoty mieszkaniowe.

Obecna dynamika przemian miasta powoduje, iż aktualne dane zasobach mieszkaniowych osób fizycznych i prawnych są trudno uzyskać. Informacje podano w oparciu o dane szacunkowe z opracowania GUS gospodarka mieszkaniowa w 2007 r. oraz Raportu o stanie miasta, Bytom 2007.

A) UWARUNKOWANIA

Miasto posiada sporządzoną w roku 2007 Strategię mieszkalnictwa dla miasta Świętochłowice na lata 2008 – 2013, w której dokładnie zdiagnozowano stan mieszkalnictwa w mieście i zaproponowano strategię rozwoju. Dane przedstawione w tym załączniku pochodzą w większości z tej strategii.

„Zasób mieszkaniowy Miasta Świętochłowice na koniec 2006 roku obejmował 21 918 mieszkań, w których było 66 306 izb o łącznej powierzchni 1 104 987. Na 1000 mieszkańców przypadało 399 mieszkań, przy średniej dla Polski 338 mieszkań. Na koniec 2006 r. największy odsetek mieszkań w zasobach mieszkaniowych Miasta Świętochłowice stanowiły mieszkania stanowiące własność spółdzielni mieszkaniowych (43,1%) oraz gminy (29,50%). Najmniejszy odsetek stanowiły mieszkania pozostałych podmiotów (0,20%) oraz zakładów pracy (1,80%). W ostatnich latach obserwuje się nieznaczną zmianę w strukturze własności zasobu mieszkaniowego. Zmniejszył się udział zasobu spółdzielczego (z 43,2% w 2003 r. do 43,1% w 2006 r.) oraz zasobu mieszkaniowego gminy (z 29,7% w 2003 r. do 29,5% w 2006 r.). Zmniejszenie się udziału własności spółdzielczej w zasobie mieszkaniowy ogółem wynika z faktu, iż spółdzielnie mieszkaniowe nie budują już nowych mieszkań. Z kolei zmniejszenie się udziału zasobu mieszkaniowego gminy w zasobie mieszkaniowym ogółem jest wynikiem prywatyzacji zasobu na rzecz dotychczasowych najemców. Na przestrzeni ostatnich lat nieznacznie zwiększył się udział zasobu osób fizycznych (z 25,1% w 2003 r. do 25,4% w 2006 r.) Wynika to z faktu, że inwestorzy indywidualni w ostatnich latach stanowią znaczący udział w budownictwie mieszkaniowym. Ponadto zwiększa się liczba mieszkań nabywanych przez dotychczasowych najemców od gminy, które również zaliczane są do zasobu osób fizycznych.”

Tabela 1: Struktura własności i powierzchnia mieszkań w zasobie mieszkaniowym miasta

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Lata			
		2003	2004	2005	2006
OGÓLEM					
mieszkania	na 1000 mieszkańców	391	393	396	399
mieszkania	mieszkanie	21 905	21 899	21 932	21 918
izby	izba	66 182	66 235	66 328	66 306
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	1 102 061	1 103 302	1 105 260	1 104 987
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m ²	50,3	50,4	50,4	50,4

ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY					
udział w zasobie ogółem	%	29,7	29,7	29,5	29,5
mieszkania	mieszkanie	6 511	6 511	6 463	6 460
izby	izba	17 681	17 681	17 667	17 660
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	300 014	300 014	300 072	299 959
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	46,1	46,1	46,4	46,4
ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY					
udział w zasobie ogółem	%	43,2	43,2	43,1	43,1
mieszkania	mieszkanie	9 459	9 459	9 459	9 459
izby	izba	31 416	31 416	31 416	31 416
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	470 105	470 105	470 105	470 105
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	49,7	49,7	49,7	49,7

ZASOBY ZAKŁADÓW PRACY					
udział w zasobie ogółem	%	1,8	1,8	1,8	1,8
mieszkania	mieszkanie	391	391	390	390
izby	izba	1060	1060	1057	1057
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	19 057	19 057	19 005	19 005
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	48,7	48,7	48,7	48,7
ZASOBY OSÓB FIZYCZNYCH					
udział w zasobie ogółem	%	25,1	25,1	25,4	25,4
mieszkania	mieszkanie	5 507	5 501	5583	5 572
izby	izba	15 913	15 966	16 076	16 061
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	310 090	311 331	313 283	313 123
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	56,3	56,6	56,1	56,2
ZASOBY TOWARZYSTW BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO (TBS)					
mieszkania	mieszkanie	0	0	0	0
ZASOBY POZOSTAŁYCH PODMIOTÓW					
udział w zasobie ogółem	%	0,2	0,2	0,2	0,2
mieszkania	mieszkanie	37	37	37	37
izby	izba	112	112	112	112
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	2 795	2 795	2 795	2 795
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	75,5	75,5	75,5	75,5

Źródło: „Gospodarka mieszkaniowa”, dane GUS za odpowiednie lata/

Według danych z GUS przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Świętochłowicach wynosi 50,4 m², przy czym największe mieszkania występują w zasobie pozostałych podmiotów (75,5 m²) oraz w zasobie osób fizycznych – średnio 56,3 m². Najmniejsza przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań występuje w zasobie mieszkaniowym gminy (średnio-46,3m²), zasobie zakładów pracy (48,7 m²) i w zasobie spółdzielni mieszkaniowych (49,7 m²). W Świętochłowicach nie istnieje zasób mieszkań na wynajem w formie Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

Dla porównania zestawienie zasobów mieszkaniowych w podregionie centralnym śląskim:

Tabela 2: Zasoby mieszkaniowe według stosunków własnościowych w 2006r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania /w liczbach bezwzględnych/				Powierzchnia użytkowa mieszkań /w tys. m ² /			
	spółdzielni mieszkaniowych	gminne ^b (komunalne)	Zakładów pracy ^{bc}	Osób ^a fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych	gminne ^b (komunalne)	zakładów pracy ^{bc}	osób ^a fizycznych
Bytom	20401	17941	12050	21396	989,3	947,5	593,6	1359,4
Chorzów	19058	11974	1490	16987	929,3	544,1	72,3	967,8
Dąbrowa Górnicza	20613	6489	2430	20360	1062,3	285,4	114,4	1438,2
Gliwice	24116	16010	4833	28311	1213,5	783,6	243,3	2127,1
Jaworzno	9376	3420	739	19544	468,9	150,4	35,1	1420,2

Katowice	59894	18899	13191	39148	3037,5	951,1	675,2	2938,2
Mysłowice	7700	3341	5181	10707	395,9	155,1	266,7	866,7
Piekary Śląskie	6041	4494	1638	10961	307,7	201,2	78,6	782,2
Ruda Śląska	31967	9284	3017	11524	1561,6	418,1	142,5	849,9
Siemianowice Śląskie	16441	5229	1901	6167	833,5	226,8	90,7	403,2
Sosnowiec	41938	11763	9920	26648	2168,9	518,8	500,5	1685,3
Świętochłowice	9459	6460	390	5572	470,1	300,0	19,0	313,1
Tychy	22567	6624	946	14636	1153,9	288,5	44,1	1193,9
Zabrze	17703	19574	5671	23878	894,5	912,9	292,7	1555,9

/źródło: własne na podstawie opracowania
„Badanie procesów demograficznych w miastach członkowskich Związku Miast Polskich” Paweł Krawczyk Związek Miast Polskich Poznań 2008/

a Bez zasobów stanowiących własność Towarzystwa Budownictwa Społecznego oraz własność innych podmiotów.

b W budynkach stanowiących własność oraz współwłasność.

c Łącznie z zasobami Skarbu Państwa.

d Dane dotyczą właścicieli mieszkań w domach jednorodzinnych oraz w budynkach wielomieszkaniowych.

Tabela 3: Struktura wiekowa zasobu mieszkaniowego miasta

MIESZKANIA	PROCENT OGÓŁU
przed 1918	
6734	31,9
1918 - 1944	
1372	6,5
1945-1970	
4015	19,0
1971-1978	
3 232	15,3%
1979 - 1988	
5 130	24,3%
1989 - 2002 łącznie z będącymi w budowie	
644	3,0

Źródło: Narodowy Spis Powszechny, GUS, Warszawa 2002

Z analizy struktury wiekowej zasobu mieszkaniowego (wg stanu ze Spisu Powszechnego z 2002 roku) wynika, że zasób stary, tj. pochodzący sprzed 1918 roku oraz z lat 1918-1944 stanowił w 2002 roku 38,4% zasobu mieszkaniowego ogółem, co znacznie przewyższa wskaźnik ogólnopolski, który wynosi ok. 23%. Liczną grupę mieszkań, tj. 24,3% zasobu mieszkaniowego ogółem, stanowiły mieszkania w budynkach wzniesionych w okresie 1979-1988 r., głównie za sprawą rozwoju budownictwa spółdzielczego. Zasób współczesny, tj. wybudowany po 1989 r., stanowił wg stanu na 2002 rok, zaledwie 3,0% zasobu. W sumie zasób poniżej 30 lat stanowi 27,3% zasobu mieszkaniowego ogółem.

Tabela 4: Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Lata			
		2003	2004	2005	2006
wodociąg	mieszkania	21863	21857	21921	21907
	% ogółu	99,8	99,8	99,9	99,9
ustęp spiukiwany	mieszkania	17324	17333	17401	17400
	% ogółu	79,1	79,1	79,3	79,4

łazienka	mieszkania	17049	17058	17095	17094
	% ogółu	77,8	77,9	77,9	78,0
centralne ogrzewanie	mieszkania	13744	13754	13821	13823
	% ogółu	62,7	62,8	63,0	63,1
gaz sieciowy	mieszkania	16027	16036	16042	16043
	% ogółu	73,2	73,2	73,1	73,2

Źródło: „Gospodarka mieszkaniowa”, dane GUS za odpowiednie lata

ROZKŁAD TERENÓW I ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W OBSZARZE MIASTA, INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Świętochłowice, to jedno z najmniejszych pod względem powierzchni miast na Śląsku. Miasto jest podzielone na pięć dzielnic, z których 3 to dawne samodzielne gminy **Świętochłowice – (dzielnica Centrum), Chropaczów i Lipiny**, oraz dzielnice **Zgoda i Piaśniki**. Zabudowa 4 pierwszych dzielnic rozwijała się w oparciu o działające tu zakłady przemysłowe.

Centrum Świętochłowic to dawna gmina, która rozwinęła się w oparciu o strukturę średniowiecznej wsi o tej samej nazwie. Na początku XIX wieku zaczęły się tu powstawać zakłady przemysłowe (późniejsze Huta Florian i KWK Polska). Duże znaczenie dla tempa rozwoju gminy miała również budowa Kolei Górnośląskiej. Na przełomie XIX i XX wieku na północ od kolei ukształtowała się zabudowa dzisiejszego centrum. W latach 30 pomiędzy linią kolejową a terenami huty wzniesione zostało osiedle domków jednorodzinnych - dzisiejsze osiedle Ustronie, w którego sąsiedztwie w latach 50. zbudowano kilka zespołów budynków wielorodzinnych. Drugi, niewielki zespół zabudowy jednorodzinnej powstał w tym czasie w rejonie ulic Polnej i Matki Polki. W latach 60-80 XX w. część starej zabudowy mieszkaniowej Centrum w rejonie ulic Szpitalnej, Bytomskiej, Polnej i Granitowej wymieniono na zespoły typowych bloków wielorodzinnych. Jako ostatnie powstało nowe osiedle w rejonie ulic Licealnej i Nastolatków.

Zabudowa dawnej gminy, obecnie dzielnicy **Lipiny** powstała w bezpośrednim sąsiedztwie kopalni Matylda i huty Silesia – jednej z największych hut cynku w Europie. W Lipinach do dziś przeważa zabudowa z przełomu wieków XIX i XX. Część północna to kamienice czynszowe mieszkalne z lokalami usługowymi w parterach. Na południe od ul. Chorzowskiej znajduje się osiedle robotnicze huty Silesia, które cechuje się znacznymi walorami przestrzennymi, architektonicznymi i estetycznymi. Nieliczne bloki mieszkalne z lat 70-80 znajdują się na obrzeżach tej zabudowy w jej części południowej.

Chropaczów również był wsią (zaliczającą się do najstarszych na Śląsku), która rozwinęła się w sąsiedztwie kopalni Śląsk. W centrum dawnej gminy przeważa obecnie zabudowa z przełomu XIX i XX w., przemieszana, często w sposób chaotyczny z nową z lat 70-80 – zabudową zarówno jedno-, jak i wielorodzinną. W części południowej dzielnicy wzniesiono w latach 70-80 osiedle mieszkaniowe z własną infrastrukturą – 2 szkołami, przedszkolem, żłobkiem, ośrodkiem zdrowia, pawilonami handlowymi. We wschodniej części dzielnicy powstało w latach 80 osiedle w rejonie ulic Ślęzan i Wiślan, a w ostatnich latach również osiedle domów jednorodzinnych szeregowych przy ul. Gołuszyców.

Zabudowa dzielnicy **Piaśniki**, to (poza nielicznymi budynkami położonymi wzdłuż ul. Chorzowskiej) kilkudziesięcne osiedle z lat 70 i 80 z małym centrum handlowym, szkołą, przedszkolem, żłobkiem, ośrodkiem zdrowia. W obrębie tej dzielnicy znajduje się niewielki teren objęty planem miejscowym, gdzie przewidziano zabudowę mieszkalną.

Pierwotna zabudowa obecnej dzielnicy **Zgoda** ukształtowała się wzdłuż ulicy Wojska Polskiego, Śląskiej i Hajduki. Największym zakładem przemysłowym tu działającym była huta Zgoda (później ZUT Zgoda), której właściciele wybudowali w pobliżu zakładu osiedle robotnicze. W latach 60 w rejonie ulic Grunwaldzkiej i Wierzbowej wzniesiono osiedle dwukondygnacyjnych domów wielorodzinnych, a w okolicach ronda w latach 80. przy ul. Śląskiej i Wojska Polskiego powstał zespół bloków wielorodzinnych. W latach 70. zbudowano w okolicach Góry Hugona duże osiedle domów jednorodzinnych (ul. Lipowa, Brzozowa), a w latach 80 powstał zespół domów jednorodzinnych szeregowych przy ul. Bukowej.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE I STRUKTURA INWESTORSKA

W latach 2002-2006 w Mieście Świętochłowice oddano do użytkowania łącznie 118 mieszkań, z tego w ramach budownictwa indywidualnego 36 mieszkań, komunalnego 82 mieszkania. W analizowanym okresie czasu nie odnotowano aktywności inwestycyjnej w zakresie budownictwa mieszkaniowego zarówno spółdzielni mieszkaniowych, Towarzystw Budownictwa Społecznego,

deweloperskiego, jak i zakładów pracy. Stałą aktywnością inwestycyjną w przeciągu tych 5 lat wykazali się inwestorzy indywidualni realizujący budowę domów jednorodzinnych, najczęściej systemem gospodarczym. Ich udział w budownictwie mieszkaniowym wahał się od 10,5% w 2003r. do 100% w 2002, 2004 i 2006 r. (średni udział w latach 2002-2006 wynosił 65,78%).

Największe efekty rzeczowe budownictwa mieszkaniowego w Mieście odnotowano w roku 2003 (57 mieszkań) oraz w roku 2005 (38 mieszkań). W tych latach, oprócz inwestycji indywidualnych, zrealizowano również inwestycje gminne na ul. Chopina 39 (2003r.) oraz na ul. Sądowej 8 (2005r.).

W całym analizowanym okresie efekty rzeczowe budownictwa mieszkaniowego w Świętochłowicach liczone jako ilość mieszkań wybudowanych na 1000 mieszkańców były niższe od średniej dla Polski, pomimo nagromadzonych potrzeb mieszkaniowych. W 2006r. w Mieście Świętochłowice wybudowano statystycznie 0,07 mieszkania na 1000mieszkańców, podczas gdy średnio w Polsce 3 mieszkania na 1000 mieszkańców (por. tabela 7). Pomimo, że we wcześniejszych latach wskaźnik ten kształtował się na nieco wyższym poziomie nigdy nie zdołał on nawet zbliżyć się do średniego poziomu w Polsce.

Tabela 5: Struktura inwestorska budownictwa mieszkalnego w Świętochłowicach w latach 2002-2006r.

Inwestor	Jednostka miary	Lata					
		2002	2003	2004	2005	2006	
Spółdzielnie mieszkaniowe	szt.	0	0	0	0	0	
Zakłady pracy	szt.	0	0	0	0	0	
Gmina	szt.	0	51	0	31	0	
	% ogółu	0	89,5	0	81,6	0	
Budownictwo indywidualne	szt.	7	6	12	7	4	
	% ogółu	100	10,5	100	18,4	100	
Przeznaczone na sprzedaż i wynajem (deweloperskiej)	szt.	0	0	0	0	0	
	% ogółu	0	0	0	0	0	
Spółeczne czynszowe (w tym TBS)	szt.	0	0	0	0	0	
Razem	Świętochłowice	razem	7	57	12	38	4
		na 1000 mieszkańców	0,12	1,02	0,22	0,69	0,07
	Polska	na 1000 mieszkańców	2,56	4,26	2,83	2,99	3,03

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS województwa śląskiego za odpowiednie lata

Tabela 6: Mieszkania oddane do użytku w 2005r. w mieście w Świętochłowice oraz a wybranych miastach województwa śląskiego

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym inwestorzy indywidualni	
	Mieszkania	na 1000 mieszkańców	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	Mieszkania	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
Polska		2,99			
Gliwice	387	1,94	87,6	119	161,4
Tychy	228	1,74	137,4	149	160,8
Ruda Śląska	212	1,45	78,3	68	145,1
Zabrze	269	1,41	76,5	54	148,7
Jaworzno	133	1,38	107,6	69	157,0
Mysłowice	95	1,26	157,4	95	157,4
Katowice	317	0,99	123,2	176	151,6
Dąbrowa Górnicza	125	0,96	98,2	77	143,2
Chorzów	97	0,85	119,0	25	164,6
Świętochłowice	38	0,69	61,8	7	210,1
Bytom	101	0,54	99,1	41	156,1
Sosnowiec	116	0,51	147,9	116	147,9
Piekary Śląskie	26	0,44	161,7	26	161,7
Siemianowice Śląskie	32	0,44	165,9	14	187,4

Źródło: „Mieszkania oddane do użytkowania w 2005r”, Rocznik statystyczny województwa śląskiego, GUS, Warszawa 2006

Porównując liczbę oddanych do użytku mieszkań na 1000 mieszkańców w poszczególnych miastach województwa śląskiego również widać, że w Mieście Świętochłowice buduje się za mało mieszkań (9 z 13 porównywanych miast miało wyższy wskaźnik, 4 miasta osiągnęły niższy poziom wskaźnika)

Tabela 7: Sprzedaż gruntów w latach 2002-2006 r.

Wyszczególnienie	Lata				
	2002	2003	2004	2005	2006
Ilość sprzedanych działek pod budownictwo jednorodzinne [szt.]	0	0	35	7	14
Łączna powierzchnia sprzedanych działek pod budownictwo jednorodzinne [m ²]	0	0	14 827	3 167	3 564
Wpływy ze sprzedaży działek pod budownictwo jednorodzinne [zł]	0	0	862 029	184100	410 830
Średnia cena 1 m2 sprzedanej działki [zł/m ²]	0	0	58,14	58,13	115,24
Ilość sprzedanych działek pod budownictwo wielorodzinne [szt.]	0	0	0	0	0
Powierzchnia sprzedanych gminnych terenów osobom fizycznym poprzez przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności [m ²]	2015	1688	3338	37	2632

Źródło: dane Urzędu Miasta w Świętochłowicach

Na przestrzeni 2002-2006r. Gmina Miejska Świętochłowice

- sprzedała 56 działek pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, o łącznej powierzchni 21 558 m²; najwięcej w 2004r. – 35 działek o łącznej powierzchni 14 827 m²,
- średnia cena sprzedaży 1 m² gruntu pod budownictwo jednorodzinne wynosiła w 2004r. i 2005r. - 58 zł, z kolei w 2006 r. - 115 zł/m²,
- nie sprzedała żadnej działki pod budownictwo wielorodzinne,
- przekształciła prawo użytkowania wieczystego w prawo własności 9 710 m² gruntu na rzecz osób fizycznych.

Tabela 7: Tereny Gminy Świętochłowice przeznaczone do zbycia pod zabudowę mieszkaniową

Lp.	Położenie (ulica)	Powierzchnia w m ²	Cena [zł/m ²]
1.	Uroczysko	183 842	50
2.	Uroczysko	355 803	72

Źródło: dane Urzędu Miasta w Świętochłowicach

Wymienione tereny wymagają uzbrojenia w infrastrukturę podziemną i komunikacyjną.

Wielkość tych terenów jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Bardzo wysoki stopień zainwestowania miasta, a pośrednio wysoki wskaźnik zaludnienia to podstawowe przyczyny trudności w wyznaczeniu nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową.

W celu określenia możliwości miasta w tym zakresie i powiększenia ilości terenów mieszkaniowych została podjęta decyzja o konieczności przystąpienia do opracowania nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

6.3 POTRZEBY TERENOWE

Szacunek statystycznych potrzeb mieszkaniowych w Świętochłowicach do 2013r. wyniósł 195 mieszkań (por. kolejny punkt). Zakładając, iż:

- w strukturze inwestorskiej przeważać będą inwestorzy indywidualni budujący, najczęściej w systemie gospodarczym, domy jednorodzinne,
- powierzchnia nieruchomości gruntowej niezabudowanej pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne wyniesie 1000 m².

Aby zrealizować potrzeby mieszkaniowe do 2013r. potrzeba następującej powierzchni gruntów pod budownictwo mieszkaniowe:

$$195 \text{ jednostek mieszkalnych} \times 1000 \text{ m}^2 = 195\,000 \text{ m}^2 = 19,5 \text{ ha}$$

Należy podkreślić, iż obliczone potrzeby terenowe zakładają jedynie realizację potrzeb mieszkaniowych poprzez budowę domów jednorodzinnych. W przypadku realizacji w najbliższych latach na terenie gminy inwestycji deweloperskich w postaci budynków wielolokalowych, potrzeby terenowe mogą być mniejsze.

Bilans ilościowy potrzeb mieszkaniowych

- przyjmuje się, że na każde gospodarstwo domowe powinno przypadać 1 mieszkanie,
- przyjęto, że liczba ludności w latach 2007-2013 maleć będzie w tempie podobnym, jak w latach 2002-2006.

WNIOSKI:

Szacunkowa liczba gospodarstw domowych na koniec 2006r.	23 083
Liczba mieszkań w Świętochłowicach na koniec 2006r.	21 918
Statystyczny deficyt mieszkań na koniec 2006r.	1165
Zmniejszenie się liczby gospodarstw domowych do 2013	-970
Bilans potrzeb mieszkaniowych do 2013r.	195

- Świętochłowice charakteryzują się zdecydowanie niższą dynamiką nowych realizacji budowlanych w stosunku do miast sąsiednich

B) UWARUNKOWANIA

Analiza podstawowych danych charakteryzujących warunki mieszkaniowe w mieście wskazała:

- większość mieszkańców zamieszkuje budynki wielorodzinne,
- preferowaną formą zamieszkania jest pobyt na stałe,
- przyrost liczby mieszkań jest zdecydowanie niższy niż w miastach sąsiednich,
- w studium należy wskazać w większości nowe tereny dla budownictwa indywidualnego oraz budownictwa czynszowego.

ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE I TABELARYCZNE NR UT/31**UWARUNKOWANIA – PROBLEMATYKA: INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA****A) UWARUNKOWANIA**

Oświata i wychowanie. W Świętochłowicach na sieć placówek oświatowych składają się;

- ośrodki publiczne prowadzone przez gminę lub powiat,
- placówki niepubliczne.

1. Usługi komercyjne

- 1) Centrum Handlowe Echo,

nazwa obiektu	adres
Centrum ul. Chorzowska 19	ul. Chorzowska 19

/źródło: własne dane internetowe/

- 2) Punkty sprzedaży paliw: **2**

nazwa obiektu	adres
"Neste Polska" Sp. z o.o. Stacja Paliw "Neste A24"	ul. Śląska 10
Polski Koncern Naftowy Orlen S.A. Stacja Paliw nr 503	ul. Wojska Polskiego 17

/źródło: własne dane internetowe/

2. Usługi ogólnospołeczne

- 1) Żłobki miejskie: **0**
2) Przedszkola: **10**, oddziały: **50**

l.p.	nazwa przedszkola	adres
P1	Przedszkole Miejskie nr 1	ul. Miarki 1
P2	Przedszkole Miejskie nr 2	ul. Wodna 13
P3	Przedszkole Miejskie nr 3	ul. Harcerska 6
P4	Przedszkole Miejskie nr 4	ul. Mielęckiego 19
P5	Przedszkole Miejskie nr 7	ul. Bolesława Chrobrego 10
P6	Przedszkole Miejskie nr 8 im. Krasnala Hałabały	ul. Zubrzyckiego 10
P7	Przedszkole Miejskie nr 9	ul. Sportowa 6
P8	Przedszkole Miejskie nr 11	ul. Hajduki 14
P9	Przedszkole Miejskie nr 12	ul. Harcerska 10
P10	Przedszkole Miejskie nr 13	ul. Sudecka 1

/źródło: własne dane internetowe/

3. Szkoły:

- 1) Szkoły podstawowe: **7** - uczniowie: 3048

l.p.	nazwa szkoły	adres
SP1	Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Zubrzyckiego 38
SP2	Szkoła Podstawowa nr 2	ul. Wyzwolenia 50
SP3	Szkoła Podstawowa nr 3	ul. Chopina 1
SP4	Szkoła Podstawowa nr 4	ul. Szkolna 10
SP5	Szkoła Podstawowa nr 8	ul. Komandra 9
SP6	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 17 im. Gustawa Morcinka	ul. Armii Ludowej 14
SP7	Szkoła Podstawowa nr 19	ul. Bolesława Chrobrego 4

/źródło: własne dane internetowe/

2) Szkoły dla dzieci specjalne: **1** – uczniowie: 85

I.p.	nazwa szkoły	adres
SPS1	Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Zubrzyckiego 38

/źródło: własne dane internetowe/

3) Szkoły gimnazjalne dla młodzieży: **6** – uczniowie: 1855

I.p.	nazwa szkoły	adres
SG1	Gimnazjum nr 1 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1	Licealna 1
SG2	Gimnazjum nr 2 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2	Sudecka 5
SG3	Gimnazjum nr 3 z Oddziałami Sportowymi w Zespole Szkół Gimnazjalnych i Pracy Pozaszkolnej	Bukowego 23
SG4	Gimnazjum nr 4	Szkolna 17
SG5	Gimnazjum nr 5	Wojska Polskiego 75
SG6	Publiczne Gimnazjum w Salezjańskim Zespole Szkół Publicznych	Wojska Polskiego 82

/źródło: własne dane internetowe/

4) Szkoły gimnazjalne dla dorosłych : **1** – uczniowie: 108

I.p.	nazwa szkoły	adres
SGD1	Gimnazjum dla dorosłych, Zespół Szkół Gimnazjalnych i Pracy Pozaszkolnej	Bukowego 23

/źródło: własne dane internetowe/

5) Szkoły gimnazjalne specjalne: **1** – uczniowie: 86

I.p.	nazwa szkoły	adres
SGS1	Specjalne Gimnazjum nr 7 w Zespole Szkół Specjalnych	Szkolna 13

/źródło: własne dane internetowe/

6) Szkoły ponadgimnazjalne – publiczne (licea ogólnokształcące, profilowane, technika, szkoły zasadnicze zawodowe) : **12**

I.p.	nazwa szkoły	adres
SPG1	I Liceum Ogólnokształcące im. J. Kochanowskiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1	ul. Licealna 1
SPG2	II Liceum Ogólnokształcące im. M. Reja w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2	ul. Sudecka 5
SPG3	II Liceum Profilowane w Zespole Szkół Ekonomiczno-Informatycznych	ul. Bukowego 23
SPG4	Liceum Profilowane w Zespole Szkół Ekonomiczno-Uslugowych im. A. Świdra	ul. Bukowego 23
SPG5	Technikum Uzupełniające dla Dorosłych w Zespole Szkół Ekonomiczno-Uslugowych im. A. Świdra	ul. Bukowego 23
SPG6	Technikum w Zespole Szkół Ekonomiczno-Informatycznych	ul. Bukowego 23
SPG7	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zespole Szkół Ekonomiczno-Uslugowych im. A. Świdra	ul. Bukowego 23
SPG8	Zespół Szkół Ekonomiczno-Informatycznych	ul. Bukowego 17
SPG9	Zespół Szkół Ekonomiczno-Uslugowych im. A. Świdra	ul. Sikorskiego 9

/źródło: własne dane internetowe/

4. Uczelnie wyższe– placówki: **0**

5. Biblioteki publiczne i filie - placówki: **8**

nazwa placówki	adres
Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Ligonía	ul. Świerczewskiego 1 d
Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Ligonía Filia nr 1	ul. Chorzowska 37
Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Ligonía Filia nr 2	ul. Łagiewnicka 55
Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Ligonía Filia nr 4	ul. Hibnera 21 /23,
Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Ligonía Filia nr 5	ul. Krauzego 1
Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Ligonía Filia nr 6	ul. Chorzowska 73
Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Ligonía Filia nr 7	ul. Chorzowska 73
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy w Katowicach Filia	ul. Łagiewnicka 68

/źródło: własne dane internetowe/

6. Muzea: - obiekty: **1**

l.p.	nazwa szkoły	adres
MZ1	Muzeum Miejskie w Świętochłowicach	ul. Dworcowa 14

/źródło: własne dane internetowe/

7. Galerie sztuki - obiekty: **0**

8. Kina stałe - obiekty: **0**

9. Domy Kultury, kluby osiedlowe - obiekty: **3**

l.p.	nazwa obiektu	adres
DK1	Centrum Kultury Śląskiej	ul. Krauzego 1
DK2	Młodzieżowy Dom Kultury im. Władysława Broniewskiego	ul. Harcerska 1
DK3	Ognisko Pracy Pozaszkolnej	ul. Bukowego 23

/źródło: własne dane internetowe/

10. Teatry, opery, sale koncertowe - obiekty: **0**

11. Szpitale - ogółem obiekty: **2**

l.p.	nazwa obiektu	adres
SZ1	Szpital Powiatowy	ul. Chorzowska 36
SZ2	Zespół Opieki Zdrowotnej	ul. Chorzowska 38

/źródło: własne dane internetowe/

12. Apteki - ogółem obiekty: **11**

nazwa obiektu	adres
Imp" Sp. z o.o. Apteka "Dominik"	ul. Wyzwolenia 35
"Apis 1" Apteka Lidia Domiżał-Pogoda	ul. Bytomska 15
"Apis" Apteka Lidia Domiżał-Pogoda	ul. Bytomska 6 a
Apteka "Mariańska" wł. Kowalczyk Ewa	ul. Katowicka 26
"Knechtel-Stara" Sp.j. Apteka	ul. Katowicka 11
"Na Findera" S.C. Apteka Janina Korfanty Witold Korfanty	ul. Findera 8
"Na Wzgórzu" Apteka Danuta Grzegorzczak	ul. Górna 6
"Sante" Sp.j. Apteka	ul. Karpacka 33
"Warsfarma" Sp. z o.o. Apteka	ul. Chorzowska 19
"Cefarm B" Sp. z o.o. Apteka	ul. Chorzowska 81
"Zgoda" Apteka Urszula Szlańszok	ul. Wojska Polskiego 67

/źródło: własne dane internetowe/

13. Lekarze:

- 1) stomatolodzy, protetycy - ogółem: **13**
- 2) przychodnie prywatne, spółdzielnie - ogółem: **46**
- 3) ginekolodzy, położnicy - ogółem: **4**
- 4) interniści- ogółem: **5**
- 5) psychiatrzy, psychologzy, psychoterapeuci - ogółem **1**

14. Domy i zakłady opieki społecznej- ogółem obiekty: **4**

I.p.	nazwa obiektu	adres
OS1	Dom Pomocy Społecznej Prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza	<i>ul. Kubiny 11</i>
OS2	Dom Pomocy Społecznej "Złota Jesień"	<i>ul. Imieli 12</i>
OS3	Ośrodek Pomocy Społecznej	<i>ul. Katowicka 35</i>
OS4	Środowiskowy Dom Samopomocy	<i>ul. Karpacka 3</i>

/źródło: własne dane internetowe/

15. Obiekty noclegowe – turystyka

- 1) Hotele - ogółem obiekty: **2**

nazwa obiektu	adres
Willa Brant	<i>ul. Dworcowa 8</i>
"Zgoda" S.A. Zakłady Urządzeń Technicznych	<i>ul. Wojska Polskiego 66 /68</i>

/źródło: własne dane internetowe/

- 2) Internaty, akademiki- ogółem obiekty: **0**

ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWE I TABELARYCZNE NR UT/32

UWARUNKOWANIA – PROBLEMATYKA: GOSPODARKA

A) INFORMACJE OGÓLNE

Tabela 1: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze /region według sektorów, własności, wybranych form prawnych w 2006r./

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor		Z ogółem						
		Prywatny	Publiczny	Spółki handlowe			Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
				Razem	W tym z udziałem kapitału zagranicznego					
Województwo	425499	406947	18552	26762	4716	38627	1239	7776	323455	
Podregion centralny śląski	266700	253260	13440	18023	3042	25355	662	4358	198764	
Świętochłowice	3768	3595	173	184	31	308	8	58	2976	

/Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2006/

Tabela 2: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze region w 2006r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym								
		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Przemysł		Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	transport, gospodarka magazynowa i łączność	pośrednictwo finansowe	obsługa nieruchomości i firm
			Razem	W tym przetwórstwo przemysłowe						
Województwo	425499	5443	42820	42291	43022	146630	14468	31176	16644	67125
Podregion centralny śląski	266700	2150	22608	22308	26122	93493	8406	20500	11000	47281
Świętochłowice	3768	15	308	307	396	1426	140	334	153	546

/Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2006/

Tabela 3: Spółki handlowe według form prawnych w 2006r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Spółki kapitałowe			Spółki osobowe	
		Razem	Akcyjne	Z ograniczoną odpowiedzialnością	Razem	W tym jawne
Województwo	26762	23195	1015	22180	3567	3320
Podregion centralny śląski	18023	15831	730	15101	2192	2023
Świętochłowice	184	165	4	161	19	19

/Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2006/

Tabela 4: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji w 2006r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym						
		przetwórstwo przemysłowe	Budow-nictwo	handel i naprawy	hotele i restauracje	transport, gospodarka magazynowa i łączność	pośrednictwo finansowe	obsługa nieruchomości i firm
Podregion centralny śląski	198764	198764	2106	76009	6332	18383	9786	28661
Świętochłowice	2976	231	323	1223	112	303	142	364

/Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, 2006/

W czerwcu 2008 r. w mieście zarejestrowanych było 3664 osób prowadzących działalność gospodarczą (źródło: informacja z Wydziału Spraw Obywatelskich UM Świętochłowice)

Na terenie miasta dominuje działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne. Większość firm działa w sektorze usług i handlu, pozostałe w przemyśle i budownictwie. Rolnictwo ma znaczenie marginalne.

W gospodarce miasta dominuje działalność handlowo usługowa w drugiej kolejności produkcyjna. Największą dynamikę wzrostu można było obserwować w ostatnich latach w handlu i usługach. W momencie opracowania Studium dane przekrojowe GUS dostępne były dla roku 2006, jednak porównanie liczby osób mających zarejestrowaną działalność gospodarczą w roku 2006 z danymi UM z roku 2008 wskazuje na znaczną dynamikę – wzrost o przeszło 23 %.

Rozwój sektora prywatnego, świadczy o dobrym kierunku zmian w strukturze gospodarczej; można sądzić iż nie dojdzie do dramatycznych zmian na rynku pracy. Rozwój prywatnej działalności gospodarczej powinien zmierzać w kierunku świadczenia szerokiej gamy usług oraz produkcji wysokich technologii oraz wysokotowarowych.

A) INFORMACJE OGÓLNE

Plan Gospodarki Odpadami został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 02.06.2004 Nr XXI/167/2004 w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Świętochłowice. W 2006 roku został zaktualizowany i jego obecna wersja została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej w Świętochłowicach Nr XLVI/334/06 z dnia 29 marca 2006 r. w sprawie: aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Miasta Świętochłowice.

Plan Gospodarki Odpadami (PGO) został opracowany zgodnie z polityką ekologiczną państwa, z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego oraz uwzględnia zapisy zawarte w aktualnie obowiązujących aktach prawnych z zakresu gospodarki odpadami.

Obecnie trwa przygotowanie aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego uwzględniająca założenia przyjęte w porozumieniu pomiędzy miastami członkowskimi a Górnośląskim Związkiem Metropolitalnym.

Górnośląski Związek Metropolitalny którego Świętochłowice są miastem członkowskim, opracował „Strategię rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla miast GZM”. Jednym z celów strategii jest wskazanie najlepszego rozwiązania technologicznego i instytucjonalnego mającego na celu uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miast tworzących GZM, poprzez zorganizowanie kompleksowego systemu zagospodarowania odpadów komunalnych powstających na terenie GZM w oparciu o odpowiednią infrastrukturę techniczną.

Wdrożenie Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świętochłowice ma na celu:

- zapobieganie powstawaniu odpadów i zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów,
- zapewnienie odzysku odpadów, ich ponownego wykorzystania i recyklingu,
- redukcję ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko bez ich uprzedniego przetworzenia,
- unieszkodliwianie odpadów ulegających biodegradacji metodami biologicznymi lub termicznymi,
- minimalizację ilości odpadów komunalnych wytwarzanych i deponowanych na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska składowanie odpadów których nie da się poddać procesom odzysku lub unieszkodliwienia

Do końca 2006 roku 141 firm uzyskało decyzje zezwalające na gospodarowanie odpadami na terenie miasta Świętochłowice. 13 firm uzyskało zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów, 15 na odbiór odpadów komunalnych, 10 na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów, 16 na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów, 87 na prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania odpadów z czego 76 podmiotów na wytwarzanie odpadów w sektorze remontowo-budowlanym.

B) UWARUNKOWANIA

Aktualny stan gospodarki odpadami.

Analizę stanu gospodarki odpadami przeprowadzono dla odpadów podzielonych na trzy zasadnicze grupy:

- odpady komunalne, w tym: opakowaniowe, biodegradowalne, komunalne osady ściekowe
- odpady z sektora gospodarczego, w tym odpady z przemysłu wydobywczego, hutnictwa, energetyki, odpady budowlano - remontowe
- odpady niebezpieczne, w tym: odpady medyczne i weterynaryjne, baterie i akumulatory, oleje odpadowe, odpady zawierające PCB oraz odpady zawierające azbest.

1. Odpady komunalne

Źródłem powstawania odpadów komunalnych są:

- gospodarstwa domowe
- obiekty użyteczności publicznej oraz infrastruktury, takie jak: handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne, targowiska, oczyszczalnie ścieków i inne.

Ze względu na rodzaje odpady komunalne można podzielić na:

- odpady z gospodarstw domowych
- odpady z obiektów infrastruktury
- odpady wielkogabarytowe
- odpady remontowo – budowlane
- odpady z ogródów i parków
- odpady z czyszczenia ulic i placów
- odpady niebezpieczne wchodzące w strumień odpadów komunalnych

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. stanowi główne zaplecze gminy w realizacji zadania zbierania i transportu odpadów komunalnych.

Podstawą funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w mieście Świętochłowice jest istniejące składowisko, które zostało wybudowane z przeznaczeniem na składowanie odpadów komunalnych pochodzących z terenu miasta Świętochłowice oraz odpadów przemysłowych pochodzących z Huty Florian. Zarządzającym przedmiotowym składowiskiem jest MPGK w Świętochłowicach Sp. z o.o.

W gminie Świętochłowice ponad 95% mieszkańców jest objęta zbiórką i wywozem odpadów komunalnych. Zajmuje się tym 25 podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Na terenie gminy działają następujące systemy gromadzenia odpadów:

- system tradycyjnego gromadzenia odpadów w pojemnikach
- system selektywnego gromadzenia odpadów
- gromadzenie odpadów wielkogabarytowych i poremontowych

Tabela Nr 3. Bilans odpadów komunalnych (dane MPGK Sp. z o.o.)

	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006
Ilość odpadów przekazanych na składowisko [Mg]	24.377,38	23.684,64	25 080,02	20971,46
Ilość mieszkańców objętych zorganizowanym wywozem odpadów [liczba mieszkańców/ %]	70,73%	71,48%	71,95%	95%
Ilość mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów [tys.]	40	40	40	40

Dominującym systemem gromadzenia odpadów jest system tradycyjny.

Selektywne gromadzenie odpadów jest realizowane głównie przez przedsiębiorstwa wywozowe. W IV kwartale 2001 roku rozpoczęto na terenie Gminy selektywną zbiórkę butelek typu PET oraz zbiórkę szkła. Natomiast od marca 2005 roku na terenie szkół i przedszkoli prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów plastikowych, makulatury oraz aluminium. Z kolei począwszy od IV kwartału 2005 roku trwa rozstawianie na terenie domków jednorodzinnych specjalistycznych pojemników przeznaczonych na zbiórkę odpadów biodegradowalnych.

W mieście Świętochłowice prowadzona jest także selektywna zbiórka odpadów wielkogabarytowych, niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych poprzez utworzone w 2005 roku na terenie administracji Spółdzielni Mieszkaniowej w Świętochłowicach oraz Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych Miejsca Zbiórki Wybranych Odpadów Niebezpiecznych (MZWON). Ponadto istnieje możliwość oddania przeterminowanych lekarstw w wybranych aptekach na terenie Świętochłowic.

- **Odpady wielkogabarytowe** - na terenie gminy cyklicznie odbywa się zbieranie odpadów wielkogabarytowych, o czym mieszkańcy są informowani za pośrednictwem plakatów oraz lokalnych mediów. Jak wynika z informacji przekazanej przez Urząd Miasta w Świętochłowicach, ilości zebranych i przekazanych na składowisko w celu unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych kształtuje się następująco:

2003 rok – 553,00Mg
 2004 rok – 589,00 Mg
 2005 rok – 860,00Mg
 2006 rok - 702,67Mg

Aktualnie, zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art. 8 ust. 2b), każdy przedsiębiorca posiadający decyzję na odbiór odpadów komunalnych z terenu miasta Świętochłowice, który zawarł umowę z właścicielem nieruchomości na odbiór odpadów komunalnych jest zobowiązany również do odbioru selektywnie zebranych odpadów wielkogabarytowych powstających w gospodarstwie domowym.

Obecnie można odpady wielkogabarytowe powstałe w gospodarstwach domowych dostarczać również do Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych i Wielkogabarytowych zlokalizowanego na Składowisku Odpadów Komunalnych w Świętochłowicach.

- **Odpady biodegradowalne** - do 2005 roku w Świętochłowicach odpady zielone i kuchenne nie były selektywnie zbierane od mieszkańców. Jednakże począwszy od listopada 2005 roku na terenie domków jednorodzinnych zostały rozstawione brązowe pojemniki na odpady biodegradowalne.

Od tamtego czasu prowadzony jest odzysk przez kompostowanie mas odpadów biodegradowalnych pochodzących z gospodarstw domowych, utrzymania terenów zielonych oraz osadów ściekowych w istniejącej kompostowni kontenerowej na terenie miasta Świętochłowice o przepustowości 3000 Mg/rok. W celu zwiększenia produktywności odzysku odpadów biodegradowalnych planowana jest do utworzenia kompostowni przyzmoła, również na obszarze Składowiska Odpadów Komunalnych w Świętochłowicach. Zgodnie z założeniami Planu Gospodarki Odpadami dla miasta Świętochłowice ma ona powstać do końca 2008 roku (przewidywane uruchomienie kompostowni nastąpi do końca I kwartału 2009 roku)

Tabela Nr 4. Bilans odpadów biodegradowalnych wg danych MPGK Sp. z o.o.

	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006
Ilość odpadów wytworzonych (ogółem) [Mg] (są to odpady zebrane w drodze segregacji „u źródła”)	543,07	430,65	315,0	1137,0
Ilość odpadów przekazanych do kompostowania [Mg]	543,07	430,65	315,0	1137,0

- **Odpady budowlane**

W latach 2002-2005 powstało 8273,29 Mg odpadów z remontów i demontażu.

Tabela Nr 5. Bilans odpadów budowlanych

Rok	gruz [Mg]	ziemia [Mg]
2002	1611,42	29,97
2003	1635,44	10,29
2004	1843,15	9,98
2005	3183,28	41,08
2006	7 814,81	5 549,5

Aktualnie w Świętochłowicach odpady budowlane (gruz, ziemia z wykopów) są zbierane w specjalnych pojemnikach gruzowych podstawianych przez MPGK bezpośrednio na miejsca wytwarzania oraz wykorzystywane głównie do rekultywacji terenów zdegradowanych.

W 2006 roku procesom odzysku poddano 1877,42 Mg gruzu oraz 750 Mg ziemi (wg danych MPGK Sp. z o.o.)

Znaczna ilość w/w zewidencjonowanych odpadów gruzu i ziemi w 2006 roku wynika z prowadzonych na terenie miasta niwelacji terenów, w których odpady są odzyskiwane.

- **Odpady opakowaniowe**

W latach 2002 – 2006 zebrano i przekazano do recyklingu następującą ilość odpadów opakowaniowych [Mg/rok]

Tabela Nr 6. Bilans odpadów opakowaniowych zebranych i przekazanych do odzysku (Dane MPGK Sp. z o.o., dokumentacja Wydziału Gospodarki Miejskiej i Ekologii)

Rodzaj odpadu	2002 rok	2003 rok	2004 rok	2005	2006
Opakowania z papieru i tektury	0,00	0,00	0,00	17,00	16,02
Opakowania z tworzyw sztucznych	16,23	40,12	42,09	30,80	81,48
Opakowania z metali	0,00	0,00	0,00	0,10	0,2
Opakowania ze szkła	0,00	0,00	0,00	60,00	64,49
Razem	16,23	40,12	42,09	107,90	160,65

Od marca 2005 roku na terenie szkół i przedszkoli prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów plastikowych, makulatury oraz aluminium. Opady te zbierane przez uczniów w czasie całego roku szkolnego stanowią znaczny procent selektywnie zebranych odpadów.

Od czasu rozpoczęcia akcji do maja 2006 roku uczniowie zebrali łącznie 22.271 kg odpadów.

- **Odpady niebezpieczne ze strumienia odpadów komunalnych**

Określa się, że ok. 0,55 % wytwarzanych odpadów komunalnych stanowią odpady niebezpieczne. Dla miasta Świętochłowice stanowi to ilość ok. 120 Mg rocznie.

Dotychczas odpady niebezpieczne nie były w sposób zorganizowany odbierane od mieszkańców – trafiały w sposób niekontrolowany na składowisko odpadów komunalnych.

Wyjątek stanowiła akcja zbierania przeterminowanych leków w wybranych aptekach oraz akcja zbiórki zużytych baterii w szkołach.

Od 2005 roku na terenie miasta zostało zorganizowanych sześć miejsc zbiórki wybranych odpadów niebezpiecznych (MZWON) na terenie administracji MZBM-u oraz Spółdzielni Mieszkaniowej w każdej dzielnicy miasta Świętochłowice.

W chwili obecnej mieszkańcy miasta mogą dostarczać odpady niebezpieczne powstałe w gospodarstwach domowych do Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych i Wielkogabarytowych (GPZONIW) zlokalizowanego na terenie istniejącego Składowiska Odpadów Komunalnych.

W 2006 roku zebrano następujące ilości odpadów z poszczególnych punktów zbierania:

- **Komunalne osady ściekowe**

Na terenie Gminy nie działa żadna oczyszczalnia ścieków. Ścieki z terenu Świętochłowic są kierowane do oczyszczalni „Klimzowiec” w Chorzowie.

Składowisko odpadów komunalnych.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych w województwie śląskim jest składowanie.

W 1993 roku, w oparciu o wydane z upoważnienia Prezydenta Miasta Świętochłowice Pozwolenie na budowę Nr UAN/7351/633/21/93 z dnia 09.08.1993 r. oraz Decyzję Wojewody Katowickiego Nr 111/93 z dnia 24.11.1993 r. rozpoczęła się budowa składowiska.

Składowisko zlokalizowane jest w zachodniej części miasta Świętochłowice (Rysunek nr 4), na terenie wyrobiska hałdy hutniczej huty „Florian”, pomiędzy stawami „Edward”, „Marcin” i „Durka” („Szwajcer”). Od strony północno-zachodniej teren graniczy z dzielnicą Rudy Śląskiej – Chebzie. Po stronie zachodniej znajdują się tereny przemysłowe huty „Pokój”. Po stronie południowo-zachodniej, południowej i południowo-wschodniej składowiska znajdują się hałdy przemysłowe i stawy. Po stronie wschodniej składowiska znajduje się bocznicą kolejowa huty „Florian” (10 torowisk), za nią w odległości ok. 150 m od składowiska ogrody działkowe. Od strony północno-wschodniej znajduje się staw „Szwajcer”, od strony północnej – hałdy i tereny przemysłowe hut cynku „Constantin” i „Gabor”. Najbliższym terenem zabudowy mieszkaniowej jest zlokalizowane w odległości ponad 300 m na wschód od składowiska osiedle Ustronie. Jest ono oddzielone od składowiska pasem ogrodów działkowych szerokości ok. 150 m.

Zgodnie z projektem technicznym eksploatacja składowiska odpadów komunalnych rozpoczęła się w 1993 roku. Natomiast zakończenie eksploatacji przewidziane jest na rok 2027.

Składowisko odpadów w Świętochłowicach zaprojektowane zostało w układzie podpoziomowo-nadpoziomowym, z przeznaczeniem na składowanie odpadów komunalnych i przemysłowych z terenu Świętochłowic. Składowisko składa się z ośmiu komór. Powierzchnia całego terenu przeznaczonego na składowisko wynosi 12,17 ha, z czego same kwatery składowania odpadów zajmują powierzchnię 7,076 ha (czasza składowiska na poziomie 290 m n.p.m.).

Tabela 1 Kubatura i przeznaczenie poszczególnych kwater

Kwatura	Kubatura [m ³]	Przeznaczenie
I	135 000	Odpady niebezpieczne (częściowo wypełniona przez odp. komunalne, część tej kwatery jest przeznaczona na składowisko odp. niebezpiecznych o poj. ok. 65000 m ³)
II	117 000	Odpady komunalne
III	189 000	Odpady komunalne
IV	120 000	Odpady komunalne
V	95 000	Odpady komunalne
VI	108 400	Odpady komunalne
VII	121 000	Odpady komunalne
VIII	120 000	Odpady przemysłowe

Po wypełnieniu w równym stopniu kwater I-VII, odpady będą składowane do wysokości 8 m ponad poziomem drogi, a następnie będzie prowadzona rekultywacja składowiska.

Sukcesywne wypełnienie poszczególnych kwater składowiska umożliwi etapowe prowadzenie rekultywacji. Każdą powierzchnię doprowadzoną do ostatecznych rzędnych można będzie poddać zabiegom związanym z zazielenieniem powierzchni.

Zgodnie z decyzją Urzędu Wojewódzkiego Nr 111/93 z dnia 24 listopada 1993 r. po zakończeniu eksploatacji składowiska teren powysypiskowy należy zrehabilitować poprzez przykrycie warstwą materiału słaboprzepuszczalnego grubości 20 cm i warstwą ziemi urodzajnej, klasy III, grubości 20 cm, a następnie zazielenić.

Z uwagi na zachowanie jak największej szczelności warstwy izolacyjnej proponuje się zazielenienie poprzez zatrawienie, gdyż ekspansja korzeni roślinności wyższej może spowodować rozpulchnienie warstwy izolacyjnej.

Odcieki z eksploatowanych komór ujmowane są siecią drenażową i spływają grawitacyjnie do studni zbiorczych, z których są przepompowywane do zbiorników retencyjnych. Zgromadzone w zbiornikach retencyjnych odcieki są wykorzystywane do nawadniania odpadów w celu intensyfikacji rozkładu substancji organicznej oraz produkcji biogazu. Nadmiar odcieków odprowadzany jest rurociągiem do oczyszczalni ścieków „Klimzowiec” w Chorzowie, jednak nie stanowią one zagrożenia dla urządzeń kanalizacyjnych lub pracy oczyszczalni ścieków, ponieważ ich zrzuty na oczyszczalnię następują tylko sporadycznie – po długotrwałych opadach deszczu. Odrębną sieć drenażową i zbiornik odcieków ma kwatera przemysłowa.

W celu ujęcia gazu składowiskowego zaprojektowano układ studni odgazowujących połączonych systemem przewodów zbiorczych. Studnie w postaci perforowanych kręgów betonowych wypełnionych

zwirem są wznoszone wraz z kolejnymi warstwami odpadów, aż do osiągnięcia docelowej wysokości 20-25 m.

Ujmowany gaz (wartość opałowa w granicach 16-24 MJ/m³ odpadów) będzie unieszkodliwiany przez spalanie na miejscu, w pochodniach (utlenienie metanu do wody i dwutlenku węgla, który nie ma właściwości wybuchowych i jest mniej szkodliwy w procesie powstawania efektu cieplarnianego niż CH₄) lub wykorzystywany gospodarczo. Najczęściej stosowane sposoby wykorzystania gazu składowiskowego to: otrzymywanie energii cieplnej w wyniku spalania bezpośredniego (dostarczenie gazu do sieci) lub ogrzewania wody, otrzymywanie energii elektrycznej (z odzyskiem lub bez odzysku ciepła), otrzymywanie energii mechanicznej (w silnikach spalinowych, do napędu pojazdów). Realizacja projektu wytwarzania energii z gazu składowiskowego poprzedzono odrębną, szczegółową analizą poczynając od złóż biogazu na ocenie możliwości odbioru wytworzonej energii kończąc.

1. Odpady z sektora gospodarczego.

Miasto Świętochłowice należy w województwie śląskim do tych jednostek terytorialnych, w których wskaźnik nagromadzenia odpadów przemysłowych jest najniższy i wynosi poniżej 20 tys. Mg/rok. W porównaniu z innymi powiatami województwa śląskiego, strumień odpadów przemysłowych wytwarzanych w Świętochłowicach nie dominuje wyraźnie w strumieniu wszystkich wytwarzanych w mieście odpadów.

Do dominujących gałęzi przemysłu w mieście Świętochłowice należy przemysł metalurgiczny, który generuje największą ilość odpadów pochodzących z sektora gospodarczego. Wśród powstających odpadów największy udział mają oleje przepracowane.

Ogólny profil gospodarczy miasta określany jest jako przemysłowy, a wśród jednostek gospodarczych można znaleźć i takie, które kontynuują tradycje zakładów, które na przełomie wieku XIX i XX stanowiły główny czynnik miastotwórczy. Do zakładów tych należą:

- Zakłady Urządzeń Technicznych „Zgoda” S.A. (od 1887 r.)
- Huta Florian S.A. (od 1828 r.),
- daw. Zakłady Metalurgiczne „SILESIA” (od 1847 r.), obecnie Zakład "MetalCo" Sp. z o.o.

Ze względu na fakt, że przemysł dominował na omawianym terenie od początków XIX wieku - obecnie 64 % gruntów w strukturze użytkowania stanowią tereny zabudowane i zurbanizowane, a ponadto 17,4 % gruntów stanowią tereny i hałdy poprzemysłowe. Istotny problem na terenie Świętochłowic stanowi rekultywacja terenów zdegradowanych.

Miasta Świętochłowice nie ominęła ogólna tendencja zmiany profilu zatrudnienia – obecnie następuje wzrost zatrudnienia w usługach rynkowych i nierynkowych.

• Odpady z przemysłu hutniczego:

Zgodnie z informacjami zawartymi w PGO dla województwa śląskiego, stopień odzysku odpadów z hutnictwa żelaza i stali, wytworzonych w województwie śląskim, jest bardzo wysoki i wynosi ponad 98%, przy czym odpady te w największych ilościach wykorzystywane są w celach przemysłowych, w tym do procesów surowcowych w hutnictwie żelaza, częściowo w przemyśle cementowym. Największe znaczenie gospodarcze mają żużle wielkopiecowe i stalownicze stanowiące ponad 66% ogółu wytwarzanych odpadów hutniczych, które aktualnie wykorzystywane są w 99%. Żużle hutnicze, z uwagi na swoje korzystne właściwości i rozwój infrastruktury komunikacyjnej, znajdują również zastosowanie jako kruszywo w drogownictwie. Wysoki popyt na tego rodzaju kruszywo powoduje, iż prowadzona jest także eksploatacja żużli ze starych hałd odpadów z hutnictwa żelaza i stali. W całości odzyskuje się żużel wielkopiecowy granulowany, wykorzystywany do produkcji cementu.

• Odpady z przemysłu remontowo-budowlanego

Polska dysponuje potencjałem technicznym do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów budowlanych. Ponadto wiele zakładów przeprowadza odzysk dla własnych potrzeb. Pozostała część jest deponowana na wysypisku odpadów komunalnych.

Szczególnych problemów z odzyskiem przysparzają odpady takie jak wymieszany gruz i materiały z rozbiórki, odpady betonu oraz gruz betonowy, grunt z wykopów i pogłębienia, wełna mineralna.

Prognozy ilości i jakości odpadów uzależnione są od rozwoju bądź recesji w poszczególnych sektorach. Przy czym należy liczyć się ze zwiększeniem ilości powstających odpadów.

- Odpady z pozostałych gałęzi przemysłu i z usług rynkowych

Rekultywacja terenów zdegradowanych przez przemysł

Środowisko Świętochłowic jest jednym z najbardziej przekształconych miejskich środowisk aglomeracji katowickiej. Przemysł i nadmierna urbanizacja przez lata spowodowały stopniową degradację terenów w mieście. Obecnie przykładą się ogromną wagę do rekultywacji tych terenów i do przywrócenia ich do stanu właściwego, tak aby mogły być wykorzystane pod inwestycje, które nie będą zagrażały środowisku naturalnemu.

Na terenie miasta Świętochłowice istnieje kilka hałd poprzemysłowych, które w ostatnich latach zrekultywowano lub są w trakcie rekultywacji. Hałdy te są ukształtowane nadpoziomowo, nieufornowane, najczęściej o stromych, słabo utrwalonych skarpach. Przeważająca część powierzchni hałd jest zazieleniona - głównie jest to zieleń trawiasta. Badania gleb przeprowadzone na powyższych terenach wykazały znaczne przekroczenia zawartości metali ciężkich, tj. ołowiu, kadmu.

2. Odpady niebezpieczne

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi wytworzonymi na terenie Świętochłowic w roku 2002, według systemu SIGOP, prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przedstawia się następująco:

Odpady	Ilość [Mg]
wytworzone	13 171,49
magazynowane	2,72
wykorzystane	14 587,26
unieszkodliwione (bez składowania)	721,09
składowane	4,10

Ilość odpadów niebezpiecznych przewidzianych do wytwarzania w decyzjach wydanych przez Prezydenta Miasta Świętochłowice, bądź przez Wojewodę Śląskiego dla Świętochłowic wynosi blisko 30000 Mg.

Tabela 2 Rodzaje i ilości odpadów niebezpiecznych poddanych odzyskowi w latach 2002 r.–2005 r.

L.p.	Adres Zakładu	Nazwa instalacji i projektowana moc przerobowa	Rodzaj odpadów	Ilości odpadów poddanych odzyskowi	Odpady powstające podczas procesu odzysku	Ilości powstających odpadów	
1.1.	Baterpol Sp. z o.o. Św-ce, ul. Chorzowska 109 Wydział ołowiu w Katowicach- Szopienicach, ul. Obr. Westerplatte 108	Krótki Piec Obrotowy – 5500 Mg/rok Piec Doerschel – 1800 Mg/rok	10 04 02* – zgary z produkcji pierwotnej i wtórnej	4051,507 Mg	10 04 01* – żużle z produkcji pierwotnej i wtórnej	1652,96 Mg	
			10 04 04* – pyły z gazów odlotowych	161,295 Mg			
			10 04 05* – inne cząstki i pyły 15 02 02* - sorbenty, mat. filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne zanieczyszczone subst. niebezpiecznymi	1019,159 Mg			
		Kotły rafinacyjne – 40000 Mg/rok	17 04 03 - ołów	0,150 Mg			
				4927,172 Mg	10 04 02* – zgary z produkcji pierwotnej i wtórnej	5938,97 Mg	
1.2.	Baterpol Sp. z o.o. Św-ce, ul. Chorzowska 109 Zakład w Świętochłowicach	Instalacja Zakład Przerobu Żłomu Akumulatorowego – 70000 Mg/rok	16 06 01* – baterie i akumulatory ołowiowe	42284,00 Mg	15 02 02* - sorbenty, mat. filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne zanieczyszczone subst. niebezpiecznymi	0,36 Mg	
			16 06 06* – selektywnie gromadzony elektrolit z baterii i akumulatorów	740,00 Mg	16 06 02* – baterie i akumulatory niklowo-kadmowe	155,96 Mg	
					16 06 06* – selektywnie gromadzony elektrolit z baterii i akumulatorów		4546,96 Mg
					19 12 04 – tworzywa sztuczne i guma		2422,20 Mg
1.3.	Polskie Huty Stali S.A. Oddział Huta Florian Stacja Rozdzielania Emulsji	6000 Mg/rok	13 01 05* – emulsje olejowe niezawierające zw. chlorowcoorganiczn.	562 Mg/rok	12 01 07* – odpadowe oleje mineralne z obróbki metali niezawierające chlorowców	38 Mg/rok	

	Świętochłowice, ul. Metalowców 5				
1.4.	DELTA TRANS TRANSPORTE Sp. z o.o. ul. Chorzowska 134 B	Piec TROLL 55 S2 GmbH Kirchberg/Murr z palnikiem KG 20-55	13 02 05* - Mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe nie zawierające związków chlorowcoorganicznych	15,5 Mg/rok	energia
1.5.	Transport Usługi-Handel „Faktor” Marek Topolski ul. Żelazna 25 41-605 Świętochłowice	Stacja demontażu pojazdów	13 01 13 – inne oleje hydrauliczne 13 02 08 – inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe 16 01 07 - filtry olejowe 16 01 08 – elementy zawierające rtęć 16 01 10 – materiały zawierające PCB 16 01 10 – elementy wybuchowe 16 01 11 – okładziny hamulcowe 16 01 14 – Płyny zapobiegające zamarzaniu 16 06 01 – baterie i akumulatory ołowiowe 16 06 06 – selektywnie gromadzone elektrolit	25,80 Mg/rok	

*) odpady niebezpieczne

Szczególne rodzaje odpadów niebezpiecznych:

Do odpadów niebezpiecznych wytwarzanych na terenie Świętochłowic należą:

- **Oleje odpadowe** - Oleje odpadowe to wszystkie oleje smarowe lub przemysłowe nie nadające się już do zastosowania, do którego były pierwotnie przeznaczone, a w szczególności zużyte oleje silników spalinowych i oleje przekładniowe, a także oleje smarowe oleje do turbin i oleje hydrauliczne. Głównym źródłem powstawania olejów odpadowych są stacje obsługi pojazdów, bazy transportowe i remontowe oraz urządzenia pracujące w przemyśle.

Poza olejami odpadowymi w praktyce gospodarczej występują odpady zanieczyszczone olejami, tj. zaolejone szlasy z separatorów, zużyte filtry olejowe, zaolejone zużyte sorbenty, trociny, czyściwo oraz opakowania po olejach.

W procesie eksploatacji olejów zachodzą procesy tzw. starzenia, będące wynikiem oddziaływania różnych czynników, takich jak: środowisko, podwyższona temperatura, obciążenia mechaniczne, obecność tlenu, itp. Ich skutkiem jest pogorszenie, a ostatecznie utrata przydatności eksploatacyjnej i konieczność wymiany oleju. Najczęściej spotykanym przypadkiem utraty własności eksploatacyjnych olejów jest zużycie dodatków uszlachetniających oraz gromadzenie się w nich zanieczyszczeń.

Oleje przepracowane w zależności od rodzaju stosowanych dodatków i intensywności eksploatacji, jako zanieczyszczenia mogą zawierać:

- wodę w postaci zemułgowanej,
- lekkie frakcje węglowodorowe,
- produkty starzenia i rozkładu składników węglowodorowych oleju bazowego,
- produkty destrukcji i zużywania się dodatków uszlachetniających oleje smarowe, będące skomplikowanymi mieszaninami związków różnych metali,
- zanieczyszczenia mechaniczne, w tym również produkty erozji układów smarowanych olejami.

Odpady w/w mogą zawierać w swym składzie węglowodory alifatyczne wyższych frakcji, w tym produkty ich rozkładu i utleniania oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne. Ponadto zawierają dodatki wielofunkcyjne, metale ciężkie w postaci związków organicznych i nieorganicznych.

- **Odpady zawierające azbest** – Zgodnie z decyzjami wydanymi przez Urząd Miasta Świętochłowice, na terenie miasta powstawać może rocznie do 8737 Mg odpadów zawierających azbest, sklasyfikowanych w następujących grupach:

16	Odpady nieujęte w innych grupach
16 02	<i>Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych</i>
16 02 12	Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest
17	Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)
17 01	<i>Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)</i>
17 01 06	Zmieszane lub wysegregowane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia zawierające substancje niebezpieczne (np. azbest)

17 06	<i>Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest</i>
17 06 01	Materiały izolacyjne zawierające azbest.
17 06 05	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

- **Baterie i akumulatory** – 90% ilości zużytych akumulatorów powstaje w transporcie, zarówno podmiotów gospodarczych, jak i indywidualnych użytkowników. Dlatego też ilości zużytych akumulatorów ołowiowych oszacowano na podstawie ilości zarejestrowanych samochodów osobowych i ciężarowych. Łącznie, z wymiany akumulatorów w samochodach osobowych, ciężarowych i autobusach, w 2003 roku powstanie około 53,3 Mg złomu akumulatorowego z elektrolitem.

Poza akumulatorami ołowiowymi używanymi w środkach transportu, akumulatory używane są również jako stacjonarne źródła prądu. Średnio przyjmuje się, że stanowią one około 10% złomu ze środków transportu, czyli w Świętochłowicach - około 5,3 Mg.

Reasumując można szacować, że w Gminie Świętochłowice, w 2003 roku powstanie około 58,6 Mg zużytych akumulatorów ołowiowych wraz z elektrolitem.

Stosowane w przeszłości technologie prawie wszystkich baterii pierwotnych wprowadzały do produktu wyjściowego rtęć, jednak aktualnie świadomość zagrożeń ze strony rtęci spowodowała przede wszystkim wycofanie z rynku baterii rtęciowych oraz rozwój technologii produkcji baterii pierwotnych, eliminujących rtęć.

Elektrolit z akumulatorów kwasowych nie powstaje jako oddzielny odpad. Oddawany jest do unieszkodliwiania łącznie z akumulatorem.

Elektrolit z akumulatorów zasadowych nikielowo-kadmowych powstaje jako samodzielny odpad w kopalniach (okresowa wymiana elektrolitu z baterii zasilającej górnicze lampy oświetleniowe) i przy rozbiórce akumulatorów Ni-Cd. Odpad ten jest oddawany do zagospodarowania do neutralizacji odpadów kwasowych.

Jak szacuje Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na terenie województwa śląskiego powstaje około 37,5 Mg zużytego elektrolitu z akumulatorów zasadowych.

- **Odpady zawierające PCB** – PCB zaliczane są do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Zabronione jest wprowadzanie PCB do obrotu lub poddawanie ich procesom odzysku. Istnieje obowiązek inwentaryzacji urządzeń (kondensatory i transformatory) zawierających PCB.

Związki PCB występują jako ciecze trudnopalne, charakteryzują się bardzo dobrymi właściwościami dielektrycznymi, w związku z powyższym były szeroko stosowane jako składniki olejów elektroizolacyjnych w transformatrach, kondensatorach jak i w innych urządzeniach o specjalnym zastosowaniu. Nie występują jako naturalne związki - są to syntetyczne chemikalia przemysłowe. W Polsce produkowano kondensatory zawierające PCB do 1981 r. Ponadto, w różnych okresach sprowadzano z zagranicy kondensatory i transformatory z PCB. Problem polichlorowanych bifenyli występuje w przypadku urządzeń wyeksploatowanych lub urządzeń przeznaczonych do likwidacji, usuwanych na złomowisku, a następnie przerabianych w hutach. Ponadto urządzenia zawierające PCB są w dalszym ciągu eksploatowane. Polska jako sygnatariusz traktatu stowarzyszeniowego z Unią Europejską, Konwencji Helsińskiej i Sztokholmskiej, zobowiązała się do przeciwdziałania skażeniu środowiska naturalnego związkami polichlorobifenylu.

Znaczne opóźnienie we wprowadzaniu uregulowań prawnych dotyczących PCB w kraju w stosunku do krajów europejskich spowodowało nieprawidłową gospodarkę tymi odpadami. Uznaje się że w Polsce okresem, w którym najwięcej PCB przedostało się do środowiska były lata 90 - e.

Obecnie zasady regulujące gospodarkę odpadami zawierającymi PCB, zgodnie z ustawodawstwem Unii Europejskiej, zawarte są w ustawie o odpadach, w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz w ustawie o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw, a także w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska(...) (Dz. U. Nr 96 z 1 lipca 2002 poz. 860).

Na mocy powyższych uregulowań powstał obowiązek inwentaryzowania urządzeń zawierających PCB, będących w eksploatacji (do dnia 31 grudnia 2002 r.). Ponadto dopuszcza się wykorzystywanie PCB do dnia 30 czerwca 2010 r. Do tego czasu powinno następować sukcesywne oczyszczanie lub eliminowanie instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane PCB.

- **Pestycydy** - Pestycydy są to grupy związków chemicznych pochodzenia naturalnego (roślinne) i syntetycznego stosowanych do niszczenia pasożytów człowieka, zwierząt hodowlanych i roślin. Używane są również do zwalczania chorób roślin, regulacji ich wzrostu i usuwania chwastów. Niektóre pestycydy używane są w akcjach sanitarnych, higienie osobistej ludzi oraz w leczeniu różnych chorób. Zagrożeniem dla środowiska ze strony odpadów pestycydowych jest możliwość rozszczelnienia się miejsc ich deponowania, w wyniku czego substancje te mogą przedostać się do gleby, wód powierzchniowych i podziemnych.

W 2000 r. została opracowana, przez WIOŚ oraz Instytut Ochrony Roślin (oddział Sońnicowice), „Strategia likwidacji odpadów pestycydowych zgromadzonych w magazynach i mogiłnikach na terenie województwa śląskiego wraz z propozycją metod likwidacji”. Jednak zarówno w powyższym opracowaniu, jak i w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, nie opisano istniejących mogiłników oraz miejsc magazynowania odpadów pestycydowych. Wydział Gospodarki Miejskiej i Ekologii Urzędu Miasta w Świętochłowicach nie dysponuje informacjami na temat istniejących miejsc deponowania odpadów tego typu.

- **Odpady medyczne** - Odpady medyczne powstają w procesach diagnozowania, leczenia i profilaktyki medycznej, prowadzonych w sieci lecznictwa otwartego i zamkniętego.

Odpady te zgodnie z zaleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego, dzieli się na 3 grupy:

- odpady bytowo – gospodarcze (zmiotki, szmaty, makulatura, resztki pokonsumpcyjne), niestanowiące zagrożenia,
- odpady specyficzne, które ze względu na swój charakter zanieczyszczenia drobnoustrojami mogą stwarzać zagrożenia dla środowiska (zużyte materiały opatrunkowe, sprzęt jednorazowego użytku, szczątki pooperacyjne i posekcyjne, materiał biologiczny i inne odpady ze szpitali i oddziałów zakaźnych,
- odpady specjalne – substancje radioaktywne, pozostałości cytostatyków i cytotoksyków, przeterminowane środki farmaceutyczne, uszkodzone termometry i inne odpady srebronośne.

Na terenie Świętochłowic nie jest zlokalizowana żadna z istniejących spalarni odpadów medycznych. Ich sumaryczna moc przerobowa wystarcza na zaspokojenie potrzeb w zakresie spalania odpadów medycznych w województwie śląskim. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami nie przewiduje inwestycji w zakresie budowy nowego obiektu, jedynie przewidziana jest modernizacja i doposażenie instalacji istniejących w urządzeniach m.in. do ciągłego monitoringu.

Na terenie Świętochłowic zlokalizowane są następujące jednostki służby zdrowia:

- Szpital miejski nr 1, zlokalizowany na ul. Szpitalnej 2,
- Szpital miejski nr 2, zlokalizowany na ul. Chorzowskiej 36,
- Szpital miejski dziecięcy nr 3, zlokalizowany przy ul. Szkolnej 24,

oraz pozostałe jednostki, w tym przychodnie, ośrodki zdrowia, prywatne praktyki lekarskie.

Natomiast w poniższej Tabeli zamieszczono ilości odpadów medycznych specyficznych, obliczone na podstawie szacunkowych wskaźników nagromadzenia.

Tabela Szacunkowe ilości odpadów medycznych specyficznych

Lp.	Rodzaj placówki	Liczba	Wskaźnik nagromadzenia [kg/łóżko d] [kg/porada]	Ilość łóżek [szt.]	Ilość porad [tys.]	Suma odpadów [Mg/rok]
1.	Szpital ogólny	3	-	368	-	23,1
1.1	Oddział wewnętrzny		0,16	76	-	
1.2	Oddział chirurgiczny		0,30	48	-	
1.3	Oddział dziecięcy		0,16	62	-	
1.4	Oddział położniczo-ginekologiczny		0,30	42	-	
1.5	Pozostałe oddziały		0,16	140	-	
2.	Przychodnie	12	0,005	-	360,9	
3.	Ośrodki zdrowia	1	0,005	-		
4.	Praktyki lekarskie	7	0,005	-		

• **Odpady weterynaryjne** - Odpady medyczne powstają w procesach diagnozowania, leczenia i Odpady weterynaryjne powstają w procesach badania, leczenia zwierząt i świadczenia usług weterynaryjnych oraz w związku z prowadzeniem badań naukowych i doświadczeń na zwierzętach. W mieście Świętochłowice funkcjonują następujące lecznice dla zwierząt:

- Lecznicza dla zwierząt przy ul. Łagiewnickiej 53,
- Lecznicza dla zwierząt przy ul. Wyzwolenia 41,
- Przychodnia dla zwierząt przy ul. Korfantego 1.

Przyjmując wskaźnik nagromadzenia dla odpadów o kodzie 18 02 02* wynoszący 0,06 Mg/zakład/rok – na terenie Świętochłowic powstawać może 0,18 Mg/rok tego odpadu. Ponadto wskaźnik nagromadzenia dla odpadowych leków i odczynników chemicznych pochodzących z praktyki weterynaryjnej równy jest 0,005 Mg/zakład/rok, stąd ilość wytworzonych odpadów może osiągać wielkość 0,015 Mg/rok.

Ilość aktualnie wytwarzanych odpadów nie jest ewidencjonowana przez służby weterynaryjne, ponadto żaden z istniejących zakładów lecznictwa weterynaryjnego zlokalizowanych na terenie Świętochłowic nie posiada uregulowanego stanu formalno – prawnego w zakresie wytwarzania odpadów.

• **Zużyte pojazdy samochodowe** -

Ilość samochodów osobowych wyrejestrowanych na terenie Gminy wyniosła:

- w 2001 r. – 1322;
- w 2002 r. – 1384.

Wg stanu na listopad 2003 r. na terenie Świętochłowic nie ma podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w zakresie utylizacji zużytych samochodów, uprawnionych do wystawiania zaświadczeń o kasacji pojazdów. Wykaz stosownych podmiotów spoza Świętochłowic jest dostępny w Urzędzie Gminy.

Obecnie obowiązuje ustawa z dnia 20 stycznia 2005 roku o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, stanowiąca wypełnienie dyrektywy 2000/53/WE, która mówi o kierunkach działań związanych z "zakończeniem życia samochodu".

W ustawie mowa jest o dwóch rodzajach ogniw, które będą funkcjonowały w proponowanym nowym systemie. Pierwszym ogniwem będą stacje zbiórki samochodów. Aby "szroty" otrzymały zgodę na dalszą działalność, będą musiały spełnić wymagania (odpowiednie utwardzenie placu, na którym dokonuje się gromadzenie samochodów; odpowiednie zbieranie lub odwożenie odcieków do oczyszczalni ścieków, ewentualnie otwarcie oczyszczalni na miejscu). Drugim ogniwem są stacje demontażu. W Polsce stacje takie już istnieją. Dzięki demontażowi część sprzętu może być użyta ponownie, pod pewnymi jednak warunkami, które będą zapisane w ustawie. Otóż mogą to być wyłącznie części, które w przypadku ich ponownego zamontowania, nie grożą bezpieczeństwu użytkownika. Wykaz tych części zostanie opublikowany w rozporządzeniu ministra infrastruktury. Część, która nie nadaje się do ponownego użytku jest poddawana procesowi recyklingu w postaci przetopu w hutach, bądź też przerabiana na surowiec.

• **Zużyte opony**

Szybki rozwój motoryzacji powoduje zwiększanie się ilości zużytych opon, które, ze względu na swoją trwałość, stanowią poważny problem ekologiczny.

Dokładne określenie zasobów zużytych opon jest trudne, jednak przybliżoną ilość można oszacować na dwa sposoby:

- Świętochłowicach w 2003 r. powstanie około 225 Mg zużytych opon;
- na podstawie ilości zarejestrowanych samochodów, uwzględniając średni czas używania opony; zakładając wymianę opon średnio co 3-4 lata, można oszacować, że w 2003 r. powstanie około 13700 szt. zużytych opon.

W kraju stopień zagospodarowania opon jest niewielki i wynosi średnio około 35%, w tym bieżnikowanie stanowi około 15%, recykling materiałowy około 7%, wykorzystanie energetyczne około 13%. Pozostałe 65% to składowanie, również poza składowiskami odpadów, lub spalanie w niekontrolowanych warunkach.

Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytywnej nakłada na producentów i importerów opon obowiązek ich odzysku i recyklingu. W kraju utworzone zostały w ostatnim roku organizacje odzysku opon, których zasięg działania obejmuje również Świętochłowice. Zebrane opony kierowane są głównie do spalania z odzyskiem energii w cementowniach (Góraźdze i Strzelce Opolskie), rzadziej do recyklingu materiałowego. Największym działającym na terenie Świętochłowic serwisem ogumienia jest

Hurtownia i Serwis Opon „MISZTAL” S.J. Jest to firma o znaczeniu ponadlokalnym, gdyż odbiera zużyte opony także od firm spoza terenu miasta. Jak wynika z danych przekazanych przez pracownika Firmy, co 2 miesiące firma Hellmann Moritz International o/Tarnowskie Góry odbiera i przekazuje do cementowni GÓRAŹDŹE CEMENT S.A. w Choruli około 400 opon z samochodów ciężarowych i 400 opon z samochodów osobowych (łącznie z pięciu serwisów opon).

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach przekazuje zużyte ogumienie firmie P.H.U. „FERRUM” S.C. z Jeleniej Góry, ul. Malczewskiego 17/1, a także firmie Hurtownia i Serwis Opon „MISZTAL” S.J. z Świętochłowic, ul. Chorzowska 114.

- **Zużyte urządzenia elektryczne, elektroniczne i sprzęt gospodarstwa domowego**

Na terenie gminy Świętochłowice obecnie są organizowane zbiórki zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych (np. wielkogabarytowego i małogabarytowego sprzętu AGD, sprzętu RTV, sprzętu oświetleniowego (w tym lamp fluorescencyjnych)). Od 2006 roku istnieje na składowisku odpadów komunalnych punkt zbiórki i segregacji odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych w tym na zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA:

Analizując aktualny stan gospodarki odpadami na terenie gminy Świętochłowice należy przyjąć następujące cele i założenia strategiczne do osiągnięcia w gospodarce odpadami:

- objęcie wszystkich mieszkańców miasta Świętochłowice zorganizowaną zbiórką odpadów, a co za tym idzie wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska, uporządkowanie pod względem organizacyjnym systemów zbierania i transportu odpadów komunalnych,
- podnoszenie świadomości mieszkańców Świętochłowic w zakresie gospodarki odpadami,
- podnoszenie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów budowlanych,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych,
- działania w zakresie modernizacji składowiska lokalnego według standardów UE.

W gospodarce odpadami z sektora gospodarczego należy zwrócić uwagę na zagrożenia wynikające z transportu odpadów zwłaszcza niebezpiecznych, które mogą być źródłem potencjalnych zagrożeń ekologicznych.

Kolejnym istotnym zagadnieniem jest przywrócenie użytkowego charakteru terenom przemysłowym, co wymaga wykonania prac rekultywacyjnych na obszarze ponad 26,4 ha.

A) UWARUNKOWANIA

Obszary i tereny, w granicach których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, związane z wieloletnimi programami inwestycyjnymi miasta Świętochłowice, przewidziane do realizacji w latach 2008-2010:

1) finansowane z budżetu Miasta (wraz z kredytami):

- Połączenie miejskiego układu drogowego w zachodniej części miasta z DTŚ
- Przebudowa ul. Łagiewnickiej i ul. Barlickiego
- Modernizacja odcinka ul. Imieli
- Budowa łącznika od ul. Bieszczadzkiej do ul. Jaśminowej
- SilesiaNet - budowa Społeczeństwa Informacyjnego w Subregionie Centralnym Województwa Śląskiego
- Regionalny Obszar Rekreacyjno - Turystyczny Szlaki rowerowe drogą do rozwoju aktywnej turystyki
- Budowa hali sportowo - widowiskowej przy ZSO nr 2 na ul. Sudeckiej
- Organizacja stref sportowych w placówkach oświatowych na terenie miasta Świętochłowice
- Stworzenie sieci Centrów Inicjatyw Społecznych na terenie 4 miast: Bytom, Chorzów, Ruda Śląska, Świętochłowice adaptacja budynku przy ul. Sądowej 1
- Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Chorzowie i Świętochłowicach
- Przywrócenie funkcji kulturalnych centrum miasta Świętochłowice.
- Adaptacja i rozbudowa budynku przy ul. Polaka 1
- Rewitalizacja kompleksu parkowo - rekreacyjnego w rejonie ul. Sikorskiego i ul. Harcerskiej w Świętochłowicach na cele rekreacyjno – społeczne
- Rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych OSiR "Skałka"

Źródło: Załącznik nr 6 do Uchwały Rady Miejskiej w Świętochłowicach w sprawie uchwalenia budżetu miasta na 2008 rok, Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne

2) współfinansowane i finansowane ze środków pozabudżetowych:

- Połączenie miejskiego układu drogowego w zachodniej części miasta z DTŚ
- Przebudowa ul. Łagiewnickiej i ul. Barlickiego
- SilesiaNet - budowa Społeczeństwa Informacyjnego w Subregionie Centralnym Województwa Śląskiego
- Regionalny Obszar Rekreacyjno - Turystyczny Szlaki rowerowe drogą do rozwoju aktywnej turystyki
- Regionalny Obszar Rekreacyjno - Turystyczny Szlaki rowerowe drogą do rozwoju aktywnej turystyki
- Wykonanie systemu monitoringu wizyjnego miasta dla podniesienia bezpieczeństwa w zagrożonych częściach miasta
- Budowa hali sportowo-widowiskowej przy ZSO nr 2 na ul. Sudeckiej
- Organizacja stref sportowych w placówkach oświatowych na terenie miasta Świętochłowice
- Stworzenie sieci Centrów Inicjatyw Społecznych na terenie 4 miast: Bytom, Chorzów, Ruda Śląska, Świętochłowice,
- Program " Nasz Q-lub' Sieć klubów młodzieżowych i świetlic socjoterapeutycznych na terenie miasta w dzielnicach: Centrum, Chropaczów, Zgoda
- Program "Nasza nadzieja" Dostosowanie budynku w Świętochłowicach do celów społecznych - wielofunkcyjny ośrodek opiekuńczo - wychowawczy
- Zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków w Chorzowie i Świętochłowicach
- Przywrócenie funkcji kulturalnych centrum miasta Świętochłowice. Adaptacja i rozbudowa

- budynku przy ul. Polaka 1
- Rewitalizacja kompleksu parkowo - rekreacyjnego w rejonie ul. Sikorskiego i ul. Harcerskiej w Świętochłowicach na cele rekreacyjno - społeczne
- Rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych OSiR Skałka

Źródło: Załącznik nr 7 do Uchwały Rady Miejskiej w Świętochłowicach w sprawie uchwalenia budżetu miasta na 2008 rok, Limity wydatków na programy i projekty realizowane ze środków o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2005, Nr 249, poz. 2104 z późniejszymi zmianami) w części związanej z realizacją zadań j.s.t.

**ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE
CZEŚCI UWARUNKOWAŃ
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

RYSUNKI DOTYCZĄCE
UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO